

SLADĚNÍ PÉČE A PROFESNÍHO ŽIVOTA

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Národní rada osob
se zdravotním postižením ČR

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

**Sladění péče o zdravotně postiženou osobu a profesního života
v rámci projektu**

**Podpora pečujících osob v Praze
CZ.03.2.60/0.0/0.0/16_134/0008179**

**Autor: Bc. Bohumila Miškovská a kolektiv RT
Grafická úprava: Dis. Adéla Bláhová**

Obsah

Obsah	1
1. Úvod	5
2. O projektu Podpora pečujících v Praze.	6
3. Národní rada osob se zdravotním postižením a její činnost.....	7
4. Kdo je neformálním pečovatelem.....	8
5. Postavení neformálních pečovatelů v ČR.....	9
6. V roli pečujícího se můžete ocitnout ze dne na den	10
7. Rozhodnutí pečovat, nebo využít pobytových sociálních služeb	11
8. Vybrané příběhy pečujících.....	12
8.1. Iveta	12
8.2. Vladka	13
8.3. Renata	15
8.4. Mária	16
8.5. Zdeňka	16
8.6. Petr	19
8.7. Bohumil	19
9. Kdo mi při zahájení a v průběhu péče může poradit	21
9.1. Státní instituce	21
9.2. Nestátní neziskové organizace	22
9.3. Poradenství	22
10.Finanční podpora pro pečující – musím kvůli péči skončit v zaměstnání, z čeho budu žít?	25
10.1.Zdravotní a sociální pojištění pečujícího.....	25
10.2.Práva pečujícího jako zaměstnance.....	26
10.3.Příspěvek na péči.....	26
10.4.Jak se vede řízení	27
10.5.Lhůty pro řízení	30
10.6.Z Metodiky posudkových lékařů	32
10.7.Příspěvek na mobilitu	38
10.7.1. Podmínky pro přiznání příspěvku na mobilitu	38
10.7.2. Výše příspěvku na mobilitu.....	39
10.8.Dlouhodobé ošetřovné	39
10.9.Příspěvek na zvláštní – kompenzační pomůcku a úpravu bydlení	39
10.10.Pomůcky ze zdravotního pojištění	45
10.11.Příspěvek na pořízení motorového vozidla	46
10.12.Možnost získat příspěvky od nadací.....	46
11.Průkaz pro osoby se zdravotním postižením	53
11.1.Kdo na něj má nárok.....	53
11.2.Průkaz TP	53
11.3.Průkaz ZTP	54
11.4.Průkaz ZTP/P	55
12.Další výhody pro osoby se zdravotním postižením.....	57
12.1.Výhody dané zákonem pro osoby se zdravotním postižením.....	57

12.2.	Parkovací průkaz	57
12.3.	Poplatek za dálnice v ČR	57
12.4.	Vyhrazení parkovacího místa	58
12.5.	Další úlevy od poplatků	59
12.6.	Zvýhodněná doprava a přeprava	60
12.7.	Daňové výhody	60
12.8.	Slevy za energie	63
12.9.	Osvobození od televizního a rozhlasového poplatku	64
12.10.	Sleva na telefon	64
12.11.	Euroklíč	64
12.12.	Další výhody a slevy	65
13.	Invalidní důchod	66
13.1.	Doba pojištění	66
13.2.	Jaká je výše důchodu	66
13.3.	Jak požádat o invalidní důchod	67
13.4.	Jak se posuzuje nárok na invalidní důchod	68
14.	Starobní důchod	69
14.1.	Kdo má nárok na starobní důchod	69
14.2.	Minimální výše důchodu	69
14.3.	Souběh starobního důchodu s příjmem z výdělečné činnosti	69
14.4.	Jak požádat o starobní důchod	69
15.	Vzdělávací služby pro děti s hendikepem	71
16.	Vzdělávací služby pro pečující	72
16.1.	Projekty pro pečující	72
17.	Odlehčovací služby	73
18.	Sociální a zdravotní služby	75
18.1.	Sociální služby	75
18.2.	Zdravotní služby	76
19.	Zastupování osoby v péči při jednání s úřady	78
20.	Ukončení péče	80
20.1.	Přenechání péče pobytovému zařízení	80
20.2.	Úmrtí	80
21.	Několik rad pro pečující osoby po ukončení péče	81
22.	Užitečné kontakty pro pečující osoby	82
22.1.	Podpora pečujícím	82
22.2.	Příručky pro pečující	82
2. díl – Pracovní uplatnění		84
23.	Podnikat nebo se nechat zaměstnat	84
24.	Zaměstnání	85
24.1.	Zaměstnávání osob se zdravotním postižením	85
24.1.1.	Zákon č. 435/2005 Sb., o zaměstnanosti	85
24.1.2.	Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce	85
24.1.3.	Zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění	85
24.1.4.	Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách	85
25.	Podpora zaměstnávání OZP	87

25.1. Aktivní politika zaměstnanosti	87
25.2. Služby nabízené úřadem práce	87
25.2.1. Poradenské služby úřadu práce	87
25.2.2. Pracovní rehabilitace	87
25.2.3. Rekvalifikace	88
25.3. Job klub ÚP	91
25.4. Chráněný trh práce	92
Změny v oblasti plnění povinného podílu zaměstnávání OZP:	95
25.5. Sociální rehabilitace	96
25.6. Sociálně terapeutické dílny	97
25.7. Cílová skupina osob	98
25.8. Cíl a účel sociální služby a prostředky k jeho dosahování	98
25.9. Co přináší status osoby zdravotně znevýhodněné a status invalidního důchodce	99
a) Legislativa	100
25.10. Jak žádat o uznání osobou zdravotně znevýhodněnou (OZZ)?	102
25.11. Proč je dobré být v evidenci úřadu práce?	102
25.12. Pracovněprávní vztahy	103
25.12.1. Vznik pracovněprávního vztahu – PRACOVNÍ SMLOUVA	103
Vzor pracovní smlouvy	105
25.12.2. DOHODY o pracích konaných mimo pracovní poměr	106
Limit pro odvody se zvyšuje, srážková daň se nemění	109
26. Ukončení pracovního poměru	110
26.1. Rozvázání pracovního poměru DOHODOU	110
26.2. Rozvázání pracovního poměru VÝPOVĚDÍ	110
Vzor rozvázání pracovního poměru DOHODOU	118
Vzor rozvázání pracovního poměru VÝPOVĚDÍ	118
Vzor OKAMŽITÉHO zrušení pracovního poměru	119
26.3. Kde hledat zaměstnání na plný úvazek	119
26.4. Kde hledat zaměstnání na částečný úvazek	119
27. Rozhodli jste se podnikat?	120
27.1. Výhody a nevýhody podnikání	120
27.2. Kdo je podnikatel	120
27.3. Než začneme podnikat	121
27.4. Překážky provozování živnosti	122
28. Zahájení podnikání	140
28.1. Podnikatelský plán	140
28.2. Anotace – Executive summary	141
28.3. Produkt – služba	143
28.4. Analýza trhu	143
28.5. Strategie a implementace	144
28.6. Tým	144
28.7. Finanční analýza	145
28.8. Přílohy	145
28.9. Další povinnosti podnikatele	148
28.10. Nízké příjmy z podnikání (OSVČ)	151
28.11. Všeobecné podmínky pro založení živnosti	154
28.12. Jiná doporučení	154
28.13. Typy společností	156
28.14. Důležité adresy: Úřad živnostenský Praha	158
28.15. Weby, kde je možné hledat zaměstnání	159
28.16. Odkazy na tematicky příbuzné portály	160

28.17. Legislativa – související předpisy	161
28.18. Poskytovatelé podporovaného zaměstnávání v Praze	162
29. Použité zdroje	163
30. Seznam literatury související s problematikou zaměstnávání OZP	165

1. Úvod

Tento materiál je vydán v rámci realizovaného projektu Podpora pečujících osob v Praze reg. č. CZ.03.2.60/0.0/0.0/16_134/0008179 podpořeného z Operačního programu zaměstnanost, který Národní rada osob se zdravotním postižením realizuje od 1.5.2018 do 30.4.2021.

Projekt se soustředí na pečující osoby, které pečují o osoby blízké se zdravotním postižením pobírající příspěvek na péči v 1 až 4 stupni. Jedná se o tzv. neformální pečovatele. Pečující osoby se nacházejí poněkud na okraji zájmu společnosti, intenzivnější podpora, co se týká legislativy, podpory zaměstnanosti, sociálních služeb apod. je již dlouhodobě věnována spíše samotným osobám se zdravotním postižením (dále OZP). Pokud péče vyžaduje větší intenzitu, tzn. 3 až 4 stupeň příspěvku na péči v některých případech i 2 stupeň, jsou pečující osoby často nuceny ukončit své zaměstnání a péči se věnují naplno. Z jejich původní profese se stanou neformálními pečovateli. Musí se naučit pečovat o těžce postiženou osobu. Čelí vytržení z pracovního procesu a s tím souvisí i nebezpečí sociálního vyloučení. Nemohou se věnovat svým koníčkům, většinou jsou uzavřeni doma. Mění se i finanční situace, kdy se stávají závislí na příspěvku na péči, na příjmech dalších rodinných příslušníků, nebo jsou nuceni žádat o sociální dávky, např. příspěvek na bydlení apod. Z příspěvku na péči mohou hradit pouze základní nutné výdaje, včetně léků pro OZP. Dlouhodobější péčí ztrácí kontakt s původní profesí, pracovní návyky, sociální kontakty, sebevědomí a leckdy i fyzické i psychické zdraví. Pečující osoby by rády pracovaly jednak kvůli sociálnímu kontaktu a v neposlední řadě pro zlepšení finanční situace. Díky časově náročné péči, nedostatku financí na zajištění osobní asistence a díky minimální nabídce flexibilních úvazků a práce z domova se pečujícím nedaří pracovní uplatnit. Drtivá většina pečujících se nemůže vrátit k původní profesi. Potřebovali by změnit, nebo rozšířit kvalifikaci. A opět se dostáváme k problému financí a časových možností, kdy si vzdělávání nemohou dovolit. V dnešní době je upřednostňována domácí péče. Proto je nutné neformální pečovatele podporovat, aby náročnou péči zvládali ne na úkor svého fyzického i psychického zdraví.

2. O projektu Podpora pečujících v Praze.

Cílem projektu je zlepšit nepříznivou sociální i pracovní situaci 50 pečujícím osobám v Praze v průběhu 3 let od zahájení projektu. Cíle bude dosaženo realizací koncepční a celistvé podpory, zahrnující jednotlivé nástroje, které reagují na zjištěné problémy a potřeby pečujících osob. V rámci projektu nabízíme svépomocné skupiny pečujících, skupinové i individuální psychoterapie, kurzy semináře a přednášky na různá aktuální témata posilující pečovatelské kompetence, motivačně aktivizační kurzy, právní poradnu, sociálně profesní individuální poradenství, individuálně vybrané odborné kurzy rozšiřující kvalifikaci a možnosti uplatnění na trhu práce, placenou půlroční práci na zkoušku, během které si účastníci nebo účastnice znovuobnoví pracovní návyky. Všechny aktivity jsou hrazeny z projektu včetně možnosti čerpání finančního příspěvku na zajištění osobní asistence pro opečovávané osoby v době účasti pečujících v projektových aktivitách. Do projektu se můžete zapojit průběžně v jeho průběhu, stačí jen kontaktovat projektové pracovníky:

- Bc. Bohumilu Miškovskou, tel: 777 572 365, e-mail: b.miskovska@nrzp.cz
- Bc. Zuzanu Dufkovou, tel: 776 261 262, e-mail: z.dufkova@nrzp.cz

3. Národní rada osob se zdravotním postižením a její činnost

Národní rada osob se zdravotním postižením ČR (NRZP ČR) byla založena v červnu 2002, jako střešová organizace, sdružující spolky osob se zdravotním postižením. Jediným požadavkem na řádné celostátní členství v NRZP ČR je, že spolek tvoří více než 50 % osob se zdravotním postižením či jejich zákonných zástupců.

NRZP ČR je celostátní organizací a v každém kraji má svoje profesionální pracoviště. NRZP ČR poskytuje registrované sociální služby dle zákona č. 108/2006 Sb. – zejména se zaměřením na odborné sociální poradenství, jehož cílem je řešení nepříznivé sociální situace, do které se lidé mohou dostat v důsledku neznalostí svých práv a povinností. Za tímto účelem provozuje celostátní síť odborného sociálního poradenství pro osoby se zdravotním postižením, seniory a další skupiny občanů ohrožených sociálním vyloučením včetně pečujících osob. Vytváří podmínky pro podporu a začleňování sociálně znevýhodněných skupin občanů, podporuje vytváření rovných příležitostí a jejich společenského, kulturního, a především pracovního uplatnění s možností poskytování i zprostředkování služeb za účelem získání pracovního uplatnění. Vytváří zázemí a administrativní servis pro veřejně prospěšné aktivity občanů se zdravotním postižením, jejich zástupců či spolků – zejména pak spolků sdružených ve strukturách NRZP ČR, působících na celostátní i krajské úrovni. Podporuje tvorbu komplexních opatření a souborů služeb, které umožňují návrat osob se zdravotním postižením či jejich udržení na trhu práce. Realizuje osvětové, informační, vzdělávací akce a kampaně spojené s využíváním technických opatření, která napomáhají zlepšení kvality života OZP. Realizuje propagační, výukové, poradenské, mediační, informační činnosti, zprostředkovává styk s veřejností, podporuje setkávání a rozvoj spolupráce subjektů ve smyslu cílů organizace – včetně spolupráce se zahraničními subjekty. Vydává publikace, časopisy a informační materiály, pořádá veřejné sbírky na podporu hlavní činnosti. Rozvíjí nové metody práce s komunitou, vytváří strategie komplexního řešení sociálních služeb, celoživotního vzdělávání a ostatních složek prostředí, které ovlivňují kvalitu života a podporují integraci znevýhodněných skupin občanů. Podporuje vytváření pracovních příležitostí pro osoby se zdravotním postižením, a to zejména ve spolupráci s dotčenými institucemi – zejména pak s Úřady práce. V rámci realizace vedlejší činnosti může NRZP ČR vyvíjet též vedlejší hospodářskou činnost spočívající v podnikání nebo jiné výdělečné činnosti za předpokladu, že její účel spočívá v podpoře hlavní činnosti nebo v hospodárném využití spolkového majetku. Je hlavním poradním orgánem Vládního výboru pro zdravotně postižené občany a dále je členem čtyř mezinárodních organizací obhajujících zájmy osob se zdravotním postižením. Jedná se o organizace: European Disability Forum, Rehabilitation International, FIMITIC a Disabled Peoples' International.

4. Kdo je neformálním pečovatelem

Neformálním pečovatelem je osoba, pečující o osobu se zdravotním postižením, která pobírá příspěvek na péči v prvním až čtvrtém stupni. Tato osoba se rozhodla pečovat o potřebnou osobu, a to především v domácím prostředí bez trvalého umístění do pobytových sociálních zařízení. Většinou se jedná o rodinného příslušníka, který pečuje buď o zdravotně postižené dítě, partnera, rodiče nebo i vzdálenější příbuzné. Jedná se o péči buď dlouhodobou např. u zdravotně postiženého dítěte, nebo krátkodobější u seniorů a osob v terminálním stádiu onemocnění. Většinou se jedná o pečující ženy, které mají k péči větší předpoklady, ale v naší praxi jsme potkali i pečující muže, kteří nebyli ochotni svého blízkého umístit do pobytového zařízení. Ve všech případech se jedná o velmi náročnou činnost, a to jak fyzicky, psychicky tak i finančně. Těmto osobám by měla být věnována co největší podpora.

5. Postavení neformálních pečovatelů v ČR

Z osob, které mají různou původní profesi, se stávají pečující osoby, a to leckdy více než na plný úvazek. Musí zvládat všechny úkony, které v pobytových sociálních zařízeních poskytují vyškolení profesionálové. V současné době se velmi podporuje domácí péče tedy pobyt OZP v jeho přirozeném prostředí. Z praxe známe i případy tak vážně postižených dětí, které ani do žádného zařízení nepřijmou (ani v rámci odlehčovacích služeb). Pokud je domácí péče prosazována. Musí být PO věnována koncepční a systematická podpora, která se v poslední době v ČR zlepšuje ale ještě má velké rezervy. Pečující osoby nejsou zahrnuty v zákoně o sociálních službách 108/2006 Sb. Díky dlouhodobé péči mají snížený důchod, pokud pečují o dospělé OZP v 1 a 2 stupni invalidity, stát za ně nehradí sociální pojištění vůbec. Problém je i v minimální nabídce flexibilních úvazků a práce z domova, která by pečujícím pomohla jak finančně, tak psychicky. Z tohoto důvodu jsou často závislé na příspěvcích na péči, příjmech dalších rodinných příslušníků nebo sociálních dávkách. Je zřejmé, že PO si nemohou dovolit ani vzdělávání s cílem změny kvalifikace. Nemohou si dovolit hradit kurzy, které potřebují k poskytování péče, např. supervizi, psychohygienu, různé kurzy ve vztahu ke konkrétnímu postižení opečovávané osoby např. techniky manipulace, komunikace s osobami s mentálním nebo duševním postižením apod. V neposlední řadě si nemohou dovolit provozovat své koníčky a tím udržovat alespoň nějaké sociální kontakty. V ČR existuje několik organizací, většinou NNO, které poskytují vybrané služby PO. Kurzy jsou však pro PO většinou zpoplatněny. V současné době je vytvořena v rámci projektu Fondu dalšího vzdělávání mezirezortní skupina, které se účastní i NRZP, mající za cíl zmapovat potřeby PO a navrhnou řešení. V ČR se také realizují různé projekty podpořené z fondů EU věnující se pečujícím osobám. Bohužel každý projekt má svůj začátek i konec a koncem financování projektu končí i tato podpora. Velkým úspěchem je však schválení navýšení příspěvku na péči ve 4 a 3 stupni závislosti, ke kterému došlo v nedávné době. Podrobněji popíšeme níže.

„V průběhu prací na analytické části výzkumu se ukázalo, že výrazným problémem je sekundární nezaměstnanost vyvolaná těžším zdravotním postižením člena rodiny. V důsledku této situace zůstává v Praze několik tisíc členů rodiny – zejména žen – v domácnosti, aby po určitou dobu pečovali o dítě či seniora s těžkým handicapem. Ukazuje se, že tato skupina má, mj. v důsledku dlouhodobosti péče, velmi ztížený návrat na pracovní trh. Dochází k postupnému vymizení pracovních kompetencí v rovině socio-psychické připravenosti a stability, schopnosti učit se, vnímání vlastní ceny na trhu práce, postavení v rámci tzv. sociální sítě apod. Ve vztahu k těmto pečujícím osobám i ve vztahu k problematice rozvoje lidských zdrojů ČR se jedná o téma dosud nepopsané“ (Jan Michalík a kolektiv).

6. V roli pečujícího se můžete ocitnout ze dne na den

Staří rodiče se již o sebe nemohou sami postarat, jsou nemocní, odkázaní na pomoc, tragický úraz nebo vážná nemoc blízkého nás může zaskočit ze dne na den. Bohužel i takové bolestivé situace nás v životě mohou potkat. Podpora zbylé rodiny situaci určitě ulehčí. Pokud jste ale na péči „sami“ jedná se o velmi vyčerpávající životní „službu“. V projektech, které NRZP realizovala, převažovala skupina maminek samoživitelek, které jsou odkázány na péči o postižené děti jen samy na sebe. Dalo by se říct, že mohou využívat sociálních služeb včetně odlehčovacích. Níže ve vybraných životních příbězích se dočtete, jak jsou tyto služby drahé a jak je složité si přivydělat formou flexibilních úvazků nebo práce z domova.

7. Rozhodnutí pečovat, nebo využít pobytových sociálních služeb

Každý má svobodnou volbu, zda se péče ujme sám, nebo se na ní necítí a využije sociální pobytové služby. Každý by měl zvážit své reálné síly, finanční situaci a odhodlání. Někdy je odhodlání tak silné, že se pečující pustí na plný plyn do péče o svého milovaného blízkého, ale reálná situace a náročnost péče podcení a dojde k vyčerpání až k vyhoření. Jak se dočtete později, je nutné neupozadovat sebe a věnovat péči i své vlastní osobě. Na to abyste mohli pečovat, musíte být sami „v pořádku“. V letadle musíte také v případě ohrožení nasadit kyslíkovou masku nejprve sobě a potom pomoci dítěti. Z toho vyplývá, že není na místě dělat hrdinu a neumět si říct o pomoc. Budete mít sice pocit, že stále bojujete s větrnými např. s úřady, ale i s tím vám mohou pomoci různé poradny, abyste se v labyrintu žádostí, zamítnutí, odvolání apod. neztratili. Nemá smysl si hrát na superhrdinu a chtít péči zvládat perfektně. Nebo mít výčitky, když se něco nepodaří a odsuzovat se. Natož vyčítat tuto situaci kvůli svému vyčerpání osobě, o kterou pečujete. Pokud se rozhodnete, že budete pečovat v domácím prostředí, přijměte situaci takovou, jaká je, nemá smysl tlačit řeku, která teče sama. Pokud se rozhodnete, že se na péči necítíte a využijete pobytového zařízení, zjistěte si dopředu reference a doporučení na dané zařízení.

- **Lékař** – Začněte tím, že si zjistíte u ošetřujícího lékaře náročnost péče a výhled nebo vývoj zdravotního postižení blízké osoby.
- **Zaměstnání** – Oznamte situaci zaměstnavateli a zkuste se domluvit dle náročnosti péče na částečný úvazek, nebo práci z domova.
- **Příspěvek na péči** – Začněte hned vyřizovat příspěvek na péči, je-li to aktuální invalidní důchod a další možnosti zdravotnických a sociálních služeb. Příspěvek na péči je běh na dlouhou trať, ale pokud je přiznán, platí ode dne podání žádosti. Tudiž bude vyplacen zpětně.
- **Domácnost** – Zjistěte si, jak je nutné přizpůsobit domácnost, aby byla péče pro vás i blízkého co nejsnadnější. Existuje spousta kompenzačních pomůcek, které péči usnadní a vám ušetří fyzické síly.
- **Rodina** – Zapojte do péče co nejvíce další příslušníky rodiny, známé, kamarády a snažte se využívat odlehčovacích služeb.

8. Vybrané příběhy pečujících

8.1. Iveta

Jmenuji se Iveta V., jsem z Prahy a pečuji o těžce postiženou dceru Kateřinku. Kátě je nyní 23 let a trpí těžkou degenerativní chorobou.

Naše diagnóza zní Rettův syndrom a přiznám, že je dost děsivá. Tuto diagnózu jsme spolu s Káťou přijaly do svého života a žijeme s ní 20 let. Má dcera nemůže chodit, mluvit a nebere do rukou. Trpí záchvaty, které mně i dnes děsí a je pro mě náročné je zvládnout i fyzicky.

Komunikujeme spolu pomocí očního kontaktu. Během 23 let jsme se s Kačkou zcela sjednotily a je nám spolu hezky:-) Ač Káťa není schopná řeči, rozumíme si možná lépe. Ne na vše je nutná klasická výměna slov. Káťa je hodně mazlíčí holčička, jako by se neustále ujišťovala, že i přes svou odlišnost a jinakost je hodna být mnoho milovaná. Víím od ostatních maminek, že tak to má většina handicapovaných děcek.

Náš vztah je velmi hluboký a v jistém smyslu velice obohacující a já své dítě zbožňuji, ale i tak se celý její život potýkám s neustálými překážkami, a to nejen těmi co nám přinesla její nemoc. Nyní nově s nedostatkem pro nás vyhovujících míst v zařízeních pro dospělé, kteří potřebují takovou péči jako Káťa. Mimo jiné stále s finančními prostředky.

Péče o takové dítě obsahuje 24 hodinové nasazení. Musím zajistit její veškerou hygienu, nakrmit ji, ustrojit, polohovat, být jí díky záchvatům nablízku neustále, a to i v noci a k tomu ještě být neustále v dobré náladě, neboť má dcera je „barometr“ a ihned vycítí každou mou změnu nálady a velice citlivě na ni reaguje.

Její otec ji od jejích tří let do jejích 20 let neviděl. Nyní je mrtev. Za života velice sporadicky platil výživné a zanechal za sebou opravdu velký dluh (mimo jiných dluhů) i na výživném. Tudíž finanční starost byla a je po celá léta zcela na mých bedrech. Dostáváme od státu příspěvek na péči, avšak i když je ten nejvyšší (a jsem za něj opravdu vděčná), který je možné u nás dostat, neboť dcera má nejvyšší stupeň invalidity, tak je velice těžké s ním vyžít. Životní náklady spolu s náklady na léky, školu, a pokud potřebuji na hlídání = asistenci, za svoz do a školy atd. jsou opravdu dost veliké. Káťa nyní ještě chodí do úžasné školy, kde se jí opravdu velice líbí a mají ji tam rádi. Tuto školu, ale musím hradit. Spolu se svozem do školy musím měsíčně (včetně všech aktivit a výletů) zaplatit okolo 7 000,-Kč. Jsem na péči o dceru zcela sama, a tudíž by mi moc pomohla asistence. Ale vzhledem k tomu, že sazba za asistentku činí 150,-Kč na hodinu, tak si ji moc často dovolit nemohu.

Vlastně popis starostí mého života je velice podobný (jen s malými obměnami) i pro mnoho ostatních pečujících osob u nás. Byla jsem vnitřně přesvědčena, že smysluplná pracovní budoucnost, kterou budu moci skloubit s náročnou péčí o mé dítě, se mě netýká.

Že na mě i na ostatní pečující matky společnost zapoměla, že nás z nějakého důvodu nevidí a nezáleží jí na nás. Vždyť se od nás role matky, která obětuje svůj veškerý životní komfort, zcela očekává. Že společností nějak nezáleží na tom, že se natolik fyzicky i psychicky vyčerpáváme a sociálně izolujeme od okolí, až budeme muset naše děti umístit do ústavů, kam byli pozavírány v minulosti. Že nikomu nevadí, že po letech pečování, které mnohdy vyústí až na hranici celkového vyčerpání budeme žít na hranici chudoby, neb naše důchody budou zcela žalostné.

Nechápala jsem ten postoj. Vždyť mě doma učili, že jak chci, aby se lidé chovali ke mně, tak se k nim mám chovat i já!!! Že píle a pracovitost má být oceněna.

A pak se zde objevil projekt „**Podpora pečujících osob v Praze**“. Najednou jsem dostala impuls k novým změnám v životě. Tento projekt mi pomohl se vzchopit a zkusit opět snít. Zbavuje mě mých letitých nánosů. Pomáhá mi snít o tom, že se mi podaří vystoupit z šedi a

dřiny každého dne a nově žít nejen život pečující matky, ale i svůj vlastní. Cítím obrovskou vděčnost za tuto novou šanci.

Učím se díky tomuto projektu poznávat samu sebe a objevovat rezervy, které se tam někde v koutku krčily a nebýt pomoci – zůstaly by schované napořád nevěděla bych o nich.

Projekt je velmi dobře naplánován, neb bere v potaz naši omezenou kapacitu a zároveň nás podporuje k postupu dopředu. Přednášky, kurzy a poradenství jsou plánovány v čase, kdy máme naše děti ve školách nebo nám je v případě nutnosti (nemoci atd.) proplacena asistence, a tudíž se projektu můžeme v klidu věnovat. Jako novou pracovní příležitost jsem si vybrala psaní projektů pro EU a to proto, že mi to připadá jako opravdu smysluplná práce, která může pomoci právě tam, kde by to jinak nešlo nebo šlo velmi ztěžka a též by bylo úžasné, že bych tuto práci mohla dělat z domova, a tudíž mít Káťu stále u sebe. Již teď je mi jasné, že mi kurz dává velmi mnoho. Dává mi sílu čelit, a to jsme pochybovala, že ji ještě mám.

Naučila jsem se přijímat i požádat o pomoc a radu, jak se už dál necítit jako žebrající. Naučili mě, že zažité životní stereotypy nemusí být ty správné a že je dobré staré a nevyhovující pohledy na vlastní život zahodit. Jen tak je možné začít zcela nově fungovat spolu s mou dcerou do budoucnosti.

Vím, že většina zařízení pro starší handicapované lidi je zatím v starém módu ústavní péče, ale díky projektu věřím, že mám šanci najít práci, při které by Káťa byla částečně v nějakém zařízení, a přitom mohla být stále se mnou doma a mohly jsme se spolu těšit na dnešek i zítřek:-)

8.2. Vlad'ka

Syn se narodil jako prvorozený v roce 2003. Komplikace při porodu u něj způsobily velmi vážné kombinované postižení, které zásadně ovlivnilo jeho život a tím i život celé rodiny. Dnes, 15 let po svém narození, nejen že nechodí, ale ani se sám neposadí, a potřebuje celých 24 hodin denně péči a dopomoc při všech základních a zcela běžných činnostech (např. podávání jídla a tekutin, provádění hygieny, podávání léků, polohování, oblékání, vyprazdňování, dopravování k lékaři, doprovod při pobytu v nemocnici atd.). Kromě této základní péče je třeba mu stále zajišťovat také vhodné terapie a odpovídající rehabilitaci a nabízet aktuálně vhodné stimulační, aby se jeho stav nezhoršoval a mohl i s přibývajícím věkem žít spokojený život v domácím prostředí.

Kromě syna mám ještě báječnou zdravou dcerku, která se narodila v roce 2006 a která svého brácha velmi miluje. Otec obou dětí od rodiny v roce 2010 odešel, a tak od té doby péči o obě děti zajišťuji zcela sama. Tatínek se s dcerou vídá příležitostně, s chlapcem se však bohužel vůbec nestýká, žádný kontakt s ním již roky neudrhuje a o jeho stav a život se nezajímá.

Děti mají pro své potřeby stanovené výživné. Syn pobírá příspěvek na péči, z něhož mu hradím dopolední program v denním stacionáři a některé nehrazené, ale potřebné terapie. Kromě prostředků na zajištění péče o syna je samostatnou kapitolou i úhrada důležitých pomůcek, úprav bytu a dalšího vybavení. Na tyto účely stát poskytuje podporu v pevně daném rozsahu. Většinou tedy ještě žádám o další finanční příspěvky u nadací, sponzorů a jiných organizací. I když syn už je pořádně těžký, tak osobní asistenci už několik let

nevyžívám a veškerou péči v domácím prostředí vykonávám sama, dnes již i s částečnou pomocí dcerky.

Péče o syna, resp. oba sourozence, je namáhavá. S přibývajícím synovou hmotností se zvyšuje námaha fyzická a s délkou péče i ta psychická. Za ty roky pečování jsem se dostala do sociální izolace, neboť jsem kvůli péči opustila dobrou a zajímavou práci, přerušila kontakty s přáteli, vzdala se koníčků i prostoru pro vlastní relaxaci a odpočinek. Vše toto si plně uvědomuji a na pohodě mi to příliš nepřidává.

Pro získání potřebných finančních prostředků, jakož i pro zachování duševního zdraví považuji opětovný vstup na trh práce za velmi důležitý a jen pro svůj pokročilý věk se ho rozhodně nechci vzdát. Vzhledem ke svému životnímu příběhu však potřebuji práci na zkrácený pracovní úvazek, případně s flexibilní pracovní dobou nebo s možností vykonávat část práce z domova. Nabídka na trhu práce je tedy pro mne omezená, a to i přes to, že co se týče dovedností, znalostí a zkušeností mám co nabídnout. Stát bohužel cíleně a systematicky nepodporuje vytváření pracovních pozic pro pečující osoby, byť tyto osoby tím, že se o potřebné starají v jejich domácím prostředí, ušetří státu nemalé částky.

Možnost účastnit se projektu Národní rady osob se zdravotním postižením ČR věnovaného pečujícím osobám v Praze jsem velmi uvítala. Projekt je co do obsahu, tak i do průběhu přesně to, co stejně jako mnoho dalších pečujících v podobné situaci potřebuji. Semináře psychoterapie i osobnostní motivace, které jsem v rámci tohoto projektu dosud absolvovala, jsou velmi dobře strukturované a významně účastníkům zvyšují kompetence potřebné pro vstup na trh práce. Úroveň obou seminářů je díky kvalitním lektorů výborná a na oba semináře se pokaždé prostě těším. Hodně přínosné je i setkávání s ostatními pečujícími osobami v rámci svépomocné skupiny. Tato projektová aktivita mi přináší cenné informace, nové podněty i velmi potřebnou interakci a zpětnou vazbu při utváření mých dalších životních plánů a formování budoucích aktivit. To vše díky lidem, kteří jsou na „stejných lodích“ anebo se díky dlouholetým zkušenostem v problémech pečujících osob velmi dobře orientují a dokáží jim nabídnout nové úhly pohledu i potřebná porozumění a řešení.

Velmi se těším na další část projektu, ve které se seznámím s problematikou neziskového sektoru a naučím se zpracovávat grantové výzvy. V budoucnu bych se totiž ráda právě takovéto činnosti věnovala a využila k tomu všechny své dovednosti a zkušenosti. Jsem přesvědčena, že práce např. pro pomáhající organizace, je tou správnou cestou k pracovnímu uplatnění i mé další životní roli. Již nyní mám v hlavě konkrétní témata, kterým bych se v tomto směru ráda věnovala

Za tuto výše uvedenou příležitost NRZP nesmírně děkuji. Oceňuji velmi profesionální přípravu, obsah a průběh celého projektu, jakož i individuální přístup vedení projektu, komunikaci a vstřícnost vůči potřebám každého jednotlivého účastníka. Zajištění asistenčních služeb v době konání seminářů mně, stejně jako dalším pečujícím osobám zapojeným do projektu, pomáhá celý projekt zdárně a v klidu dokončit.

8.3. Renata

Mám od dětství zrakovou vadu, což mě přivedlo ke studiu na gymnáziu pro mládež s vadami zraku. Tam jsem poznala svého budoucího manžela, který byl tehdy slabozraký a žádnou pomoc ode mne nepotřeboval. V manželství se to ale po úplné ztrátě jeho zraku ve středním věku postupně měnilo.

Manžel v roce 2000 založil a 16 let řídil neziskovou organizaci, která pomáhala nevidomým, a já jsem mu pomáhala. I když se snažil podílet se na domácích pracích, musela jsem a dodnes musím zastávat mnoho činností, které běžně vykonávají muži. Kromě toho jsem manželovi poskytovala pomoc při jeho práci i koníčcích. Nesčíslněkrát jsem ho doprovázela na úřední jednání, na celodenní i mimopražské konference, na koncerty vážné hudby, o kterou jsem se zpočátku nezajímala. Za život jsem mu přečetla a pomohla projít a zpracovat tisíce stran dokumentů ve formátech nedostupných nevidomým, pomáhala i s orientací a zpracováním textů ve Wordu, který manžel sice může s počítačem číst, ale nemůže se v textu rychle orientovat (např. zákony, metodiky, směrnice, pokyny k projektovým žádostem, formuláře žádostí, ale i personální věci zaměstnanců a uchazečů o práci, propagační materiály, korektury knih a katalogů, které manžel v práci vydával atd.) Každý den mu vyhledávám na internetu informace o literatuře, hudebních nahrávkách a aktuálním dění a plně se mu starám o jeho internetové stránky s texty o nevidomých a dobrovolnictví.

Jelikož ze zákona ani z rozpočtů nebylo možné zařídit pro manžela asistenta, vlastně jsem po celé manželství vykonávala a stále vykonávám jakousi „skrytou asistenci“, tedy pracovní činnost mimo pracovní vztahy a nad rámec běžné spolupráce spolu žijících manželů. Asi si nikdo neumí představit, v čem všem potřebuje aktivní nevidomý pomoc.

Ačkoliv se manželovi s prací dařilo, pro mne práce stále přibývala... A to nemluvím o tisíci každodenních „drobnostech“, které beze zraku zvládnout prostě nejdu.

Po odchodu do důchodu se nám výrazně změnilo domácí spolužití. Manžel zvyklý na mnoho aktivit a lidi kolem sebe toho ode mne potřebuje mnohem více, takže jsem velmi ráda, že mohu využít asistenci při akcích projektu Národní rady zdravotně postižených, aby měl zajištěný program a zároveň já měla odlehčení. Velmi mi pomáhá odborný program projektu, psychologická podpora probíhající na seminářích ze strany lektorů i vzájemná podpora lidí ve skupinách na akcích. Setkání s matkami dětí s autismem a podobnými problémy mi pomáhá zvládat mou náročnou, i když přece jen méně dramatickou situaci.

Děkuji Národní radě za nápad věnovat se lidem, kteří pomáhají, jelikož většina pomáhání se zaměřuje na samotné postižené a přehlíží fakt, že pomáhající jsou vystaveni a vystaveny, protože se jedná hlavně o matky a manželky, mimořádně náročným úkolům, situacím a tlakům.

Mnohokrát jsem zažila situace, kdy byl manžel veřejně chválen či oceněn, a nikdo okolo si neuvědomoval, kolik úsilí to znamenalo i pro mne. Manžel mi sice při takových příležitostech nikdy neopomenul poděkovat, ale většina přítomných to ani nevnímala.

Děkuji paní Miškovské za přátelský empatický přístup a výbornou organizaci projektových aktivit pro nás. Uvítala bych, kdyby pro pomáhající postiženým existovala trvalá podpora zaměřená na motivaci a psychickou pomoc. Sociální pracovníci pomáhající stejně postiženým lidem pouze v pracovní době takovou pomoc mají v podobě supervize i vzdělávání, pomáhající lidé z rodiny ne, ačkoliv jejich pomoci je mnohem více a je psychicky složitější s ohledem na různé role a rodinné či partnerské situace.

8.4. **Mária**

Jmenuji se Mária P. a pečují o svého 15letého syna Filipa, kterému v 8letech byl diagnostikován autismus. Filip potřebuje každodenní mimořádnou péči, aby mohl zvládat základní životní potřeby. Vyjadřuje se neverbálně pomocí zvuků, gest a těla. Svou nelibost projevuje leháním či sebepoškozováním, jsou dny kdy svůj vztek ventiluje tak, že musí trhat oblečení, aby si ulevil. Jeho fungování odpovídá pásmu těžkého mentálního postižení. Od roku 2011 navštěvuje IC Zahrada. V daném zařízení pobývá denně od 8 do 14hod. Denně dojíždíme autobusem. Cesta z domu bydliště do školy nám trvá hodinu někdy i déle. Jsme závislí na tom, v jakém rozpoložení můj syn vstává a jestli se vyspal. MHD cestujeme již osm let. Za tu dobu jsem zažila hodně poznámek od lidí buď k chování syna, nebo byly adresovány i vůči mně, abych syna lépe vychovávala. Pochopila jsem, že lidi pod pojmem autista si často představují hrdinu z filmu „Rain Men“ a nechápou, že Filip nemá geniální myšlení a nemá ani žádné výjimečné schopnosti, že Filip má nízko funkční podobu autismu.

Se synem žijeme sami. Celá moje rodina žije na Slovensku.

Péče o syna je mimořádně stresující...nikdy nevíte, co vám další den přinese a někdy mám momenty, že si myslím, že už to nedám. Ale je to vaše dítě, které milujete a uděláte pro něho absolutně všechno. Zároveň si uvědomuji, že pracovat naplno je hodně těžké, protože Filip potřebuje nepřetržitý dohled, každou volnou hodinu bych musela pokrýt placené asistentky.

Žijeme z příspěvků na péči, který je 13 200,- Kč, dále mám alimony 7 000,-Kč. Školné platím měsíčně cca 7 000,- Kč. Bohužel využívání asistence je také velmi nákladné, 1 hodina hlídání se pohybuje kolem 150,- Kč.

V současné době jsem se dostala do projektu „**Podpora pečujících osob v Praze**“. Hned jsem tu nabídku využila a jsem za to nevýslovně vděčná paní manažerce projektu Bc. Miškovské B. Projekt se zabývá problematikou osob, které pečují o své blízké. Vážím si jejího osobního přístupu ke každému z účastníku projektu a pomoci, kterou my pečující potřebujeme. Například pomoc psychologa, kterou já osobně využívám a hodně mi to pomáhá. Obohacující jsou také i ostatní kurzy a semináře. Myslím, že jsme se sešli výborná skupina rodičů, která sdílí své zkušenosti a zároveň si uvědomujeme, že na to nejsme sami.

8.5. **Zdeňka**

Tento příběh nám napsal bohužel sám život. Jen na papíře to zní mnohem snadněji. Když se naše dcera Helenka narodila, byla úplně normální dítě jako každé jiné. Neměla v životě štěstí na zdravotníčko. Ve věku 8 měsíců podstoupila banální operaci, ale bohužel následkem tohoto zákroku pak bylo její postižení. Naštěstí má ale milující rodinu – mámu, tátu a zdravou sestru, kteří ji budou vždy milovat a jako jediní lidé na světě ji nikdy nenechají bez pomoci, i když jejímu světu také nerozumí. Helenka bude mít letos 17 let, vůbec nemluví, začala chodit, až když jí bylo 8 let, do té doby byla na vozíku. Nošená jen na našich bedrech. Je na plenkách, musí se odsávat – nesmrká, nenají se, neoblékne se, v noci spí často jen 4 hod a také během noci se musí přebalovat. Má hlubokou retardaci na úrovni ročního miminka. Navíc je to autistka s velkou hyperaktivitou, stále v pohybu, nevydrží ani chvíli sedět.

Velice obtížně sháníme už mnoho let stále každý den finance, aby mohla mít Helenka doma asistenci, bez které nemůžeme vůbec existovat! Postupně investujeme do našeho domova finance, aby bylo možné jej přetvořit na bezbariérový. Aby nemusela být zavíraná ve speciálních sedačkách a přivazována do nich lanem, aby nemusela být zavírána do speciálního klecového lůžka atd. I když jdu na toaletu, musím ji bohužel přikurtovat, když vařím a pečuji o druhé zdravé dítě, musím mít stále doma asistenty. Když chci s druhou dcerkou na kolo, brusle, kroužek atd., tak bez asistence pro Helenku to není vůbec možné.

Roky žijeme s cizími lidmi v domě, když se podaří je vůbec sehnat. Tento život nikdo nefilmuje a ani jej nechce nikde ukazovat. A musím říci, že je velmi obtížné najít asistenci, ačkoliv to není zrovna levná služba. Kvalitních a schopných lidiček k těmto náročným dětem je tak málo a když už jsou, tak na ně rodina ještě musí sehnat měsíčně přes 10 tisíc a někdy i více. Koho to u nás zajímá? Vždyť příspěvek na takového člověka je absolutně nedostačující. Náklady, na školní docházku, dokupování plen, podložek, léků, speciálních pomůcek, rehabilitace, lázně, a hlavně na asistenci, jsou velké a nemůže je nikdy pokrýt tento směšný státní příspěvek. Koho zajímá, kde rodina bere prostředky, jak přežívá bez pomoci vlastních rodin? V našem případě již 16let se moc nevyspíme a nonstop fungujeme bez vystřídání a pomoci! Neznáme divadlo, kino, večere a často dovolené, jen takové, kde si ani neodpočineme, při takovém dítěti. Společnost tyto rodiny velice diskriminuje a vyřazuje. I když jsou rodiče schopni kolikrát ještě pracovat, tak ale díky nonstop péči a pro nedostatek zařízení pro jejich děti, jim to není naší společností umožněno.

Co se však stane s těmito dětmi, když dospějí? Dospěláci s tímto druhem postižení jsou zavíráni v zařízeních do kurtů, i když jsou neškodní. Jen pro ně naše společnost NEMÁ bohužel prostředky, zařízení ani personál! Hlavně tyto děti, a pak následně dospěláky, nikde nechtějí!!! Kdo se chce starat o dospěláky s hlubokou retardací, na mentální úrovni miminek, co si vůbec nic neudělají sami, a ještě jsou šíleně hyperaktivní a bez rozumu? Na webu většiny zařízení je, že lidi s těžkou formou retardace a s autismem nepřijímají! Sama mám doma několik žádostí o umístění, které byly rovnou zamítnuty, aniž by někdo vůbec dceru chtěl poznat. Prostě to rovnou zavrhnou!

Za 1,5 roku ji končí bohužel docházka ve školním denním stacionáři a nás neustále trápí její budoucnost a všech těchto, podobně postižených dětí. Co se s nimi bude dít dál? Kam s dětmi s myšlením miminek, až jejich opotřebovaní rodiče už nebudou opravdu moci, budou neschopní, nemocní, staří či zemřou? Co bude, až takové dítě dospěje, nikdo neví. Nechci ani pomyslet, co se stane za 2 roky v mých 50letech, když Helenka dočodí školní docházku a začne konečně vnímat svůj svět a okolí. A má být nonstop už s námi jen doma?

TOTO JE NAŠE NOČNÍ MŮRA. VE DNE I V NOCI PŘEMÝŠLÍME, CO S NÍ BEZ NÁS BUDE. Tuto otázku si klade většina rodičů postižených dětí. To bohužel nikoho nezajímá a nikdo to u nás neřeší. Pečující rodiče jsou u nás neznámá skupina, a hlavně zůstávají pro ostatní po celý život nepochopeni a neuznaní ani naší společností!

Každý se nás jen ptá, proč to děláme. Neustále jen posloucháme: “Dejte ji někam, proč se o ni staráte?” Jako by tito lidé dali někam své milující děti, anebo své kočky a pejsky? Je to asi divné, ale své těžce postižené dítě, i když je jiné, oba MILUJEME, tak jako i její sestra. Každý jen řekne: „Já tvému dítěti nerozumím.“ nebo „Já bych na to neměl.“, ale to mi přece také ne, ale máme srdce a je to naše dítě. Helenku milujeme, což je v tomto případě velký trest a obětování svého vlastního života.

Miluji obě své děti stejně, to také každá matka nedokáže, dát lásku rovným dílem. U nás je to o to složitější, že má každá jiný svět a já je učím vzájemné lásky a úcty k sobě. To je můj velký dar, který jim dávám. Uzlík plný lásky, radosti a štěstí. Pak z něho budou obě celý život čerpat. Doufám a modlím se, že Helenka ho bude mít natolik, že nebude trpět někde přivázaná bez citu a lásky, který jí žádné zařízení nikde bohužel ani nemůže dát, i když pro rodiče těchto dětí je to velkou nutností a potřebou, aby mohli nadále fungovat a nabrat také dech...

CO BUDE S NÁMA DÁLE, NEVÍME...

Helenka je šťastná a veselá holčička, kterou moc milujeme! My neřešíme vysoké školy a nemáme vysoké cíle! Nám by stačilo ke štěstí, kdyby jednou nebyla utýraná, žíznivá, ve vlastních výkalech přivázaná bez pomoci a lásky!

Její máma, táta a sestra Any

8.6. Petr

Jmenuji se Petr, je mi 48 let a po rozvodu, od roku 2011, pečuji o svou dceru Simonu, která se narodila v roce 2003 s těžkým kombinovaným postižením. Postižení, diagnostikované v jejích 4 letech jako genetická mutace CFC (CardioFacioCutauneus syndrom), provází množství dalších vedlejších komplikací. Je neverbální, dorozumívá se vlastní řečí („Simonština“) a pomocí gest. Sama se neobslouží, pohyb má limitovaný vozíčkem.

Navíc trpí častými epileptickými záchvaty, které dohromady se vším ostatním vyžadují 24h péči. Poslední 2 roky se její zdravotní stav natolik zhoršil, že jsem musel ukončit podnikání a zajišťuji jí 24h zdravotní pohotovost.

Před tímto kolapsem, který nás dostal až do motolského paliativního týmu, navštěvovala Simonka denní stacionář IC Zahrada a i já jsem měl prostor pro volný čas, vzdělávání a podnikání.

Po druhém rozvodu, v roce 2015, žijeme s dcerou sami a naše měsíční příjmy tvoří pouze příspěvky (na péči, na dítě, na bydlení, na dopravu, výživné (3 500,- Kč) a nadace). Naše náklady dělím do čtyř kategorií, zdravotnický materiál, hygienické potřeby, speciální výživa a léky, náklady na stravování, náklady na dopravu, náklady na bydlení a asistenční služby. Náklady násobně převyšují naše příjmy, a protože se zdravotní stav dcery zatím nelepší, tak jakákoliv možnost studia pod dohledem lektora, nebo práce v projektu je pro mě nejen psychickým odpočinkem, ale i vítaným zdrojem přívýdělku.

Navíc jsem se ve své „šílenosti“ rozhodl založit web blog, kde chci popisovat všechny trapasy, strasti, pasti, pastičky, nesmysly a úplné blbosti, které můj život každou chvíli obohacují. Vše okořeněné pohledem obyčejného chlapa, který už je 2 roky uzavřený v tomto podivném světě. Proto jsem rád, že se našel lektor a projekt, který mi, ve Wordpressu, přiblíží nejen samotnou problematiku, ale i různá nadstandardní nastavení a správu webových stránek. Moc si vážím vstřícnosti ze strany nejen lektora, ale i Národní rady, která na tento projekt našla nezbytné finanční prostředky."

8.7. Bohumil

Bohumilovi bylo 67 a jeho ženě Zdeňce 63 let. Užívali si důchod, vnučat a rádi jezdili na chalupu. Právě tam bohužel prasklo Zdeňce aneurysma, o kterém celý život nevěděla. Trvalo dost dlouho, než přijela záchranka, poté ji vezli do bližší okresní nemocnice, kde ji odeslali do Plzeňské nemocnice. Doba, než byla Zdeňce poskytnuta péče, byla tedy dlouhá. Nejspíš i to ovlivnilo následky krvácení do mozku. Navíc byly při vyšetřeních zjištěny další dvě aneurysma, které byly operovány ve Střešovické vojenské nemocnici.

Zdeňka vše přežila, ale její stav byl velmi špatný. Neuměla mluvit, psát, číst, byla zmatená a často se chovala jako malé dítě. Do této nešťastné události byla Zdeňka hlava rodiny. Vše rozhodovala, vedla rodinnou kasu, vařila. Manžel s tím byl srozuměn, a tak manželství fungovalo. Zdeňka ráda četla a luštila křížovky. Když přišla z práce, za večer přečetla celou knihu a vyluštila pár křížovek. Z knihovny si nosila plné tašky knih. O to víc bylo smutné a složité přijmout nový zdravotní stav Zdeňky. Bohumil se rozhodl, že se bude o manželku starat sám doma. Odmítl jí umístit do pobytového sociálního zařízení. Dcera byla vdaná a bydlela v Praze, v dosahu byl syn, bydlící ve stejném městě. Všichni se snažili, jak mohli, ale největší břímě bylo na Bohumilovi. Jednak musel převzít funkci hlavy rodiny, zastat všechny domácí práce, navíc se stal ze dne na den zdravotníkem i sociálním pracovníkem.

Učil Zdeňku psát, číst a mluvit. Bohužel bez výsledku. Postižení bylo rozsáhlé. Byly momenty, kdy byla Zdeňka úplně mimo realitu, nemohla chodit, nezvládla ani osobní hygienu. Příspěvek na péči se vyřizoval téměř půl roku. Zdeňka dostala nejdříve 3 stupeň závislosti, po zhoršení stavu 4 stupeň. Musela být zbavena svéprávnosti. Bohumil byl unavený. Zdeňka v noci nespala a vyžadovala pozornost, chodila často na WC, kam musela s doprovodem. Často již bylo pozdě. Navíc měla Zdeňka silnou nadváhu, proto byla manipulace s ní velmi fyzicky náročná, zvláště pro zdravotníka laika.

Bohumil odmítal pomoc cizích. Dcera navrhovala využívat místní zdravotní agenturu sester, aby zajistily alespoň základní hygienu. On byl přesvědčený, že by to Zdeňce vadilo. Tak se Bohumil staral o Zdeňku 3 roky. Ke konci již byla situace nezvládnutelná a Zdeňka byla ležící pacient. Byla hospitalizovaná v nemocnici, neboť docházelo k silným záchvatům, kde následně zemřela. Bohumil po nějaké době po úmrtí prohlásil, že nechápe, jak to vlastně mohl zvládnout. Ale zvládl. Klobouk dolů. Jen je škoda, že odmítal využívat sociálních nebo zdravotnických služeb, včetně odlehčovacích a tím se víc šetřit, neboť jeho psychické i fyzické vyčerpání po 3 letech péče bylo maximální.

9. Kdo mi při zahájení a v průběhu péče může poradit

9.1. Státní instituce

OBECNÍ ÚŘAD – V případě, že potřebujete pomoci se zajištěním péče o svého blízkého, se můžete obrátit na sociálního pracovníka obecního či městského úřadu.

- Sociální pracovník vám poskytne informace o existující podpoře, může asistovat při vyřízení dávek a zdravotních pomůcek, vyhledat vhodné sociální, zdravotní a vzdělávací služby, a odkázat na další organizace ve vašem okolí, které vám mohou pomoci.
- Na obecním úřadu se také ptejte, co dělat v krizové situaci, např. když onemocníte a nebudete moci náhle pečovat, či kdo vám pomůže, když si budete chtít odpočinout a odjet na dovolenou. Ptejte se také, jak řešit praktické nesnáze, např. když potřebujete ověřit podpis nepohyblivého člověka u plné moci, zda vás může navštívit pracovník matriky apod.
- Na úřadu tohoto pracovníka hledejte v odboru, který v názvu obsahuje slovo „sociální“ (např. sociální odbor, odbor sociálních věcí, odbor sociální a zdravotní apod.). V případě, že se sociální pracovník nenalézá přímo ve vaší obci, zkuste se obrátit na nejbližší větší obec.
- Po domluvě vás sociální pracovník může také osobně navštívit. Na sociálního pracovníka se můžete obrátit i zcela nezávazně a anonymně.

ÚŘAD PRÁCE ČR – Úřad práce ČR má (kromě zprostředkování zaměstnání) v kompetenci také přiznávání finanční podpory osobám, které z důvodu nepříznivého zdravotního stavu, zdravotního postižení či dlouhodobé nemoci potřebují péči, a těm, kteří o ně pečují.

- Na úřad práce se obračete při vyřizování příspěvku na péči, případně dalších dávek (například dávek pro osoby se zdravotním postižením, podporu v nezaměstnanosti nebo dávky pomoci v hmotné nouzi). Zeptejte se, o jaké dávky můžete požádat.
- Na úřadu práce je za určitých podmínek možnost registrovat se jako pečující a mít díky tomu nárok na úhradu sociálního a zdravotního pojištění státem.
- Požádejte o informace o dávkách a dokumentech, které je třeba pro jejich vyřízení doložit, v písemné podobě, abyste se s nimi mohli později seznámit podrobněji, nebo si dělejte poznámky.
- Pracovníci úřadu práce by měli poskytnout základní poradenství týkající se nejen dávek a pojištění, ale také poradit, kam se obrátit o další podporu.
- Příslušné kontaktní pracoviště Úřadu práce ČR naleznete v nejbližším větším městě.

ČESKÁ SPRÁVA SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ (ČSSZ) – Na ČSSZ se obračete při žádosti o dlouhodobé ošetřovné a ve věci důchodu a zohledňování péče při jeho výpočtu. Kontaktujte přímo pracoviště okresní správy sociálního zabezpečení. Pod ČSSZ spadá rovněž lékařská posudková služba, jejíž lékaři posuzují zdravotní stav v procesu přiznávání příspěvku na péči.

SOCIÁLNÍ PRACOVNÍCI ZDRAVOTNICKÝCH ZAŘÍZENÍ – (také zdravotně sociální pracovníci) Pokud jste se rozhodli pro péči o blízkého, který bude v brzké době propuštěn ze zdravotnického zařízení do domácího ošetřování, neváhejte se obrátit na sociálního pracovníka přímo v nemocnici. Poradí vám, jak zajistit domácí péči, jaké jsou ve vašem regionu dostupné služby nebo o jaké dávky si můžete zažádat. V některých nemocnicích nemusí sociálním pracovník působit, v takových případech se zeptejte zdravotnického personálu, kam se dále obrátit.

REGISTR POSKYTOVATELŮ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB – Poskytuje aktuální informace o registrovaných sociálních službách. Přehled **denních stacionářů v Praze** dle formy poskytování sociální služby, cílové a věkové skupiny klientů i kontaktu naleznete [zde](#).

Registr zdravotnických zařízení www.snzr.uzis.cz Poskytuje aktuální informace o registrovaných zdravotnických zařízení v ČR, a to včetně jejich detašovaných pracovišť. Umožňuje vyhledat zařízení dle místa, druhu, zřizovatele, oboru.

9.2. Nestátní neziskové organizace

Nestátní neziskové organizace mají důležité postavení v oblasti poskytování sociálních a dalších služeb pro různé cílové skupiny včetně osob se zdravotním postižením. Pečující osoby jsou poněkud v tomto ohledu opomíjené, ale již se také blýská na lepší časy a některé neziskové organizace se této skupině věnují nebo začínají věnovat, a to buď formou své hlavní nebo vedlejší činnosti prostřednictvím různých projektů. Např. Národní rada osob se zdravotním postižením, Informační a koordinační centrum pro osoby se zdravotním postižením a seniory, Hornomlýnská o.p.s., Spiralis o.p.s. a další.

9.3. Poradenství

PRÁVNÍ PORADENSTVÍ – Právní rady, týkající se například správního řízení k dávkám, podávání stížností a mnoha dalších oblastí, můžete získat při bezplatném právním poradenství – zajišťuje ho Advokátní komora v krajských městech. Na konzultaci s advokátem o délce 15–30 min. je třeba se předem objednat. Kontakt na nejbližší poradnu ve vašem regionu najdete v regionálním kontaktním listu.

Bezplatné sociálně-právní poradenství poskytují také některé neziskové organizace, které nabízejí podporu či služby seniorům, osobám se zdravotním postižením či pečujícím.

SOCIÁLNÍ PORADENSTVÍ – Pro získání více informací o možnostech pomoci lze využívat bezplatnou službu nazvanou sociální poradenství. Základní radu, jak řešit nepříznivou situaci, předají všichni sociální pracovníci obcí, úřadů práce, zdravotně sociální pracovníci zdravotnických zařízení a poskytovatelé sociálních služeb. Odbornou radu, podrobnější informace a podporu v oblasti, se kterou potřebujete pomoci, poskytují různé specializované poradny (např. občanské poradny, poradny pro seniory, poradny pro osoby se zdravotním postižením, rodinné poradny) a někteří poskytovatelé sociálních služeb. Poskytovatele odborného sociálního poradenství můžete vyhledávat v registru poskytovatelů sociálních služeb. Sociální poradenství je bezplatné.

NÁRODNÍ RADA OSOB SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM – NRZP provozuje poradnu e-mailovou, telefonickou i osobní. Doporučujeme se na osobní schůzce dohodnout dopředu, aby měl pro vás pracovník dostatek času. Zkušený poradce poradí, na co, kde a jak žádat. Pomůže s vyplněním formulářů, předá kontakty. Výhoda je, že v případě zamítnutí žádosti vám může pomoci i se sepsáním námítky, nebo odvolání. V poradně pracují i zkušení právníci, kteří jsou k dispozici v případě řešení složitějších situací. Tato sociální služba je poskytována zdarma. Kontakt na poradnu v Praze:

- e-mail: poradnanrzp@nrzp.cz, tel: 266 753 427, www.nrzp.cz
- vedoucí poradny: **Mgr. Jitka Vrchotová Dis.**, e-mail: j.vrchotova@nrzp.cz, tel: 736 105 585

LIGA VOZÍČKÁŘŮ – Poradíme Vám v oblastech invalidních důchodů, příspěvků a výhod pro ZP (včetně daňových a poplatkových úlev), příspěvku na péči a v možnostech péče, ve financování kompenzačních pomůcek, v možnostech vzdělávání OZP a ve specifikách pracovně – právních vztahů OZP. Základní poradenství poskytujeme i v dalších oblastech (např. státní sociální podpora, pomoc v hmotné nouzi, evidence na ÚP, nemocenské pojištění, starobní důchody, zdravotní a sociální pojištění, náhrady škody vzniklé v souvislosti s výkonem práce).

Bzenecká 23, 628 00 Brno

537 021 493 (pevná linka)

info@ligavozic.cz

PORADÍME SI – Užitečné rady a tipy pro péči

Dobrovského 1011/1, 266 01 Beroun

602 242 494

redakce@poradimesi.cz

POMOC POŠKOZENÝM – Přihodil se Vám úraz? Byla Vám způsobena škoda na zdraví? Stali jste se obětí dopravní nehody či jiného útoku? Nevíte, zda Vás pojišťovna odškodnila správně? Máte problémy při jednání s pojišťovnou? Pokud hledáte odpovědi na výše uvedené dotazy či jste se dostali do jakékoliv nepříjemné situace spojené s úrazem, škodou na zdraví či dopravní nehodou, může Vám sdružení „Pomoc poškozeným“ nabídnout účinné prostředky, jak uplatnit správně své nároky a obdržet plnění od pojišťovny případně viníka v maximální výši.

Washingtonova 1567/25, 110 00 Praha 1

731 140 140

info@pomocposkozenym.cz

PEČUJ DOMA – Provoz webu je jednou z aktivit projektu Pečuj doma, určeného pečujícími laikům zejména z **Jihomoravského kraje**. Projekt financuje Evropský sociální fond prostřednictvím Operačního programu lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR. Na našem webu najdete nová nácviková videa. Jsou Vám k dispozici pracovníci na pobočkách Diakonie ČCE, www.diakonie.cz. a také v Call centru pro pečující.

Občanské sdružení Moravskoslezský kruh, Nerudova 7, 602 00 Brno

549 213 411, 549 213 412, 774 73 80 90, bezplatná linka Call centra 800 915 915

pecujdoma@diakonie.cz

POMOC PRO PŘÍBUZNÉ LIDÍ S ROZTROUŠENOU SKLERÓZOU – Vše o roztroušené skleróze, jak se na ni připravit či se s ní vyrovnat, kde hledat pomoc a další informace se dozvědí zájemci z multimediálního produktu DVD/CD, který vznikl v rámci projektu Qualified Care – Profesionalizace rodinné péče o lidi trpící roztroušenou sklerózou. Projekt financovala Evropská komise v rámci programu Leonardo da Vinci, DVD/CD je možné si objednat zdarma u BMI sdružení. Česká verze je díky BMI sdružení nejrozsáhlejší. Obsahuje nejen rozsáhlý adresář lékařských center pro RS, pomáhajících organizací, všech členských organizací [Unie Roska](http://UnieRoska) a odkazy na další internetové informační zdroje, ale také kapitoly týkající se dávek sociální péče, důchodového zabezpečení,

pomůcek a daňových a poplatkových úlev souvisejících se zdravotním postižením. Produkt je možné získat zdarma, stačí si jej objednat mailem na bmi@brezen.cz. O jeho bezplatnou distribuci se stará Unie Roska, jíž BMI sdružení předává objednávky.

bmi@brezen.cz.

ONKOLOGICKÝ INFORMAČNÍ PORTÁL OSUDY.CZ – Nápad založit tyto stránky vznikl v období mojí vlastní zkušenosti s nemocí jako důsledek úvahy, jak by šlo ještě jinak pomoci lidem, které rakovina potká. Naše stránky těžko pomohou zázrakem, neumíme pomoci ani jako lékaři lékem, ani třeba jako zdravotní sestřička při péči o člověka na lůžku, víme ale že můžeme pomoci zajištěním a podporou ve výměně dobrých rad, zkušeností a názorů mezi všemi, kteří se s rakovinou setkají.

spravce@osudy.cz (Ing. Jan Nachtigal)

POMOC NA PRAZE 12 – Informační portál Helpnet.cz pro osoby se specifickými potřebami usnadňuje orientaci v problematice zdravotního postižení. Anotace s odkazy na tuzemské internetové zdroje jsou roztríděny podle základních skupin postižení – zrakové postižení, sluchové postižení, mentální postižení, tělesné postižení, vnitřní nemoci, duševní zdraví. Tyto hlavní cílové skupiny doplňují rodiče dětí se zdravotním postižením a senioři.

www.helpnet.cz

PENZISTA.NET – Portál pro seniory a jejich přátelé. Kluby seniorů, agentury a domácí péče. Senioři a společnost, tísňová péče. Hospice, domovy pro seniory, penziony, cohousing a cestování pro seniory. Jídelny, aktivity a kurzy pro seniory. Vzdělávání – Univerzita třetího věku, počítače a technologie pro seniory. Finance – jak spořit na důchod, fondy, starobní důchod, jak získat finanční příspěvek na zvláštní pomůcku.

www.penzista.net

ORDINACE. CZ – Zdravotnický portál, který poskytuje všem zájemcům seriózní informace z oblasti medicíny farmacie a zdravého životního stylu. Největší hodnotou Ordinance.cz jsou její databáze (nemocí, léků, lékových interakcí, doplateků na léky), vzniká databáze potravinových doplňků. Provozovatelem webu je společnost [Pears Health Cyber s.r.o.](http://Pears Health Cyber s.r.o) je společností, která se zabývá rozvojovými projekty ve farmaceutickém marketingu. Dotazy zadáváte přímo do mail. formuláře.

CALL CENTRUM – Na pomoc lince 155 zřídila středočeská záchranná služba telefonickou službu pro odpovědi na dotazy nemající tísňový charakter a související se zdravotním stavem nebo psychosociální pomocí. V případě potřeby profesionální zdravotničtí pracovníci přepojí volající na další odborníky a organizace např. Linku bezpečí, Bílý kruh bezpečí, Drop in, na praktické lékaře či ambulantní specialisty nebo pohotovost.

800 888 155

10. Finanční podpora pro pečující – musím kvůli péči skončit v zaměstnání, z čeho budu žít?

Záleží na časové náročnosti péče o blízkého. Pokud péče není nutná celých 24 hodin, zkuste se domluvit se zaměstnavatelem na částečném úvazku, popř. v kombinaci s prací z domova, pokud je to s ohledem na pracovní zaměření reálné. Pokud je předpoklad, že péče nebude dlouhodobá, nebo se budete střídat s dalšími rodinnými příslušníky, je možné využít dlouhodobého ošetřovného.

Pokud ovšem bude péče náročnější a budete se jí muset věnovat „na plno“ je na místě ukončit pracovní poměr a vyřídit si všechny druhy finanční podpory, které jsou k dispozici. Nezapomeňte na své sociální pojištění, abyste pak nebyli překvapeni při stanovení vašeho starobního důchodu.

10.1. Zdravotní a sociální pojištění pečujícího

Pro účely zdravotního a sociálního pojištění vznikají pečující osobě výhody, jen pokud pečuje o osobu, která má přiznaný příspěvek na péči. **Zdravotní pojištění** je po dobu péče hrazeno státem o osobu, o kterou je pečováno, i pečující osobu, pokud pečuje o:

- osobu mladší deseti let v I. stupni závislosti nebo
- osobu jakéhokoliv věku ve II., III., nebo IV. stupni závislosti.

Pro hrazení pojištění státem je třeba nahlásit se na příslušném úřadu práce jako hlavní pečující osoba a vyžádat si potvrzení o péči, které je nutné odevzdat své zdravotní pojišťovně. Pro potřeby **sociálního pojištění** je pečujícímu, který se nahlásí na úřadu práce jako hlavní pečující osoba, doba péče započítávaná jako tzv. náhradní doba pojištění v případě, kdy pečuje o:

- osobu mladší deseti let v I. stupni závislosti nebo
- osobu jakéhokoliv věku ve II., III., nebo IV. stupni závislosti.

V případě, že člověk, o kterého pečujete, není vaším blízkým příbuzným, je třeba prokázat, že spolu žijete ve společné domácnosti. Pro zahrnutí péče do náhradní doby pojištění je třeba podat na okresní správě sociálního zabezpečení návrh na řízení o vydání rozhodnutí o době a rozsahu péče, které bude následně sloužit jako podklad při sepisování žádosti o důchod. Kromě osobních dokladů a dokumentů o vás a pečované osobě musíte k žádosti doložit potvrzení úřadu práce o délce péče a stupni závislosti blízké osoby. U pečujících, kteří během péče nepracovali, je pro výpočet důchodu doba péče vyloučena, tedy nezapočítávána. Pečující osoby, které se rozhodnou kvůli pečovatelským povinnostem na pár let omezit svou pracovní aktivitu, tak nemusí mít obavu z významného negativního dopadu tohoto rozhodnutí na výši jejich starobního důchodu. Pečující, kteří kombinovali péči a práci a současně pečovali méně než 15 let, si mohou vybrat, zda doba péče bude z výpočtu vyloučena či příjmy z práce budou započítány. V případě, že pečující osoba pečovala více než 15 let a současně během péče pracovala, je jako příjem pro výpočet důchodu započítán i příspěvek na péči. Podrobnosti ohledně sociálního pojištění je vždy třeba konzultovat s pracovištěm okresní správy sociálního zabezpečení. Více informací je k dispozici na internetových stránkách MPSV a ČSSZ.

10.2. Práva pečujícího jako zaměstnance

Pokud pečujete o blízkou osobu, máte dle zákona nárok na úpravu pracovní doby. Jestliže z důvodu péče o blízkou osobu nezvládáte zaměstnání v původním rozsahu, můžete požádat zaměstnavatele o zkrácení pracovní doby. Ten vám musí vyhovět, jestliže mu v tom nebrání vážné provozní důvody. Pečující může při zaměstnání čerpat slevu na dani na manžela/manželku, příp. registrovaného partnera či partnerku, či daňové zvýhodnění na dítě. V případě, že má pečovaná osoba průkaz ZTP/P, zvyšuje se sleva na dani na dvojnásobek.

10.3. Příspěvek na péči

Dobrá zpráva, která se sděluje s radostí. V letošním roce 2019 byla schválena novela zákona č. 108/2006 Sb., O sociálních službách, a to konkrétně zvýšení příspěvku na péči ve IV. stupni na 19 200 Kč, předpokládané vyplácení zvýšeného příspěvku je od dubna 2019. Dále navýšení příspěvku na péči ve III. stupni pro dospělé na 12 800 Kč a pro osoby do 18 let na 13 900 Kč. Předpokládané zahájení vyplácení navýšeného příspěvku na péči ve III. stupni je od července 2019. O navýšení příspěvku se nemusí žádat, navyšuje se automaticky.

Příspěvek na péči je základní dávkou sociální pomoci, která je směřovaná postiženému, aby si mohl zaplatit cizí pomoc a zvládal tak své zdravotní postižení důstojněji.

Nevědomosti o příspěvku:

- Postižený neví, co vše se posuzuje pro tuto dávku
- Postižený neví, jak dávku využít
- Lékaři vypisují nevhodným způsobem lékařské zprávy
- Pečující se domnívá, že se příspěvek musí investovat do postiženého
- Úředníci při vyřizování nedodržují správní lhůty
- Posudkový lékař nehodnotí stav objektivně
- Postižený se proti chybným postupům úřadu nebrání, spoléhá na správnost a profesionalitu
- Zúčastnění nemají povědomí o návaznosti např. do důchodového pojištění, podnikání apod.

Kdo může žádat o příspěvek na péči?

- Kdokoliv a to, i když není předpoklad, že vznikne nárok – každý má právo si požádat a úředník musí žádost přijmout. Výsledek řízení je druhá věc.
- O dávku žádá postižený. Pečující může s vyplňováním žádosti pomáhat, ale příspěvek na péči je dávka postiženého.

Podmínky nároku na příspěvek:

- Musí jít o osobu starší jednoho roku, které na kompenzaci jejího zdravotního postižení nestačí kompenzační pomůcky, ale potřebuje, aby jí pomáhala jiná osoba. Je tedy závislá na pomoci při péči o vlastní osobu a zajišťování soběstačnosti, což se určuje nezvládnutím životních potřeb v oblastech: mobilita, orientace, komunikace, stravování, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, výkon fyziologické potřeby, péče o zdraví, osobní aktivity, péče o domácnost.
- Musí jít o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, tedy takový zdravotní stav, který podle poznatků lékařské vědy trvá nebo má trvat déle než jeden rok, a který omezuje funkční schopnosti nutné pro zvládnutí základních životních potřeb. Není nutné však po úraze čekat rok na podání žádosti. Musí být jen předpoklad, že postižení bude delší než jeden rok. Naopak nemá cenu žádat např. po mozkové příhodě, kdy se díky rehabilitaci předpokládá výrazné zlepšení v kratším období.
- Osoba musí být závislá z důvodu zdravotního postižení, čímž se míní tělesné, mentální, duševní, smyslové nebo kombinované postižení, jehož dopady činí nebo mohou činit osobu závislou na pomoci jiné osoby. Nestačí jen skutečnost, že postižený něco neumí, protože se to nenaučil (např. neuvaří si, protože to jen neumí; musí mu bránit zdravotní postižení).
- Je také podstatné, pokud osoba věci zvládá, ale podle zásadního lékařského doporučení je dělat nesmí (např. při amputaci jedné nohy může skákat po druhé noze, ale lékařem je nařízen pohyb na vozíku, aby se nedeformovala kyčel. Nebo z důvodu interního onemocnění jsou omezeny denní aktivity.).
- U osob do 18 let se ještě zkoumá mimořádná péče, čímž se rozumí péče, která svým rozsahem, intenzitou nebo náročností podstatně přesahuje péči poskytovanou osobě téhož věku. Např. pokud dítě do tří let nosí plíny, tak nejde o nic mimořádného, protože to bývá obvyklé. Pokud je ale nosí ještě v šesti letech, tak jeho vrstevníci, již oplenování nebývají.
- Nezvládnutí sebeobsluhy a péče musí probíhat v přirozeném sociálním prostředí, čímž se míní rodina a sociální vazby k osobám blízkým, domácnost, osoby a sociální vazby k dalším osobám, s nimiž se sdílí domácnost, a místa kde osoby pracují, vzdělávají se a realizují běžné sociální aktivity. *Pozn.: za přirozené sociální prostředí lze považovat též domovy důchodců, domovy seniorů, ústavy sociální péče apod.*

10.4. Jak se vede řízení

ZAHÁJENÍ

- **Řízení o přiznání příspěvku je zahajováno na základě písemné žádosti** podané na předepsaném tiskopisu MPSV (tiskopisy jsou dostupné [zde](#)). Řízení může zahájit i sám Úřad práce, ale tento postup nebývá běžný. Bývá občasný, pokud není osoba schopna jednat samostatně a nemá zástupce.
- Žádost o přiznání příspěvku se podává na místně příslušném KPÚP (kontaktním pracovišti Úřadu práce), který o příspěvku rozhoduje.
- Příspěvek se nepřiznává zpětně. Tedy, když doručíte žádost na úřad např. 31.5., tak můžete získat příspěvek za červen, ale ne za květen. Samozřejmě řízení nějakou dobu trvá, ale dávka je pak přiznaná od data podání žádosti. Nevyplatí se tedy s podáním otálet.

- **Pozor na podpisy v žádosti.** Pokud postižený nerozumí žádosti, nechápe účel dávky, a to i přestože by se byl schopen podepsat (např. staří lidé s demencí umí podpis, ale nerozumí tomu, co podepisují), v takovém případě rozhodně nedoplňujte, případně podpis nefalšujte. Tím, že tam podpis doplníte, de facto tvrdíte, že osoba se orientuje a je schopná si své záležitosti sama vyřizovat. Popíráte své tvrzení, že potřebuje pomoc jiné osoby. V takovém případě k žádosti jen přidejte lékařskou zprávu (kde obvodní lékař nebo třeba psychiatr napíše, že postižený nerozeznává fakticky již, co podepisuje a nerozumí pro duševní obtíže obsahu řízení) a žádost o určení opatrovníka pro řízení (Jen pro vyřízení příspěvku na péči nebo třeba i jiných dávek. Nejde o opatrovníka pro celý život. Nedělá se znalecké zkoumání).
- **Je-li nezletilá osoba svěřena** na základě rozhodnutí příslušného orgánu do péče jiné fyzické osoby, zastupuje ji v řízení o příspěvku tato fyzická osoba.
- **Využívá-li nezletilá osoba pobytové služby** (§ 48, 50, 52), vyzve krajská pobočka Úřadu práce osobu, která ji zastupuje nebo zákonného zástupce, aby požádali o příspěvek nejpozději do 2 měsíců ode dne doručení výzvy. Pokud tak v této lhůtě neučiní nebo pokud pobyt těchto vyzvaných osob není znám, zastupuje tuto osobu v řízení o příspěvku zařízení sociálních služeb.

● SOCIÁLNÍ ŠETŘENÍ

- Aby mohl být příspěvek přiznán, je nutné, aby zaměstnanec KrP ÚP (sociální pracovník) navštívil žadatele a posoudil jeho schopnost samostatného života osoby v přirozeném sociálním prostředí.
- Pracovník provádí o sociálním šetření záznam, který na požádání předkládá posuzované osobě.
- **Záznam ze sociálního šetření** obsahuje popis situace žadatele z hlediska těchto okruhů:
  - **schopnost pečovat o vlastní osobu,**
  - **výdělečná činnost / školní povinnosti,**
  - **rodinné vztahy,**
  - **sociální vztahový rámec (mimo rodiny),**
  - **domácnost,**
  - **prostředí.**
- U sociálního šetření by měla být přítomna pečující osoba. Je logické, že se o příspěvek žádá až ve chvíli, kdy už péče probíhá, nikoliv preventivně.
- Sociálnímu šetření se je nutno podrobit. Bez něj příspěvek nelze přiznat. Po podání žádosti však nemusíte být pořád doma a vyčkávat, kdy přijde sociální pracovník. Zpravidla si sociální pracovník sjednává schůzku předem. Můžete svůj časový harmonogram upravit a pečující osoba má možnost plánovat přítomnost u šetření.
- Sociální pracovník má prošetřovat Vaše tvrzení, a to nejen pohovorem, ale např. prohlédnutím si bytu, zda je bezbariérový, zda máte možnost dosáhnout na kličku od okna, jak je řešena koupelna (bez/bariérově). Je podstatné, aby pracovník nevěřil všemu, co řeknete, ale ověřoval si skutečnosti. Většina lidí totiž nepřiznává cizím člověkem, že něco neumí či nezvládá. Většina lidí se dělá lepšími, samostatnějšími a potom nemusí být sociální šetření objektivní, kdyby pracovník nevyužil svých znalostí v objektivním hodnocení situace.
- Sociální šetření je podklad, ze kterého pak vychází posudkový lékař. Připomínkujte ho, doplňujte, žádejte jeho předložení a vyfoťte si jej, abyste věděli, co v něm je. Pokud s něčím nesouhlasíte, podejte k tomu námitky a vysvětlete svůj odlišný názor.

- Sociální pracovník v textu záznamu ze sociálního šetření pro účely řízení o příspěvku na péči u jednotlivých okruhů uvede signifikantní skutečnosti a vychází ze srovnání žadatele s jeho vrstevníky v přirozeném sociálním prostředí. Pracovník neprovádí v rámci sociálního šetření pro účely řízení o příspěvku na péči hodnocení situace žadatele, pouze využívá odbornost sociální práce pro rozpoznání důležitých detailů situace žadatele.
- Jak je to s podpisem záznamu ze sociálního šetření? Pečující osoba podepisuje a může do něj rovnou uvést námitky. Žadatel (postižený) podepisuje, jen je-li schopen podpisu porozumět. Pokud pouze podpis umí, ale nerozumí mu, mělo by být u podpisu uvedeno, že žadatel byl řízení přítomen, ale nedovojuje důsledky svého podpisu. Tento dovětek může vepsat pečující osoba do vyjádření se k záznamu (uvedeným skutečností).
- Dobře provedené sociální šetření je základem dobrého posouzení.
- Pokud Vás zajímá, co bylo napsáno zrovna ve Vašem záznamu, v době, kdy už šetření proběhlo, máte právo nahlížet do spisu. Tedy zajděte na ÚP a požádejte o nahlédnutí (i pokud už řízení skončilo) do spisu.

OŠETŘUJÍCÍ LÉKAŘ

- Aby posudkový lékař věděl, jaké máte obtíže, musí mít Vaše lékařské zprávy a zhodnocení. Tedy musí vyzvat Vašeho ošetřujícího lékaře, k předložení lékařské souhrnné zprávy o Vašem zdravotním stavu a jeho dopadu do oblasti sebeobsluhy.
- Lékaře určujeme sami. Můžeme volit obvodního lékaře, ale také klidně specialisty, kterého nejčastěji navštěvujeme. Lékař by ale měl znát celkovou anamnézu, její dopad do běžného života a měl by popsat odborně i Vaše rodinné zázemí a jeho souvislost se zdravotním stavem.
- Ošetřující lékař přikládá odborné nálezy. Velká část nálezů ale dobře nepopisuje Vaše obtíže, bývá optimistická k výstupu léčby, a to i přes skutečnost, že ke zlepšení nedošlo.
- V tiskopise, který lékař vyplňuje, má např. hodnotit, zda bydlíte v bezbariérovém domě. Ví to Váš lékař? Ví Váš lékař, jak zvládáte komunikaci, jak se staráte o domácnost? Jeho popis by měl korespondovat s podstatou příspěvku na péči – měl by tedy vyjadřovat nutnost péče. Jen lékař to musí napsat odborně, v diagnózách a uvést lékařské souvislosti, proč se třeba nemůžete účastnit osobních aktivit (např. po transplantaci sice vše můžete, ale polovinu věcí máte zakázáno jako prevenci infarktu, což Vás omezuje).
- Když budete o příspěvek na péči žádat, upozorněte zároveň Vašeho lékaře. Tiskopis, který vyplňuje, vy nevidíte, nevíte o něm, ale i tak je nutné, aby byl dobře vyplněný. Pokud se s lékařem dohodnete, můžete být u jeho vyplňování, anebo se na něj alespoň můžete jít podívat do spisu. Opět máte právo nahlížet do spisu – jen pozor – tato část spisu není na ÚP, ale na Lékařské posudkové službě.
- Špatně vyplněné podklady způsobují špatný závěr posudkového lékaře, a tedy nespokojenost s výší příspěvku na péči, který Vám bude ne/přiznán.

POSUDKOVÝ LÉKAŘ

- Obeslání obvodního lékaře se žádostí o vyplnění tiskopisu a přiložení lékařských zpráv je společně se záznamem ze sociálního šetření podkladem pro posudek lékaře posudkové služby.

- Lékař Lékařské posudkové služby hodnotí funkční dopady zdravotního stavu na schopnost žadatele pečovat o sebe a být soběstačným a vychází přitom z výsledku sociálního šetření (to však pro něj není závazující), vyjádření obvodního lékaře (z nálezů Vašeho ošetřujícího lékaře, odborných nálezů, které přiložíte a případně, pokud mu to nedostačuje, tak může nařídit další vyšetření) a pokud to opravdu považuje za důležité, tak z vlastního vyšetření (pro potřeby příspěvku na péči se ale toto děje velmi ojedinelé).
- Posudkový lékař má zjišťovat stav, o němž nejsou důvodné pochybnosti.
- Posouzení může být ovlivněno metodikou posudkových lékařů. Část této metodiky zveřejňujeme v části k jednotlivým životním potřebám.

KONEČNÉ ROZHODNUTÍ

- Před vydáním rozhodnutí vyzve KrP ÚP k nahlédnutí do spisu (vy máte právo nahlížet do spisu kdykoliv, ale v tomto okamžiku Vás na toto právo upozorní právě i úřad). Pokud se Vám nelíbí závěry, můžete podávat námitky (ještě to není odvolání) a dokládat nové zprávy a důkazy. Úřad se pak s těmito námitkami musí vypořádat. Nemá cenu jen „lamentovat“, jak je rozhodnutí nespravedlivé. Musí jít o konstruktivní připomínky podložené důkazy.
- Posléze krajská pobočka Úřadu práce na základě rozhodnutí lékaře posudkové služby vydá rozhodnutí, kde by ale také mělo být uvedeno, jak se k Vaším námitkám staví.
- Pokud se žadatel odmítne podrobit některé z výše uvedených procedur, například neumožní provedení sociálního či zdravotního posouzení, pak ztrácí možnost získat příspěvek na péči.

10.5. Lhůty pro řízení

Od zahájení správního řízení o příspěvek na péči postupuje Úřad práce podle Správního řádu (**zák. č. 500/2004 Sb., v platném znění**)

§ 71 říká:

- Rozhodnutí má být vydáno bez zbytečného odkladu.
- Pokud není možné rozhodnutí vydat bezodkladně, je správní orgán povinen vydat rozhodnutí nejpozději do 30 dnů od zahájení řízení.
- Tuto dobu lze prodloužit až o 30 dnů, pokud je zapotřebí nařídit ústní jednání nebo místní šetření (tedy šetření, kdy Vás doma navštíví sociální pracovnice).
- K této až 60denní lhůtě se ještě přidá doba potřebná k vydání rozhodnutí – je totiž nutné dožádat posudek ošetřujícího lékaře (případě vyžádat další lékařská vyšetření) a posouzení lékařem posudkové služby.
- Ošetřující lékař nebo případně i lékař specialista musí ve lhůtě až 15 dnů (může být stanovena delší) vystavit podklady (provést vyšetření zdravotního stavu fyzické osoby v rozsahu vyžádaného zdravotního výkonu; zpracovat bez souhlasu posuzované fyzické osoby lékařské podklady ve vyžádaném rozsahu, jichž je třeba k posouzení jejího zdravotního stavu) potřebné pro rozhodování posudkového lékaře (§ 16 zák. č. 582/1991 Sb., v platném znění).
- Lhůta pro samotné vydání posudku pak činí v případě příspěvku na péči 45 dnů (lhůtu může Úřad práce prodloužit). Pokud vydání posudku brání závažné důvody, lhůta se prodlužuje o 30 dnů (dle § 16 a zák. č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, v platném znění).

Hodnocení životních potřeb

Příspěvek na péči náleží v různých výškách, za předpokladu, že nejsou zvládnány životní potřeby:

1. <i>Mobilita</i>	7. <i>Výkon fyziologické potřeby</i>
2. <i>Orientace</i>	8. <i>Péče o zdraví</i>
3. <i>Komunikace</i>	9. <i>Osobní aktivity</i>
4. <i>Stravování</i>	10. <i>péče o domácnost (neposuzuje se u dětí do 18 let)</i>
5. <i>Oblékání, obouvání</i>	
6. <i>Tělesná hygiena</i>	

Stupeň závislosti	Výše měsíční dávky			Počet potřebných úkonů závislosti (více než)	
	od 1 roku do 18 let	Dítě 4–7 let	nad 18 let	do 18 let	nad 18 let
I – lehká závislost	3 300 Kč	0	880 Kč	3 potřeby	3-4 potřeb
II – středně těžká závislost	6 600 Kč	0	4 400 Kč	4 - 5 potřeb	5-6 potřeb
III – těžká závislost	13 900 Kč od 1.7.2019	+ 2 000 Kč Novelou zákona zrušen	12 800 Kč od 1.7.2019	6 - 7 potřeb	7-8 potřeb
IV – úplná závislost	19 200 Kč od 1.4.2019	+ 2 000 Kč Novelou zákona zrušen	19 200 Kč od 1.4.2019	8 - 9 potřeb	9-10 potřeb

Za neschopnost zvládnání základní životní potřeby se považuje stav:

- porucha funkčních schopností dosahuje úrovně úplné poruchy nebo poruchy těžké,
- nelze zvládnout životní potřebu v přijatelném standardu (i přes využívání zachovaných potenciálů a kompetencí fyzické osoby a využívání běžně dostupných pomůcek, prostředků, předmětů denní potřeby nebo vybavení domácnosti, veřejných prostor nebo s využitím zdravotnického prostředku).
- režim nařízený odborným lékařem poskytujícím specializované zdravotnické služby neumožňuje provádění v přijatelném standardu.

Při hodnocení schopnosti osoby zvládat základní životní potřeby se posuzuje, zda z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je rozsah:

- duševních,
  - mentálních,
  - tělesných a
  - smyslových funkčních schopností
- dostatečný k pravidelnému zvládnání základní životní potřeby, a zda je fyzická osoba schopna:
- ROZPOZNAT,
  - PROVÉST,
  - ZKONTROLOVAT SPRÁVNOST ZVLÁDNUTÍ ZÁKLADNÍ ŽIVOTNÍ POTŘEBY.

Přitom se přihlíží k tomu, zda dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav trvale ovlivňuje funkční schopnosti, k výsledku rehabilitace a k adaptaci na zdravotní postižení. Pokud by ke zvládnání dostačovala kompenzační pomůcka místo cizí pomoci, pak nelze přiznat příspěvek na péči.

Zhoršování a zlepšování zdravotního stavu

U osob, u nichž průběžně dochází ke zhoršování a zlepšování zdravotního stavu, trvá sledované období rozhodně pro posouzení závislosti zpravidla jeden rok; funkční schopnost zvládat základní životní potřebu se v takovém případě stanoví tak, aby odpovídala převažujícímu rozsahu schopnosti ve sledovaném období.

10.6. Z Metodiky posudkových lékařů

Jak se posuzují jednotlivé životní potřeby, jak je vidí právě posudkoví lékaři, kteří o nich rozhodují?

MOBILITA

Za schopnost mobility se považuje stav, kdy osoba je schopna zvládat vstávání a usedání, stoj, zaujímat polohy, pohybovat se chůzí krok za krokem, popřípadě i s přerušováním zastávkami, v dosahu alespoň 200 m, a to i po nerovném povrchu, chůzí po schodech v rozsahu jednoho patra směrem nahoru i dolů, používat dopravní prostředky včetně bariérových (tím se míní např. autobusy se schody, eskalátory v metru apod.),

Za neschopnost mobility se nepovažuje chůze, kterou je osoba schopna zvládnout každodenní pohyb po bytě třeba s přidržováním se nábytku, mimo byt a mimo bydliště za pomoci opěrných pomůcek, tj. hůlek, francouzských holí a berlí. Zvládnutí chůze v nízkém chodítku mimo byt lze považovat za schopnost mobility. Za neschopnost mobility se však považuje pohyblivost s odkázaností na invalidní vozík, pokud není vozík pro invalidy používán výjimečně (např. pouze při delších výletech) nebo pouze při zhoršení zdravotního stavu.

K neschopnosti mobility mohou vést těžká postižení až úplná ztráta funkce obou dolních končetin na podkladě vrozených nebo získaných vad, bez ohledu na etiologii. Plegie znamená, že není přítomna motorická ani sensorická funkce, případně je zachována nekompletní sensorická funkce, svalová síla 0 až 1 a tento funkční nálezn musí být prokázán na dvou končetinách; občan bývá pro své zdravotní postižení zpravidla odkázán na použití invalidního vozíku. Z interních onemocnění mohou výjimečně k této neschopnosti vést těžká (terminální) stadia onemocnění, při kterých fyzická osoba pozbývá schopnost samostatného života, např. globální srdeční nebo dechová nedostatečnost. Ve výjimečných případech mohou k neschopnosti mobility vést poruchy růstu, které jsou doprovázeny podstatným omezením pohyblivosti.

ORIENTACE

Za schopnost orientace se považuje stav, kdy osoba je schopna poznávat a rozeznávat zrakem a sluchem, mít přiměřené duševní kompetence, orientovat se časem, místem a osobou, orientovat se v obvyklém prostředí a situacích a přiměřeně v nich reagovat.

Za neschopnost orientace se považuje např. stav, kdy osoba není schopna se orientovat po bytě, mimo byt a mimo bydliště (dům, obydlí), rozpoznávat jiné osoby. Samotná ztráta orientace v čase, pokud není trvalá a každodenní, neznamená neschopnost zvládat tuto životní potřebu.

K neschopnosti orientace může vést oboustranná praktická nebo úplná hluchota, praktická nebo úplná slepota, hluchoslepota, pokud ani za pomoci zdravotnických pomůcek neumožňuje provádět běžné denní aktivity. K této neschopnosti vede také např. střední, těžká a hluboká mentální retardace, dále středně těžká a těžká demence, nebo těžké psychické postižení s prokazatelnými dlouhodobými těžkými poruchami orientace.

Za mentální retardaci se považuje pouze porucha intelektu, která je vrozená nebo získaná během prvních dvou let života dítěte. Vznikne-li porucha intelektu později, nejedná se o mentální retardaci, ale jde o demenci. U malých dětí v předškolním věku nelze spolehlivě hodnotit IQ. Obtížně lze stanovit také přesnou míru závažnosti poruchy intelektu. Z uvedených důvodů poruchu orientace u dětí z důvodu poruchy intelektu je nutno posuzovat velmi individuálně, na základě odborným nálezem (neurologickým, psychologickým) doložených známek opožděného vývoje a s přihlédnutím k dalším poruchám, jako např. k poruchám chování apod.

KOMUNIKACE

Za schopnost komunikace se považuje stav, kdy osoba je schopna dorozumět se a porozumět, a to mluvenou srozumitelnou řečí a psanou zprávou, porozumět všeobecně používaným základním obrazovým symbolům nebo zvukovým signálům, používat běžné komunikační prostředky.

Za neschopnost komunikace lze považovat např. stav, kdy osoba není schopna řádně přijímat a vytvářet smysluplné mluvené a písemné zprávy a srozumitelnou řeč ani za použití pomůcek (sluchadel nebo brýlí).

K neschopnosti komunikace může vést praktická a úplná nevidomost obou očí, praktická a úplná hluchota, těžké formy hluchoslepoty, poruchy řeči při tracheostomii, kanyl nosičství, obrně vratného nervu takového stupně, který znemožňuje řeč, těžké poruchy artikulace s nesrozumitelnou mluvou. K neschopnosti dále mohou vést např. střední, těžká a hluboká mentální retardace s průměrnou hodnotou IQ obvykle nižší než 50 nebo středně těžká a těžká demence a jiné těžké psychické postižení s prokazatelnými dlouhodobými těžkými poruchami komunikace.

STRAVOVÁNÍ

Za schopnost stravování se považuje stav, kdy osoba je schopna vybrat si ke konzumaci hotový nápoj a potraviny, nápoj si nalít, stravu naporcovat, naservírovat, najíst se a napít, dodržovat stanovený dietní režim.

Za neschopnost stravování lze pokládat stav, kdy osoba není schopna sama si stravu naporcovat a bez cizí pomoci není schopna přijímat potravu, nalít si nápoj a napít se. U některých osob, zejména u osob do 18 let věku, se posuzuje též neschopnost dodržování dietního režimu nebo dodržování speciální stravovací potřeby. Za neschopnost v oblasti dietní stravy se nepovažuje vyloučení některých potravinových alergenů u dětí, jako např. jahod, ořechů a dalších alergenů, které nejsou každodenními a obvyklými složkami potravin. Nepřihlíží se také k potřebě pomoci, dohledu a péče, která vyplývá z věku osoby a tomu odpovídajícímu stupni biopsychosociálního vývoje.

K neschopnosti zvládat stravování může dojít např. při anatomické nebo funkční ztrátě obou horních končetin nebo anatomické ztrátě podstatných částí obou horních končetin s nemožností využít protézu k uchopení věcí, při praktické a úplné nevidomosti obou očí a také při těžkých duševních poruchách, spojených se sociální dezintegrací, kdy jsou narušeny stravovací stereotypy. Za neschopnost zvládat stravování lze považovat také nutnost přijímání potravy žaludeční nebo jinou sondou (případně gastrostomií).

OBLÉKÁNÍ A OBOUVÁNÍ

Za schopnost oblékání a obouvání se považuje stav, kdy osoba je schopna vybrat si oblečení a obutí přiměřené okolnostem, oblékat se a obouvat se, svlékat se a zouvat se, manipulovat s oblečením v souvislosti s denním režimem.

Pozn.: pod termínem manipulace s oblečením v souvislosti s denním režimem se rozumí např. svléknout si sako během dne, nebo rozepnout si kalhoty při použití WC apod.

Za neschopnost oblékání a obouvání lze pokládat stav, kdy osoba není schopna řádného výběru oblečení a obuvi, navlékání, svlékání, nazouvání a vyzouvání ani za použití různých pomůcek.

K neschopnosti zvládat oblékání a obouvání může dojít např. při anatomické nebo funkční ztrátě obou horních končetin nebo anatomické ztrátě podstatných částí obou horních končetin s nemožností využít protézu k uchopení věcí, výjimečně onemocnění páteře s celkovým ztuhnutím a omezením exkurzí hrudníku, praktické a úplné nevidomosti obou očí, pokud není vytvořena s využitím facilitátorů dobrá adaptace na toto postižení a také při těžkých duševních poruchách, spojených se sociální dezintegrací, kdy jsou narušeny tyto stereotypy.

TĚLESNÁ HYGIENA

Za schopnost zvládnout tělesnou hygienu se považuje stav, kdy osoba je schopna použít hygienické zařízení, mýt si a osušovat si jednotlivé části těla, provádět celkovou hygienu, česat se, provádět ústní hygienu, holiť se.

Za neschopnost tělesné hygieny nelze pokládat stav, kdy osoba je schopna umývat se, osprchovat, učesat se, nebo pečovat o ústní hygienu za pomoci různých pomůcek, jako např. přidržovacích madel v koupelně, sedáku ve vaně apod.

K neschopnosti zvládat tělesnou hygienu může dojít např. při anatomické nebo funkční ztrátě dominantní horní končetiny nebo podstatného omezení funkce dvou horních končetin různé etiologie, při anatomické či funkční ztrátě jedné nebo obou dolních končetin nebo jejich podstatným funkčním omezením. Dále k této neschopnosti může

vést praktická a úplná nevidomost obou očí, pokud není vytvořena s využitím facilitátorů dobrá adaptace na nevidomost a různá těžká psychická postižení s narušeným stereotypem zvládnout tělesnou hygienu.

VÝKON FYZIOLOGICKÉ POTŘEBY

Za schopnost výkonu fyziologické potřeby se považuje stav, kdy osoba je schopna včas používat WC, vyprázdnit se, provést očistu, používat hygienické pomůcky.

Za neschopnost výkonu fyziologické potřeby lze pokládat stav, kdy osoba není schopna bez pomoci druhé osoby řádně se vyprázdnit, provést očistu po provedení fyziologické potřeby, vyhledat WC a používat potřebné pomůcky (absorpční/ stomické/-cévky/ klysmata).

Za neschopnost nelze považovat inkontinenci moče nebo stolice nebo ošetřování stomií, pokud osoba je schopna sama vyměnit si absorpční pomůcky a očistit se nebo retenci moče a stolice, pokud osoba sama zvládne vyprázdnit se cévkováním, s využitím projímadel a klysmatu.

K neschopnosti zvládat výkon fyziologické potřeby může dojít např. při míšní lézi. Při kompletní míšní lézi se za neschopnost vyprázdnění považuje nutnost vybavování stolice nebo cévkování druhou osobu. Při inkompletní míšní lézi nebo jiném neurologickém postižení není zřejmý dopad na předmětnou oblast, proto je nutné při objektivizaci zdravotního stavu se na tyto skutečnosti detailně zaměřit, a pokud nejsou součástí běžných neurologických vyšetření, je nutné je doplnit o urodynamické vyšetření nebo sfinkteromanometrii. Dále k neschopnosti může dojít při anatomické nebo funkční ztrátě úchopové schopnosti obou rukou (není schopen provést očistu), anatomické či funkční ztrátě jedné nebo obou dolních končetin a také při těžkém duševním onemocnění spojeném se sociální dezintegrací.

PÉČE O ZDRAVÍ

Za schopnost zvládat péči o zdraví se považuje stav, kdy osoba je schopna dodržovat stanovený léčebný režim, provádět stanovená léčebná a ošetrovatelská opatření a používat k tomu potřebné léky, pomůcky.

Schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se hodnotí vždy ve vztahu ke konkrétnímu zdravotnímu postižení a režimu stanovenému OL. Nepřihlíží se k hyperprotektivní péči osob blízkých o zdravotně postižené, u nichž takovou péči charakter DNZS nevyžaduje.

Za neschopnost zvládat péči o zdraví lze pokládat stav, kdy osoba není schopna provádět si každodenní ošetřování rozsáhlejších patologických kožních procesů, použít nebo vyměnit ortopedickou nebo kompenzační pomůcku, dodržovat léčebný režim, připravit si léky, rozpoznat správný lék, pravidelně užívat léky, aplikovat injekce, včetně inzulínu, provádět léčebná opatření, inhalovat, rehabilitovat, provádět logopedická cvičení, měřit tělesnou teplotu, měřit metabolity v krvi a moči/vyhledat nebo přivolat první pomoc,

K neschopnosti zvládat péči o zdraví může dojít např. při ztrátě úchopové schopnosti obou rukou, těžké poruše funkce nosného a pohybového ústrojí, praktické a úplné nevidomosti obou očí, pokud není vytvořena s využitím facilitátorů dobrá adaptace na nevidomost, dále při těžkých duševních poruchách, spojených se sociální dezintegrací.

OSOBNÍ AKTIVITY

Za schopnost provádět osobní aktivity se považuje stav, kdy osoba je schopna vstupovat do vztahů s jinými osobami, stanovit si a dodržet denní program, vykonávat aktivity obvyklé věku a prostředí jako například vzdělávání, zaměstnání, volnočasové aktivity, vyřizovat své záležitosti.

Schopností zapojení se do sociálních aktivit odpovídajících věku se pro potřebu této metodiky rozumí každodenní aktivity podle zájmů a místních možností, uspořádání času, plánování života a obstarávání osobních záležitostí. Za posudkově významné se považují jen obvyklé aktivity v porovnání s běžnou populací téhož věku, tj. nepatří sem zcela individuální zapojení, kdy např. senior po CMP nemůže hrát tenis nebo tancovat či řídit auto, ale jinak „sleduje všeobecné dění“.

Za neschopnost provádět osobní aktivity se považuje stav, kdy osoba není schopna zapojit se přiměřeně do aktivit podle zájmů a místních možností, uspořádat svůj čas a plánovat život. Tento stav se hodnotí ve vztahu k období před vznikem závislosti, resp. před vznikem DNZS, které má za následek neschopnost zvládat tuto základní životní potřebu.

U dětí se hodnotí neschopnost zapojit se do předškolní přípravy nebo do základní školní docházky nebo do přípravy pro pracovní uplatnění.

PÉČE O DOMÁCNOST

Za schopnost zvládnout péči o domácnost se považuje stav, kdy osoba je schopna nakládat s penězi v rámci osobních příjmů a domácnosti, manipulovat s předměty denní potřeby, obstarat si běžný nákup, ovládat běžné domácí spotřebiče, uvařit si teplé jídlo a nápoj, vykonávat běžné domácí práce, obsluhovat topení a udržovat pořádek.

Za neschopnost péče o domácnost lze pokládat stav, kdy osoba není schopna zajistit si běžný nákup a provádět jednoduché úkony spojené s běžným chodem a udržováním domácnosti. Nejedná se tedy o obstarávání velkých nákupů, velkého úklidu domácnosti spojeného např. s mytím oken apod., jedná se jen o běžnou nezbytnou každodenní činnost, která se hodnotí jako celek.

K neschopnosti zvládat péči o domácnost může dojít např. při těžké poruše funkce nosného a pohybového ústrojí, těžké poruše komunikace a orientace, těžkých duševních poruchách, tj. středně těžké, těžké a hluboká mentální retardaci s průměrnou hodnotou IQ obvykle nižší než 50, středně těžké a těžká demenci (MMSE méně než 15 bodů) a jiných těžkých duševních poruchách spojených se sociální dezintegrací. K neschopnosti v této základní životní potřebě může také vést praktická a úplná nevidomost obou očí.

Tato základní životní potřeba se nehodnotí u osob do 18 let věku.

Metodický pokyn vrchní ředitelky úseku lékařské posudkové služby č. 11/2011¹, Č. j.: 61–1325 - 21.12.2011/3312, vydaný v Praze dne 21. 12. 2011 o Posuzování stupně závislosti ve smyslu zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

---

¹ Psychomotorický vývoj dítěte

Orientační náhled dle přílohy k metodickému pokynu

1 rok až 2 roky   zvládá nezvládá

mobilita samo se posadí a sedí jistě, vytáhne se do stoje, obchází postýlku, chodí kolem nábytku, začíná chodit, samostatně chodí samo se neposadí, nevytáhne se do stoje, neudělá pár kroků s oporou

orientace rozlišuje osoby blízké a cizí, obrací se za zvukem, sleduje očima, splní jednoduchý pokyn nerozlišuje osoby blízké a cizí, neobrací se za zvukem, nesleduje očima

komunikace projevuje osobě blízké náklonnost, projevuje obavy z cizích lidí, dá najevo své přání jinak než pláčem, zdvojuje slabiky, bezvýznamně žvatlá, používá několik slov neprojevuje osobě blízké náklonnost, neprojevuje obavy z cizích lidí, nedá najevo své přání jinak než pláčem, nežvatlá

stravování pokouší se o samostatné jídlo lžičkou není schopno přijímat stravu způsobem věku obvyklým, potřeba speciální diety

oblékání obouvání samo se neoblékne ani neobuje mimořádnou péči v tomto věku nelze hodnotit

tělesná hygiena hygienu samo nezvládá mimořádnou péči v tomto věku nelze hodnotit

výkon fyziologické potřeby učí se vysazovat na nočník, samo ještě nezvládá mimořádnou péčí je např. vybavování stolice, opakované cévkování, ošetřování stomie, ošetřování rozštěpových vad vývodných cest

péče o zdraví samo nedokáže pečovat o své zdraví mimořádnou péčí je např. podávání medikace, opakovaná rehabilitace, péče o patologické procesy na kůži apod.

osobní aktivity zajímá se o okolí a hračky apatie

2 roky až 3 roky   zvládá nezvládá

mobilita samostatně chodí, pobíhá, šplhá po schodech, s oporou chodí do i ze schodů nechodí

orientace rozlišuje osoby blízké a cizí, orientuje se na obličeji i těle, obrací se za zvukem, sleduje očima nerozlišuje osoby blízké, neobrací se za zvukem, nesleduje očima

komunikace umí cíleně používat alespoň 20 slov, tvoří věty minimálně o 2 slovech, splní několik pokynů nemluví, neumí ani několik slov, nesplní pokyn

stravování jí lžičkou, pije z hrníčku (příliš nebryndá), řekne si o jídlo a pití nejí lžičkou, nepije z hrníčku, neřekne si o jídlo a pití

7 let a více	Zvládá
mobilita	zvládá, dojde do školy a ze školy
orientace	zvládá, trefí na známá místa
komunikace	je hotový základní vývoj řeči, dítě je schopno odloučit se od rodiče, umí se podřídit jiné dospělé osobě (nejen rodičům), je schopno používat mobil, PC, učí se psát a zdokonaluje si psaní
stravování	jí příborem
o b l é k á n í obouvání	zvládá
tělesná hygiena	zvládá
v ý k o n f y z i o l o g i c k é potřeby	zvládá
péče o zdraví	samo nedokáže pečovat o své zdraví do 12 let věku, mimořádná péče viz výše
osobní aktivity	zvládá

10.7. Příspěvek na mobilitu

Příspěvek na mobilitu představuje opakující se nárokovou dávku, která je vyplácena osobám se zdravotním postižením, aby jim kompenzovala náklady na zajištění nutné dopravy. Dávka náleží osobě se zdravotním postižením, které vznikají v souvislosti s nutnou dopravou za daný kalendářní měsíc náklady.

Výše příspěvku na mobilitu je pouhých **550, – Kč** měsíčně, ale na druhou stranu podmínky pro jeho získání nejsou nikterak přísné (viz. níže). **Příspěvek na mobilitu** je určen osobě starší 1 roku, která:

- Je držitelem průkazu osoby se zdravotním postižením ZTP nebo ZTP/P.
- Se v daném kalendářním měsíci opakovaně za úhradu někam dopravovala nebo byla za úhradu dopravována.

Nesmí se však jednat o člověka, kterému jsou poskytovány pobytové sociální služby (domov pro osoby se zdravotním postižením, domov pro seniory, domovy se zvláštním režimem nebo zdravotnické zařízení ústavní péče). Nárok na výplatu se netýká také kalendářního měsíce, po jehož celou dobu byl daný člověk hospitalizován.

10.7.1. Podmínky pro přiznání příspěvku na mobilitu

Nárok na příspěvek na mobilitu vzniká tomu, kdo má na území České republiky své bydliště – tedy například se zde dlouhodobě zdržuje, pracuje zde, žije zde s rodinou, jeho děti zde plní povinnou školní docházku nebo studují, a zároveň:

- má na území České republiky trvalý pobyt,
- má udělen azyl nebo doplňkovou ochranu,

- je cizincem bez trvalého pobytu na území České republiky, kterému tato práva zaručuje mezinárodní smlouva Evropská sociální charta,
- je občanem členského státu Evropské unie a je hlášen na území České republiky k pobytu po dobu delší než 3 měsíce, pokud mu nevyplývá nárok na sociální výhody z přímo použitelného předpisu Evropské unie,
- je rodinným příslušníkem občana členského státu Evropské unie, který je hlášen na území České republiky k pobytu po dobu delší než 3 měsíce, pokud mu nevyplývá nárok na sociální výhody z přímo použitelného předpisu Evropské unie,
- je cizincem, který je držitelem povolení k trvalému pobytu jako tzv. dlouhodobě pobývací rezident v Evropském společenství na území jiného členského státu EU a kterému bylo uděleno povolení k dlouhodobému pobytu na území České republiky.

10.7.2. Výše příspěvku na mobilitu

Výše příspěvku činí **550,- Kč** měsíčně. Příspěvek se vyplácí **zpětně**, ale je možné požádat o sdruženou výplatu příspěvku za poslední tři měsíce.

10.8. Dlouhodobé ošetřovné

Dlouhodobé ošetřovné je dávkou nemocenského pojištění vyplácenou od 1. června 2018. Cílem ošetřovného je alespoň zčásti pomoci pracujícím osobám, které se rozhodnou pečovat o blízkého v domácím prostředí, a to ochranou pracovního místa a poskytováním dávky, která v takovém případě nahrazuje příjem.

- Dávka je určena zaměstnancům či osobám samostatně výdělečně činným, kteří jsou plátcí nemocenského pojištění. Pečující osoba může čerpat až 90 kalendářních dní pracovního volna, během této doby je vypláceno dlouhodobé ošetřovné ve výši 60 % denního vyměřovacího základu, tzn. ve stejné výši jako běžné ošetřovné.
- Zaměstnavatel má dle Zákoníku práce povinnost omluvit nepřítomnost zaměstnance po dobu poskytování dlouhodobé péče. Poskytnutí volna může zaměstnavatel zamítnout, jen pokud pro to má vážné provozní důvody, zaměstnanci je musí sdělit písemně. V případě, že zaměstnavatel s čerpáním dlouhodobého ošetřovného nesouhlasí, můžete konzultovat váš případ s odborovou organizací, pokud na vašem pracovišti působí, příp. se obrátit na inspektorát práce. Během dlouhodobé péče nesmí být zaměstnanci dána výpověď, po ukončení péče má právo na zařazení na původní práci a pracoviště. Pro účely výpočtu dovolené se dlouhodobé ošetřovné posuzuje jako výkon práce. Dlouhodobé ošetřovné může čerpat osoba, která pečuje o blízkou osobu, která byla alespoň 7 dní hospitalizována a současně její zdravotní stav vyžaduje péči min. 30 dní. O potřebě celodenní péče rozhodne při propouštění pacienta lékař nemocnice. Ošetřovaná osoba musí podpisem udělit souhlas s pomocí blízké osoby. O ukončení dlouhodobé péče rozhoduje ošetřující ambulantní lékař.
- Dlouhodobé ošetřovné může čerpat široký okruh příbuzných osob nebo osoby žijící s ošetřovanou osobou v jedné domácnosti. Ošetřující osoby se mohou v péči bez omezení střídat, pouze ale po celých dnech. S žádostí o radu k vyřízení dlouhodobého ošetřovného se obraťte na nejbližší pracoviště České správy sociálního zabezpečení.

10.9. Příspěvek na zvláštní – kompenzační pomůcku a úpravu bydlení

Příspěvek na zvláštní pomůcku představuje dávku určenou lidem s těžkým zdravotním postižením. Smyslem tohoto příspěvku je pomoci těmto lidem financovat pomůcky, které jim pomohou v každodenním životě – např. vodícího psa, speciální úpravu auta, úpravu bytu, schodovou plošinu a další.

Jedná se o pomůcky, které těmto lidem umožní sebeobsluhu, nebo které tito lidé potřebují kvůli práci, studiu, získávání informací, vzdělávání nebo styku s okolím. V běžné řeči se můžeme setkat i s označením příspěvek na auto, které se vztahuje jen k jednomu typu pomůcky.

KOMU JE PŘÍSPĚVEK URČEN?

Příspěvek na zvláštní pomůcku je určen člověku, který má:

- těžkou vadu nosného nebo pohybového ústrojí nebo
- těžké sluchové postižení anebo
- těžké zrakové postižení charakteru dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.

Důležité je, že se musí jednat o **dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav** – tedy stav, který podle poznatků současné vědy trvá nebo má trvat **déle než 1 rok**.

Pokud je zvláštní pomůckou **auto** nebo **speciální zádržní systém**, má na něj nárok člověk s těžkou vadou nosného nebo pohybového ústrojí anebo těžkou nebo hlubokou mentální retardací charakteru dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.

VÝŠE PŘÍSPĚVKU NA ZVLÁŠTNÍ POMŮCKU

Maximální výše tohoto příspěvku činí **350.000, – Kč; 400.000, – Kč** v případě příspěvku na pořízení **schodišťové plošiny**, přičemž součet vyplacených příspěvků nesmí v 60 kalendářních měsících po sobě jdoucích přesáhnout částku 800.000, – Kč, resp. 850.000, – Kč v případě pořízení schodišťové plošiny.

Příspěvek na pořízení **zvláštní pomůcky nižší než 24.000, – Kč** se poskytne jen tomu, kdo má příjem nižší než 8násobek životního minima jednotlivce nebo společně posuzovaných osob. Spoluúčast žadatele je ve výši 10 % z ceny pomůcky, nejméně však 1.000, – Kč. Pokud nastane případ, že daný člověk žádá o příspěvek na několik pomůcek najednou v celkové výši nepřevyšující 24.000, – Kč, lze tento příspěvek poskytnout, i pokud je jeho příjem vyšší než 8násobek životního minima.

U **pomůcky dražší než 24.000, – Kč** je spoluúčast žadatele 10 % z ceny pomůcky, pokud ale daný člověk nemá dostatek peněz na zaplacení spoluúčasti, může Úřad práce jeho situaci posoudit a spoluúčast snížit na minimálně 1.000, – Kč.

Výše **příspěvku na auto** se stanoví případ od případu, podle toho, jak často se dotčený člověk přepravuje, z jakého důvodu, jaký má příjem a jaké jsou jeho celkové sociální a majetkové poměry. Maximální výše příspěvku je v tomto případě **200.000, – Kč**. V případě aut se doporučuje sjednat příslušnou pojistnou ochranu, protože v případě odcizení vozidla vzniká pohledávka k Úřadu práce.

NA CO LZE PŘÍSPĚVEK VYUŽÍT – CO JE POVAŽOVÁNO JAKO ZVLÁŠTNÍ POMŮCKA?

Příspěvek lze použít pouze na některou ze seznamu druhů a typů zvláštních pomůcek, obsažených [v příloze vyhlášky 388/2011 Sb](#) Příspěvek se poskytuje i na pomůcku, která ve vyhlášce uvedena není, a to za podmínky, že ji [krajská pobočka Úřadu práce](#) považuje za srovnatelnou s některou z pomůcek, která ve vyhlášce uvedena je. Mezi věci, přístroje, činnosti a úpravy, které jsou považovány za zvláštní pomůcky patří například následující:

- **Úpravy automobilu** – ruční ovládání, usnadňování nastupování, nakládání vozíku
- **Stavební práce** – stavební práce spojené s uzpůsobením bytu, koupelny nebo WC, za účelem jeho používání postiženou osobou
- **Pomůcky usnadňující pohyb** – automobil, nájezdové ližiny, přenosná rampa, schodolez, schodišťová plošina, schodišťová sedačka, stropní zvedací systém
- **Pomůcky pro zrakově postižené** – digitální čtecí přístroj s hlasovým výstupem, vodící pes, DYMO kleště, indikátor barev, braillový displej, diktafon, digitální zvětšovací lupa
- **Pomůcky pro sluchově postižené** – signalizace domovního zvonku, signalizace pláče dítěte, individuální indukční smyčka, elektronická komunikační pomůcka, telefonní zesilovač

PODMÍNKY PRO PŘÍZNÁNÍ PŘÍSPĚVKU NA ZVLÁŠTNÍ POMŮCKU

Nárok na příspěvek na zvláštní pomůcku vzniká tomu, kdo má na území České republiky své bydliště – tedy například se zde dlouhodobě zdržuje, pracuje zde, žije zde s rodinou, jeho děti zde plní povinnou školní docházku nebo studují, a zároveň:

- ✓ má na území České republiky trvalý pobyt,
- ✓ má udělen azyl nebo doplňkovou ochranu,
- ✓ je cizincem bez trvalého pobytu na území České republiky, kterému tato práva zaručuje mezinárodní smlouva Evropská sociální charta,
- ✓ je občanem členského státu Evropské unie a je hlášen na území České republiky k pobytu po dobu delší než 3 měsíce, pokud mu nevyplývá nárok na sociální výhody z přímo použitelného předpisu Evropské unie,
- ✓ je rodinným příslušníkem občana členského státu Evropské unie, který je hlášen na území České republiky k pobytu po dobu delší než 3 měsíce, pokud mu nevyplývá nárok na sociální výhody z přímo použitelného předpisu Evropské unie,
- ✓ je cizincem, který je držitelem povolení k trvalému pobytu jako tzv. dlouhodobě pobývací rezident v Evropském společenství na území jiného členského státu EU a kterému bylo uděleno povolení k dlouhodobému pobytu na území České republiky.

KDO MÁ NA PŘÍSPĚVEK NA ZVLÁŠTNÍ POMŮCKU NÁROK?

Okruh zdravotních postižení, která odůvodňují přiznání tohoto příspěvku, je uveden [v příloze k zákonu o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením](#).

Podmínky přiznání příspěvku jsou dále zpřesněny takto:

- věk nad 3 roky (u motorového vozidla, úpravy bytu), nad 15 let (u vodícího psa), nad 1 rok (všechny ostatní pomůcky),
- zvláštní pomůcka umožní osobě sebeobsluhu nebo je potřebná k realizaci pracovního uplatnění, k přípravě na budoucí povolání, k získávání informací, vzdělávání anebo ke styku s okolím,
- daný člověk může zvláštní pomůcku využívat,
- zvláštní pomůcka není zdravotnickým prostředkem, který je hrazen z veřejného zdravotního pojištění anebo je osobě zapůjčen příslušnou zdravotní pojišťovnou, anebo dále není zdravotním prostředkem, který nebyl danému člověku uhrazen z důvodu zdravotní indikace,
- v případě auta je také podmínkou, že se daný člověk v kalendářním měsíci dopravuje a je schopen auto řídit, nebo jím být převážen.

V ROCE 2018 DOŠLO K NOVELIZACI TÝKAJÍCÍ SE ZDRAVOTNÍCH PROSTŘEDKŮ

V roce 2018 byl schválen zákon č. 282/2018 Sb., kterým se novelizoval zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění. Zákon vstoupil v **účinnost 1. ledna 2019**. Zákon změnil jednak paragrafované znění zákona o veřejném zdravotním pojištění, ale také Přílohu č. 3, která se zabývá zdravotními prostředky. Je důležité, abyste některé skutečnosti věděli, protože jednotlivá ustanovení zákona již platí, anebo budou postupně vstupovat v účinnost v průběhu roku.

Pokud celková částka uhrazená pojištěncem nebo za něj jeho zákonným zástupcem za doplatky za předepsané ze zdravotního pojištění částečně hrazené léčivé přípravky nebo potraviny pro zvláštní lékařské účely, vydané na území České republiky, **překročí v kalendářním roce limit ve výši 5 000,- Kč**, u dětí mladších 18 let, včetně kalendářního roku, ve kterém dovršily 18. rok věku, a u pojištěnců starších 65 let, včetně kalendářního roku, ve kterém dovršili 65. rok věku, **ve výši 1 000,- Kč** a u pojištěnců, kteří jsou poživateli invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně a doložili tuto skutečnost kopií rozhodnutí o invalidním důchodu pro invaliditu třetího stupně, u pojištěnců, kteří byli uznáni invalidními ve druhém nebo třetím stupni, avšak invalidní důchod jim nebyl přiznán pro nesplnění podmínky doby pojištění podle zvláštního právního předpisu, a doložili tuto skutečnost kopií posudku o posouzení zdravotního stavu, a u pojištěnců starších 70 let, včetně kalendářního roku, ve kterém dovršili 70. rok věku, **ve výši 500,- Kč, je zdravotní pojišťovna povinna uhradit pojištěnci nebo jeho zákonnému zástupci částku, o kterou je tento limit překročen**. Do limitu podle věty první se **započítávají** doplatky na částečně hrazené léčivé přípravky nebo potraviny pro zvláštní lékařské účely s obsahem **stejně léčivé látky a stejné cesty podání** pouze ve výši vypočtené podle doplatku na léčivý přípravek nebo potravinu pro zvláštní lékařské účely, jehož doplatek na množstevní jednotku této léčivé látky je nejnižší a u kterého nebylo zjištěno přerušení nebo ukončení dodávání. To neplatí, pokud předepisující lékař na receptu vyznačil, že předepsaný léčivý přípravek nelze nahradit; v takovém případě se do limitu započítává doplatek v plné výši. Do limitu se **nezapočítávají** doplatky na částečně hrazené léčivé přípravky nebo potraviny pro zvláštní lékařské účely obsahující léčivé látky **určené k podpůrné nebo doplňkové léčbě**; to neplatí, jde-li o léčivé přípravky a potraviny pro zvláštní lékařské účely předepsané na recept pojištěncům starším 65 let, včetně dne, ve kterém dovršili 65. rok věku. Seznam léčivých látek určených k podpůrné nebo doplňkové léčbě stanoví Ministerstvo zdravotnictví vyhláškou.

Velmi důležitou změnou je určení **způsobu úhrady zdravotnických prostředků**. Zdravotní pojišťovny zajistí pojištěncům na poukaz předepsaný zdravotnický prostředek v souladu s přílohou č. 3 k tomuto zákonu, a to třemi způsoby:

- plným nebo částečným uhrazením zdravotnického prostředku v souladu s částí sedmou a přílohou č. 3 k tomuto zákonu, maximálně však do výše skutečně uplatněné ceny pro konečného spotřebitele; takový zdravotnický prostředek přechází okamžikem výdeje do vlastnictví pojištěnce,
- poskytnutím plně nebo částečně hrazeného zdravotnického prostředku v režimu cirkulace podle § 32a, nebo
- uhrazením nájemného či jeho části třetí osobě za zdravotnický prostředek v souladu s přílohou č. 3 k tomuto zákonu, maximálně však do výše skutečně uplatněného nájemného; takový zdravotnický prostředek zůstává ve vlastnictví třetí osoby.

Podle § 32a zákona o veřejném zdravotním pojištění určuje **cirkulaci zdravotnických prostředků**, případně možnost, kdy zdravotnický prostředek se stane majetkem pojištěnce.

- Cirkulací zdravotnických prostředků se rozumí režim, kdy zdravotní pojišťovna vlastní zdravotnický prostředek a tento poskytuje pojištěncům k užívání s ohledem na jejich zdravotní stav, a to opakovaně po celou dobu jeho použitelnosti při zachování funkčních

vlastností a určeného účelu použití. Zdravotní pojišťovna může pojištěnci v režimu cirkulace poskytnout jak předepsaný zdravotnický prostředek, tak zdravotnický prostředek, který je s ním v zásadě zaměnitelný. Úhradové skupiny, u kterých může zdravotní pojišťovna zvolit režim cirkulace, jsou označeny v příloze č. 3 k tomuto zákonu.

- Zdravotní pojišťovna může pojištěnci poskytnout v režimu cirkulace zdravotnický prostředek, u něhož je rozdíl mezi skutečně uplatněnou cenou pro konečného spotřebitele a stanovenou výší úhrady nejvýše 2 000,- Kč. Pojištěnec tento rozdíl doplatí. Pokud zdravotní pojišťovna v rámci příslušné úhradové skupiny zvolí režim cirkulace, jsou všechny zdravotnické prostředky zařazené do této úhradové skupiny, u nichž rozdíl mezi skutečně uplatněnou cenou pro konečného spotřebitele a stanovenou výší úhrady nepřesáhne 2 000,- Kč, poskytovány v režimu cirkulace.

- Je-li pojištěnci předepsán zdravotnický prostředek, který je zařazen do úhradové skupiny, u níž zdravotní pojišťovna zvolila režim cirkulace, a u něhož rozdíl mezi skutečně uplatněnou cenou pro konečného spotřebitele a stanovenou výší úhrady přesahuje 2 000,- Kč, může pojištěnec s příslušnou zdravotní pojišťovnou uzavřít dohodu o zařazení tohoto zdravotnického prostředku do režimu cirkulace. Uzavře-li příslušná zdravotní pojišťovna s pojištěncem takovou dohodu, pojištěnec doplatí rozdíl mezi skutečně uplatněnou cenou pro konečného spotřebitele a stanovenou výší úhrady. Není-li dohoda podle věty první uzavřena, postupuje se podle § 32 odst. 3 písm. a).

Součástí zákona č. 48/1997 Sb., je nová příloha č. 3, jejíž asi nejdůležitější oddíl je oddíl C, který obsahuje **kategorizační strom zdravotnických prostředků** (těžiště novely), zahrnující všechny registrované zdravotnické prostředky hrazené z veřejného zdravotního pojištění, zařazené do jednotlivých úhradových skupin, sdružujících zdravotnické prostředky se stejnými, nebo velmi srovnatelnými vlastnostmi.

NRZP ČR se podařilo, že poživatelé invalidních důchodů budou mít také **limit výdajů na léky**, a to **s účinností od 1. 1. 2020**.

Z možnosti **snížení limitu na léky** plynou pojištěncům určité povinnosti:

- oznámit příslušné zdravotní pojišťovně, pokud jí dříve doložil podle § 16b odst. 1, že je poživatelem invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně, skutečnost, že přestal být jeho poživatelem, a to do 8 dnů ode dne nabytí právní moci příslušného rozhodnutí, a doložit tuto skutečnost kopií příslušného rozhodnutí,
- oznámit příslušné zdravotní pojišťovně, pokud jí dříve doložil podle § 16b odst. 1, že byl uznán invalidním ve druhém nebo třetím stupni, avšak invalidní důchod mu nebyl přiznán pro nesplnění podmínky doby pojištění podle zvláštního právního předpisu(42h), změnu této skutečnosti, a to do 8 dnů ode dne, kdy se o této změně dozvěděl, a doložit ji kopií příslušného posudku o posouzení zdravotního stavu.

Znovu upozorňujeme, že jednotlivé části zákona mají **rozdílnou účinnost**, a proto ještě uvádíme platnost a účinnost úprav zákona o veřejném zdravotním pojištění po novele, která byla přijata v roce 2018:

Počínaje 1. lednem 2019 se postupuje podle novely zákona u úhrad zdravotnických prostředků individuálně zhotovovaných ve smyslu přílohy č. 3, oddílu C, tabulky č. 2.

Počínaje 1. lednem 2019 se postupuje podle novely zákona u úhrad úprav a oprav zdravotnických prostředků ve smyslu přílohy č. 3, oddílu C, tabulky č. 3.

Počínaje 1. prosincem 2019 se postupuje podle novely zákona u úhrad všech zdravotnických prostředků z kategorizačního stromu ve smyslu přílohy č. 3, oddílu C, tabulky č. 1.

Do doby zveřejnění nové úhrady zdravotnických prostředků z přílohy č. 3, oddílu C, tabulky č. 1, SUKLeM, tedy **do 1. 12. 2019 se postupuje podle dosavadních předpisů, dle data jejich předpisu a úhrady.**

Pokud distributor u zdravotnických prostředků s původem mimo ČR, EU a Švýcarska je v **červnu 2019 neohlásí** a nepodá návrh na jejich registraci, **dnem 1. srpna 2019 přestávají být hrazeny.**

Počínaje 1. lednem 2020 vstupuje v platnost povinnost hlásit změny okolo invalidních důchodů u osob, kteří dříve na základě své invalidity žádali o snížený limit u doplatků na léky ve smyslu bodu 3. novely.

Počínaje 1. lednem 2020 vstupuje v platnost snížený ochranný limit na 500 Kč u pojištěnců, kteří jsou poživateli invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně a doložili tuto skutečnost kopií rozhodnutí o invalidním důchodu pro invaliditu třetího stupně a u pojištěnců, kteří byli uznáni invalidními ve druhém nebo třetím stupni, avšak invalidní důchod jim nebyl přiznán pro nesplnění podmínky doby pojištění podle zvláštního právního předpisu, a doložili tuto skutečnost kopií posudku o posouzení zdravotního stavu.

Novela zákona o veřejném zdravotním pojištění nikterak nově neřeší způsob předpisu a úhrad zdravotnických prostředků. Pouze limity a výše úhrad se u mnohých zdravotnických prostředků mění. Konkrétní položku je vždy nutné vyhledat v příslušné tabulce přílohy č. 3, oddíl C.

KONKRÉTNÍ POSTUP PŘEDPISU:

- 1) Pečlivý výběr zdravotnického prostředku předem, za účasti odborníků na problematiku.
- 2) Předpis již vybraného zdravotnického prostředku odborným lékařem uvedeným v preskripčním omezení příslušné tabulky přílohy.
- 3) Lékař vystaví žádanku o zvýšenou úhradu, žádanku pošle ke schválení na pojišťovnu a po schválení vystaví poukaz.
- 4) Poukaz podepsaný pojištěncem se zasílá, nebo předává distributorovi zdravotnického prostředku.

10.10. Pomůcky ze zdravotního pojištění

POMŮCKY, KTERÉ LZE ZÍSKAT NA LÉKAŘSKÝ PŘEDPIS

- ✓ Obvazový materiál, náplasti
- ✓ Pomůcky pro inkontinentní
- ✓ Pomůcky stomické
- ✓ Ortopedicko-protetické pomůcky sériově vyráběné
- ✓ Ortopedicko-protetické pomůcky individuálně zhotovené
- ✓ Kompresní punčochy a návleky
- ✓ Vozíky invalidní včetně příslušenství
- ✓ Sluchadla včetně příslušenství
- ✓ Brýle a optické pomůcky
- ✓ Pomůcky respirační a inhalační
- ✓ Pomůcky pro diabetiky
- ✓ Kompenzační pomůcky pro tělesně postižené
- ✓ Dále nspecifikované pomůcky
- ✓ Kompenzační pomůcky pro zrakově postižené
- ✓ Kompenzační pomůcky pro sluchově postižené
- ✓ Obuv ortopedická
- ✓ Pomůcky pro laryngektomované

Podrobnější popis i vč. uvedení, který lékař má pomůcku předepsat naleznete, jak v příloze zákona, tak laičtěji psané v metodice VZP uveřejňovanou vždy k prvnímu v měsíci na [stránkách VZP](#) (nutno otevřít zazipovaný soubor a v něm dokument s názvem Metodika).

ZÁKONY A VYHLÁŠKY TÝKAJÍCÍ SE PŘÍSPĚVKU NA ZVLÁŠTNÍ POMŮCKU

- zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů
www.portal.mpsv.cz
- vyhláška č. 388/2011 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením, ve znění pozdějších předpisů
www.zakonyprolidi.cz

10.11. Příspěvek na pořízení motorového vozidla

Příspěvek na pořízení motorového vozidla je poskytován osobě starší 3 let, která splňuje zdravotní indikace (stanovené v příloze zákona č. 329/2011 Sb.) a která se **opakovaně v kalendářním měsíci dopravuje a je schopna řídit motorové vozidlo nebo je schopna být převážena motorovým vozidlem** (splnění podmínky dopravování se prokazuje čestným prohlášením).

Nárok na příspěvek na zvláštní pomůcku poskytovaný na pořízení motorového vozidla nebo speciálního zádržního systému má osoba, která má těžkou vadu nosného nebo pohybového ústrojí anebo těžkou nebo hlubokou mentální retardaci charakteru dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu a její zdravotní stav nevylučuje přiznání tohoto příspěvku.

VÝŠE PŘÍSPĚVKU

Stanoví se s přihlédnutím na četnost a důvod dopravy, k příjmu osoby a společně posuzovaných osob a s přihlédnutím na celkové majetkové a sociální poměry. **Maximální výše příspěvku je 200 000,- Kč, a to 1x za 7 let.**

JAK A KDE SI O PŘÍSPĚVEK NA POŘÍZENÍ MOTOROVÉHO VOZIDLA POŽÁDAT?

Žádost o příspěvek na zvláštní pomůcku (v níž lze žádat i o příspěvek na pořízení motorového vozidla) lze vyzvednout na ÚP nebo stáhnout z [internetu](#). Žádost dále vyplnit a odnést na příslušný ÚP v místě bydliště.

10.12. Možnost získat příspěvky od nadací

Nadace a nadační fondy (dále jen nadace) jsou jednou z možností financování potřebných a finančně špatně dostupných kompenzačních pomůcek, sociálních služeb, vzdělávání, bezbariérové úpravy bydlení, rehabilitačních pomůcek apod. Záleží na zaměření konkrétní nadace. Nadace a nadační fondy přispívající jednotlivcům naleznete dále.

Každá nadace má vlastní pravidla pro udělování příspěvku. Musíte tedy postupovat dle kritérií konkrétní vybrané nadace. Standardně se požaduje:

- Sepsání žádosti, která popisuje:
  - Kdo žádá, koho žádá a proč žádá (jaké má zdravotní problémy)
  - Na co konkrétně žádá a co mu daná věc přinese
  - Kolik žádá (kolik může dát z vlastních zdrojů, kolik již získal z jiných zdrojů apod.).

Příkládají se další přílohy jako kopie ZTP či ZTP/P, výpis lékařské zprávy, doporučení lékaře, terapeutů, dalších odborníků nebo také organizace, do které dochází a cenový návrh nebo předběžná faktura.

Uniperol a Orlen group - Program Splněná přání a dobrý soused pro neziskové organizace, ne pro jednotlivce.

www.crc.cz.

Dárcovský program ETELA – Cílem je zvýšení kvality života mladých lidí (do 18 let) s handicapem. Přispívají na úhradu léčebných programů, pořízení pomůcek neproplácených pojišťovnami, léčebné pobyty apod. Podmínky: věk do 18 let, pomůcka či služba není hrazena ze zdravotního pojištění, žádost podává nezávislá osoba či organizace. Doplňující informace k přihlášce (nemusí být) - doporučení nebo zpráva lékaře, kopie průkazky ZTP. Výběrové řízení každý rok v dubnu.

www.hest.cz, www.hest.cz/darcovsky-program-etela.

Hestia o.s. Na Poříčí 12 (Palác YMCA), Praha 1

224 872 075

olga.sozanska@gmail.com

Nadace Agrofert Holding – Zaměřují se široce na podporu společnosti i na individuální žádosti. Formuláře ke stažení na webu

www.agrofert.cz/nadace-agrofert

Pyšelská 2327/2, 149 00 Praha 4

Nadace Dagmar a Václava Havlových – Vize 97 - Podpora žádosti o příspěvek na VŠ vzdělávání v zahraničí, bezbariérovou úpravu přístupu do školy apod. Nepřispívají na vozíky ani jiné kompenzační a rehabilitační pomůcky. Programy: Fond porozumění, podpora vzdělávání

www.vize.cz

Voršílská 10, 110 00 Praha 1

234 097 811

nadace@vize.cz

Nadace Dětský mozek – Podporuji i dospělé! Vyžadují žádost doloženou lékařským dobrozdáním a event. cenovou nabídkou firmy vyrábějící rehabilitační či kompenzační pomůcku, kopii průkazu ZTP/P, potvrzení o výši příjmů osob žijících ve společné domácnosti, dále telefon či e-mail žadatele, nejen poštovní adresu.

www.detskymozek.cz

Riegrova 336/5, 250 01, Brandýs nad Labem

603 258 852, 224 941 586

nadace@detskymozek.cz

Nadace Charty 77 – Konto Bariéry – Příspěvky na kompenzační, rehabilitační pomůcky, vozíky, bezbariérové úpravy, stipendium Bariéry, fond vzdělání, opravy a doplňky rehabilitačních pomůcek apod. Projekty: Nový start, Počítačem proti bariérám, Sport bez bariér.

www.bariery.cz

Melantrichova 5, 110 00 Praha 1

224 214 452

nadace77@bariery.cz

Nadace KB, a. s. - Jistota

www.nadacejistota.cz

Na Příkopě 33, 114 07, Praha 1

nadace_jistota@kb.cz

Nadace Leontinka

www.nadaceleontinka.cz

Radlická 714/113, 158 00, Praha 5

235 097 637

info@nadaceleontinka.cz

Nadace Sophia – Poskytují stipendia handicapovaným studentům, platí studijní pobyty apod. Náležitosti přihlášky: podrobné zdůvodnění žádosti, předpokládaný rozpočet, předpokládané zajištění vlastních finančních zdrojů, požadovaná výše dotace, popis projektu, životopis, motivační dopis

www.nadacesophia.cz

Brno Business Park, budova B, Londýnské nám. 2, 639 00 Brno

sophia@dimension.cz

Nadace SYNER – Podporuje občany Liberecka, OZP, děti, seniory.

www.nadacesyner.cz.

 Rumunská 655/9, 460 01 Liberec 4

 488 124 101

 nadacesyner@seznam.cz, Helena Chvojková

Nadace Tat'ány Kuchařové – Krása pomoci

 www.krasapomoci.cz

 Revoluční 100/3, 110 00, Praha 1

 221 803 253

 info@krasapomoci.cz

Nadace Zdraví pro Moravu – Poskytuje příspěvky zdravotně handicapovaným jednotlivcům z celé ČR. Žádosti se podávají 2x ročně, uzávěrky příjmu žádostí 31. 3. a 31. 8 (možná on-line žádost).

 www.nadacezdravi.cz

 Klatovská 606/3, Brno, 612 00 - sídlo nadace, Adresa pro doručení: PO BOX 460, 660 60 Brno

 603 420 526

 nadace@nadacezdravi.cz

Nadační fond HEWER – Zajištění pomoci lidem, kteří potřebují využívat sociální služby, aby mohli zůstat ve svém přirozeném domácím prostředí. V případě, že nemají dostatečné finanční prostředky na úhradu těchto služeb a za účelem podpory sociálního začlenění a prevence sociálního vyloučení.

 www.pecovatel.cz.

 Pod Strašnickou vinicí 191/13, 10000 Praha 10

Nadační fond Kolowrátek – Poskytují individuální dary lidem, kteří se ocitli v těžké životní situaci

 www.kolowrat.cz/zadosti

 Kolowratský palác, Ovocný trh 6, 110 00 Praha 1

 224 947 319

 kolowratek@kolowrat.cz

Nadační fond manželů Livie a Václava Klausových – Lze žádat o příspěvek na vzdělávání, stipendia pro občany ve věku do 26 let apod. Uzávěrka dvakrát ročně – únor a srpen. Nepřispívají na vozíky, kompenzační a rehabilitační pomůcky.

www.nadacnifondklausovych.cz

 Pražský Hrad, 119 08 Praha 1

 224 373 701

 info@nadacnifondklausovych.cz

Nadační fond sounáležitosti – žádost o peněžní příspěvek dětem i dospělým pomocí [formuláře](#).

 www.sounalezitost.cz

 Dana Mušková, Peckova 13, 186 00 Praha 8

Dobrý skutek o.s. - Příspěvek na zdravotní pomůcky, které žadatel potřebuje k odstranění, zmírnění nebo překonání následků svého postižení, na realizaci bezbariérové úpravy bydlení, na nákup, opravu nebo úpravu osobního automobilu. [Informace pro žadatele](#).

 www.dobryskutek.cz

 Jiráskovo náměstí 2, 326 00 Plzeň

 info@dobryskutek.cz

Olivova nadace – posláním nadace je nadačními příspěvky zkvalitnit zdravotní a sociální péči o děti.

 www.olivovanadace.cz

 Olivova 224, 251 01, Říčany

 323 631 313

 info@olivovanadace.cz

Společnost DUHA – nadace pro děti postižené mozkovou obrnou

 www.duhatu.cz

 kpt. Jaroše 324, 541 01, Trutnov

 777 008 951

 spol_duha@volny.cz

Výbor dobré vůle – Nadace Olgy Havlové – Podporují žádosti o vozíky apod. Program Cesta k integraci – přispívá na nákup invalidních vozíků a jejich doplňků, kompenzační a rehabilitační pomůcky.

 www.vdv.cz

 Senovážné nám. 2, 111 21 Praha 1

 224 216 883

vdv@telecom.cz

WEIL, GOTSHAL – nadační fond – Podpora lidí, kteří jsou ve společnosti znevýhodněni pro svůj zdravotní a/nebo sociální stav a/nebo etnický původ, rozvoj vzdělanosti a podpora talentovaných mladých lidí, podpora tělesného rozvoje a sportovního vyžití. [Žádost o nadační příspěvek](#).

www.weil-nadacni-fond.cz

Křižovnické nám. 193/2, 110 00 Praha 1 - Staré Město

11. Průkaz pro osoby se zdravotním postižením

Držení průkazu osoby se zdravotním postižením zajišťuje výhody, slevy a zvýhodnění osobám se zdravotním postižením mající dopad do oblasti pohybu (mobility) a orientace.

Při posuzování schopnosti pohyblivosti a orientace pro účely přiznání průkazu osoby se zdravotním postižením se hodnotí:

- a) zdravotní stav a funkční schopnosti fyzické osoby,
  - b) zda jde o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav,
  - c) zda jde o podstatné omezení schopnosti pohyblivosti nebo orientace a závažnost funkčního postižení.
- Funkčními schopnostmi se rozumí tělesné, smyslové a duševní schopnosti, znalosti a dovednosti nezbytné pro schopnost pohyblivosti a orientace. Při posuzování se funkční schopnosti fyzické osoby porovnávají se schopnostmi stejně staré fyzické osoby bez znevýhodnění a hodnotí se s využitím běžně dostupných kompenzačních pomůcek.
  - Při hodnocení závažnosti funkčního postižení pohyblivosti a orientace pro účely nároku na průkaz osoby se zdravotním postižením se vychází z poruchy funkčních schopností s nejvýznamnějším dopadem na schopnost pohyblivosti nebo orientace.

11.1. Kdo na něj má nárok

Osoba starší 1 roku

- s tělesným,
- smyslovým,
- duševním postižením

charakteru dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, které podstatně omezuje její schopnost pohyblivosti nebo orientace, včetně osob s poruchou autistického spektra.

11.2. Průkaz TP

Průkaz TP náleží osobě se středně těžkým funkčním postižením pohyblivosti nebo orientace, včetně osob s poruchou autistického spektra. Středně těžkým funkčním postižením pohyblivosti se rozumí stav, kdy osoba je při dlouhodobě nepříznivém zdravotním stavu schopna samostatné pohyblivosti v domácím prostředí, v exteriéru je schopna chůze se sníženým dosahem a má problémy při chůzi okolo překážek a na nerovném terénu. Středně těžkým funkčním postižením orientace se rozumí stav, kdy osoba je při dlouhodobě nepříznivém zdravotním stavu schopna spolehlivé orientace v domácím prostředí a zhoršenou schopnost orientace má jen v exteriéru.

ZDRAVOTNÍ POSTIŽENÍ ODŮVODŇUJÍCÍ PŘIZNÁNÍ PRŮKAZŮ TP

- ztráta úchopové schopnosti nebo podstatné omezení funkce horní končetiny,
- anatomická ztráta několika prstů nohou nebo ztráta nohy v nártu a výše až po bérec včetně,
- podstatné omezení funkce dolní končetiny,
- středně těžké omezení funkce dvou končetin,
- zkrácení dolní končetiny přesahující 5 cm,
- postižení pánve s poruchou pánevního prstence a závažnou neurologickou symptomatologií,
- postižení páteře s často recidivujícími projevy nervosvalového dráždění a poruchou svalového korzetu nebo se ztuhnutím dvou úseků páteře,
- stavy spojené s často se opakujícími poruchami vědomí nebo závrativými stavy,
- omezení pohyblivosti a celkové výkonnosti při běžném zatížení při interních a onkologických postiženích,
- psychické postižení s opakujícími se poruchami komunikace a orientace v exteriéru včetně vysoce funkčního typu autismu,

- neurodegenerativní postižení s pohybovou chudostí, poruchou posturální stability, slabostí dvou končetin a podstatným snížením dosahu chůze.

VÝHODY DANÉ ZÁKONEM PRO DRŽITELE PRŮKAZU OSOBY S TĚŽKÝM POSTIŽENÍM (TP)

- ✓ nárok na vyhrazené místo k sedění ve veřejných dopravních prostředcích pro pravidelnou hromadnou dopravu osob kromě autobusů a vlaků, v nichž je místo k sedění vázáno na zakoupení místenky,
- ✓ nárok na přednost při osobním projednávání jejich záležitostí, vyžaduje-li toto jednání delší čekání, zejména stání; za osobní projednávání záležitostí se nepovažuje nákup v obchodech ani obstarávání placených služeb ani ošetření a vyšetření ve zdravotnických zařízeních.

11.3. Průkaz ZTP

Průkaz ZTP náleží osobě s těžkým funkčním postižením pohyblivosti nebo orientace, včetně osob s poruchou autistického spektra. Těžkým funkčním postižením pohyblivosti se rozumí stav, kdy osoba je při dlouhodobě nepříznivém zdravotním stavu schopna samostatné pohyblivosti v domácím prostředí a v exteriéru je schopna chůze se značnými obtížemi a jen na krátké vzdálenosti. Těžkým funkčním postižením orientace se rozumí stav, kdy osoba je při dlouhodobě nepříznivém zdravotním stavu schopna spolehlivé orientace v domácím prostředí a v exteriéru má značné obtíže.

ZDRAVOTNÍ POSTIŽENÍ ODŮVODŇUJÍCÍ PŘÍZNÁNÍ PRŮKAZŮ ZTP

- anatomická ztráta dolní končetiny v kolenním kloubu nebo výše, exteriérový uživatel protézy,
- anatomická ztráta dolních končetin v nártách nebo v nártu a bércei,
- funkční ztráta dolní končetiny se ztrátou opěrné funkce,
- anatomická ztráta dolní a horní končetiny v úrovni bérce a předloktí,
- anatomická ztráta horních končetin v úrovni předloktí,
- těžké omezení funkce dvou končetin,
- postižení pánve provázené těžkými parézami dolních končetin nebo závažnou nestabilitou pánevního prstence,
- postižení páteře provázené těžkými parézami končetin nebo ztuhnutím tří úseků páteře nebo závažné deformity páteře s omezením exkurzí hrudníku,
- těžké postižení pohyblivosti a celkové výkonnosti již při lehkém zatížení při interních a onkologických postiženích,
- celková ztráta sluchu podle Fowlera 85 % a více s neschopností slyšet zvuky a rozumět řeči i přes nejlepší korekci (oboustranná praktická nebo úplná hluchota) u osoby starší 18 let věku,
- kombinované postižení sluchu a zraku (hluchoslepota) funkčně v rozsahu oboustranné středně těžké nedoslýchavosti, kterou se rozumí ztráta sluchu podle Fowlera 40 až 65 %, a oboustranné silné slabozrakosti, kterou se rozumí zraková ostrost s nejlepší možnou korekcí na lepším oku, kdy maximum je menší než 6/60 a minimum rovné nebo lepší než 3/60, nebo oboustranné koncentrické zúžení zorného pole v rozsahu 30 až 10 stupňů, i když centrální ostrost není postižena,
- oboustranná těžká ztráta zraku, kterou se rozumí zraková ostrost s korekcí, kdy maximum je menší než 3/60, minimum lepší než 1/60,
- psychické postižení s často se opakujícími závažnými poruchami komunikace a orientace v exteriéru včetně středně funkčního typu autismu,
- neurodegenerativní postižení s mnohočetnými hybnými komplikacemi typu rigidity, hypokinézy, tremoru, ataxie, mimovolných pohybů.

VÝHODY DANÉ ZÁKONEM PRO DRŽITELE PRŮKAZU OSOBY SE ZVLÁŠTĚ TĚŽKÝM POSTIŽENÍM (PRŮKAZ ZTP)

- ✓ výhody uvedené k TP,
- ✓ nárok na bezplatnou dopravu pravidelnými spoji místní veřejné hromadné dopravy osob (tramvajemi, trolejbusy, autobusy, metrem),
- ✓ sleva 75 % jízdného ve druhé vozové třídě osobního vlaku a rychlíku ve vnitrostátní přepravě a 75 % sleva v pravidelných vnitrostátních spojích autobusové dopravy.

11.4. Průkaz ZTP/P

Průkaz ZTP/P náleží osobě se zvláště těžkým funkčním postižením nebo úplným postižením pohyblivosti nebo orientace s potřebou průvodce, včetně osob s poruchou autistického spektra. Zvláště těžkým funkčním postižením pohyblivosti a úplným postižením pohyblivosti se rozumí stav, kdy osoba je při dlouhodobě nepříznivém zdravotním stavu schopna chůze v domácím prostředí se značnými obtížemi, popřípadě není schopna chůze, v exteriéru není schopna samostatné chůze a pohyb je možný zpravidla jen na invalidním vozíku. Zvláště těžkým funkčním postižením orientace a úplným postižením orientace se rozumí stav, kdy osoba při dlouhodobě nepříznivém zdravotním stavu není schopna samostatné orientace v exteriéru.

ZDRAVOTNÍ POSTIŽENÍ ODŮVODŇUJÍCÍ PŘIZNÁNÍ PRŮKAZŮ ZTP/P

- anatomická ztráta dolní končetiny v kolenním kloubu nebo výše, interiérový uživatel protézy nebo odkázanost na invalidní vozík z uvedeného důvodu,
- anatomická ztráta dolních končetin v bérkách nebo výše,
- anatomická ztráta horních končetin v úrovni lokte nebo výše nebo anatomická ztráta horní a dolní končetiny v úrovni paže a stehna,
- funkční ztráta dolní končetiny se ztrátou opěrné funkce a současná funkční ztráta horní končetiny,
- funkční ztráta dolních končetin se ztrátou opěrných funkcí,
- zvláště těžká porucha pohyblivosti na základě závažného postižení tří a více funkčních celků pohybového ústrojí; funkčním celkem se rozumí hrudník, páteř, pánev, končetina,
- disproporční poruchy růstu provázené závažnými deformitami končetin a hrudníku, pokud tělesná výška nepřesahuje po ukončení růstu 120 cm,
- multiorgánové selhávání dvou a více orgánů nebo ztráta imunity spojené se zvláště těžkým postižením orientace nebo pohyblivosti,
- celková ztráta sluchu podle Fowlera 85 % a více s neschopností slyšet zvuky a rozumět řeči i přes nejlepší korekci (oboustranná praktická nebo úplná hluchota) u osoby mladší 18 let věku,
- neúplná (praktická) nevidomost obou očí, kterou se rozumí zraková ostrost s nejlepší možnou korekcí 1/60, 1/50 až světlocit se správnou světelnou projekcí nebo omezení zorného pole do 5 stupňů kolem centrální fixace, i když centrální zraková ostrost není postižena, nebo úplná nevidomost obou očí, kterou se rozumí ztráta zraku zahrnující stavy od naprosté ztráty světlocitu až po zachování světlocitu s chybnou světelnou projekcí,
- kombinované těžké postižení sluchu a zraku (těžká hluchoslepota) funkčně v rozsahu oboustranné těžké nedoslýchavosti až hluchoty, kterou se rozumí ztráta sluchu podle Fowlera horší než 65 %, a oboustranná těžká ztráta zraku, kterou se rozumí zraková ostrost s korekcí, kdy maximum je menší než 3/60, minimum lepší než 1/60,
- střední, těžká nebo hluboká mentální retardace nebo demence, je-li IQ nižší než 50,
- psychické postižení se ztrátou duševních kompetencí, s neschopností komunikace a orientace včetně nízkofunkčního typu autismu, neurodegenerativní postižení s akinézou, mnohočetnými velmi těžkými hybnými komplikacemi a těžkými neuropsychickými projevy.

VÝHODY DANÉ ZÁKONEM PRO DRŽITELE PRŮKAZU OSOBY SE ZVLÁŠTĚ TĚŽKÝM POSTIŽENÍM S POTŘEBOU PRŮVODCE (PRŮKAZ ZTP/P):

- ✓ výhody uvedené k TP a ZTP,
- ✓ nárok na bezplatnou dopravu průvodce veřejnými hromadnými dopravními prostředky v pravidelné vnitrostátní osobní hromadné dopravě
- ✓ u úplně nebo prakticky nevidomých nárok na bezplatnou přepravu vodícího psa, pokud je nedoprovází průvodce.
- ✓ Dále může být držitelům průkazů ZTP a ZTP/P poskytnuta sleva poloviny vstupného na divadelní a filmová představení, koncerty a jiné kulturní a sportovní podniky. Při poskytování slevy držitelům průkazu ZTP/P se poskytne sleva poloviny vstupného i jejich průvodci.

12. Další výhody pro osoby se zdravotním postižením

12.1. Výhody dané zákonem pro osoby se zdravotním postižením

Česká republika se dlouhodobě věnuje sociální politice a jednou z priorit je zlepšení rovných

příležitostí pro osoby se zdravotním postižením, a to v oblasti zaměstnávání, komunikace, mobility, daňového zvýhodnění, příspěvku na péči, příspěvku na kompenzační pomůcky atd. podrobněji viz. níže.

12.2. Parkovací průkaz

Parkovací průkaz náleží:

- ✓ držitelům průkazů ZTP (s výjimkou sluchového postižení nad 18 let),
- ✓ držitelům průkazu ZTP/P.

Vozidlo přepravující osobu s průkazem může:

- Stát po dobu nezbytně nutnou s autem na místech, kde je zákaz stání, pokud tím nedojde k ohrožení bezpečnosti a plynulosti provozu a je-li to naléhavě nutné.
- Vjíždět na místa se zákazovou značkou s dodatkovými tabulkami "Mimo zásobování" nebo "Mimo dopravní obsluhu". V jednotlivých případech a je-li to naléhavě nutné, lze tolerovat i vjezd za značku s dodatkovou tabulkou "Jen zásobování" nebo "Jen obsluha".
- Vjet do Pěší zóny.
- Využít parkoviště s označením pro vozidla s parkovacím průkazem.

Parkovací průkaz pro OZP platí v EU především pro parkování, nicméně doporučuje se si před odjezdem do zahraničí přesně zjistit podmínky v zemi, kam cestujete. Na ostatních "přenositelných" výhodách po celé EU se prozatím členské státy EU nedohodly (např. úleva z poplatku za dálnice vázaná na držení průkazu ZTP a ZTP/P je poskytována výhradně na území ČR. Např. na Slovensku je úleva podmíněna i stavem hmotné nouze).

Parkovací průkaz nenahrazuje povinnost uhradit parkovné! Parkovné je poplatek za službu, kterou si určuje majitel pozemku, na kterém se parkuje. Individuálně může být určeno, že je od parkovného osvobozena osoba ZTP nebo ZTP/P, ale jde pouze o dobrou vůli majitele.

12.3. Poplatek za dálnice v ČR

Osvobozen je zdravotně postižený majitel vozu nebo osoba blízká postižené osoby, kterou veze ve vozidle. Postižení se prokazuje držením:

- průkazu ZTP (s výjimkou sluchového postižení)
- průkazu ZTP/P

Nad rámec zákona bylo dohodnuto s Policejním prezidiem ČR a Celní správou ČR, že policisté a celníci při kontrolách nebudou pokutovat řidiče motorového vozidla bez dálničního kupónu, jestliže předloží potvrzení, že osoba jí blízká, která požívá výhody osvobození od poplatku, je umístěna v některém zdravotnickém zařízení nebo zařízení sociální péče a uživatel vozidla pro ni jede nebo se od ní vrací. V tomto případě musí řidič předložit potvrzení vedení zařízení, že těžce zdravotně postižený občan je pacientem nebo klientem tohoto zařízení.

Osvobození od poplatku za použití dálnice a rychlostní silnice se vztahuje také na vozidla provozovaná domova pro osoby se zdravotním postižením, slouží-li tato vozidla k přepravě osob se zdravotním postižením. Dle vyjádření Ředitelství silnic a dálnic tato vozidla nemusí mít dálniční známku ani v případě, kdy klient není právě ve vozidle přítomen (např. v případě, že se vozidlo vrací z ozdravovny, kam vezlo klienta domova pro OZP). ŘSD doporučuje, aby pro případ kontroly měl řidič vozidla k dispozici kopii zřizovací listiny domova, kde je přímo zmíněno, že se jedná o domov pro OZP dle §48 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. Domov pro OZP by také měl být zapsán v technickém průkazu vozidla jako jeho provozovatel.

Od poplatku je dále osvobozen automobil přepravující nezaopatřené děti, které jsou léčeny pro onemocnění zhoubným nádorem nebo hemoblastosou (tuto skutečnost doporučujeme doložit vyjádřením odborného ošetřujícího lékaře).

12.4. Vyhrazení parkovacího místa

Majitel vozidla označeného parkovacím průkazem pro osoby se zdravotním postižením může požádat o vyhrazené parkovací místo v místě bydliště na příslušné obci – odbor dopravy.

K vyhrazenému místu se vztahuje více poplatků:

- za povolení ke zřízení – osvobozen,
- za užívání veřejného prostranství spočívajícího ve vyhrazení trvalého parkovacího místa – osvobozen,
- za vyznačení místa – povinnost uhradit, vlastní značení provádí odbor dopravy nebo si ho můžete dojednat u soukromé firmy.

12.5. Další úlevy od poplatků

SPRÁVNÍ POPLATKY	
Co je osvobozeno	Kdo je osvobozen
Ověření podpisu nebo otisku razítka na listině nebo na jejím stejnopisu	držitelé průkazu ZTP a ZTP/P
Vydání povolení uzavřít manželství nebo učinit prohlášení o vstupu do registrovaného partnerství mimo stanovenou dobu nebo úředně určenou místnost	osoby těžce zdravotně postižené
Vydání stavebního povolení – ke změně stavby (nástavby, přístavby nebo stavební úpravy), ke stavbě studny, čistírný odpadních vod, přípojky na veřejnou rozvodnou síť a na kanalizaci – vydání stavebního povolení ke změně stavby pro bydlení z důvodu ztíženého užívání této stavby	držitelé průkazu ZTP a ZTP/P s trvalým pobytem v místě
Zápis do registru vozidel, jde-li o motorové vozidlo s nejméně čtyřmi koly a vydání řidičského průkazu	držitelé průkazu ZTP a ZTP/P a rodiče postižených dětí
Schválení technické způsobilosti vozidla po přestavbě nebo jednotlivě vyrobeného nebo dovezeného samostatného technického celku a rovněž schválení užití vozidla k výcviku v autoškole	držitelé průkazu ZTP a ZTP/P a rodiče postižených dětí
Povolení ke zřízení parkovacího místa	držitelé průkazu ZTP a ZTP/P

MÍSTNÍ POPLATKY	
Co je osvobozeno	Kdo je osvobozen
Ze psů starších 3 měsíců	držitel psa, kterým je osoba nevidomá a ZTP/P
Sazba poplatku ze psů činí až 1 500 Kč za kalendářní rok a jednoho psa. V případě držení psa po dobu kratší, než jeden rok se platí poplatek v poměrné výši, která odpovídá počtu i započatých kalendářních měsíců.	Sazba poplatku ze psa, jehož držitelem je poživatel invalidního, starobního, vdovského nebo vdoveckého důchodu, který je jeho jediným zdrojem příjmů, anebo poživatel sirotčího důchodu, činí až 200 Kč za kalendářní rok. U druhého a každého dalšího psa může obec horní hranici sazby zvýšit až o 50 %.
Za lázeňský nebo rekreační pobyt	osoby nevidomé, ZTP/P a jejich průvodci, osoby starší 70 let
Za užívání veřejného prostranství spočívajícího ve vyhrazení trvalého parkovacího místa	osoby zdravotně postižené (držitelé průkazu)
Za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí města	držitelé průkazu ZTP a jejich průvodci

12.6. Zvýhodněná doprava a přeprava

- **Držitel/ka karty ZTP** (zvláště těžké postižení) je bezplatně přepravován/a v MHD (zahrnuje tramvaj, autobus, trolejbus, metro).

Průkaz ZTP zároveň umožňuje držiteli uplatnit 75% slevu na jízdném ČD, a to v 2. třídě osobních vlaků i rychlíků. Pokud cestující preferuje autobusovou vnitrostátní dopravu, pak ho ZTP opravňuje ke slevě 75 % z ceny jízdného.

- **Držitel/ka karty ZTP/P** (zvláště těžké postižení s průvodcem) má nárok na všechny výhody platné pro průkaz TP a ZTP, nevidomí mohou bezplatně přepravovat svého vodícího psa. Občané vidoucí pak dle těchto výhod bezplatně přepravují dopravními prostředky rovněž svého průvodce.

Osoba průvodce a požadavky na ni nejsou nijak specifikovány zákonem. Je na uvážení hendikepovaného, koho si za průvodce zvolí. Obecně se předpokládá, že jím bude osoba natolik fyzicky i psychicky zralá a zdatná, aby zvládla sama zajistit veškerou pomoc např. při cestování veřejnou hromadnou dopravou. Za svého průvodce je zcela zodpovědný hendikepovaný člověk. Podmínky pro průvodce držitele průkazu ZTP má právo specifikovat dopravce.

Dopravní podnik žádné podmínky, jako např. věkovou hranici průvodce, neuvádí. Naproti tomu České dráhy aktuálně uvádějí, že chce-li držitel ZTP/P uplatnit slevu jízdného pro svého průvodce, pak jím nesmí být jiný držitel průkazu ZTP či ZTP/P, ani osoba mladší 10 let. To platí pro všechna postižení, s výjimkou nevidomých cestujících. Ti s sebou jako jediní mohou mít průvodce mladšího, než 10 let.

Aby mohl držitel průkazu uplatnit jakoukoliv slevu jízdného, musí mít svůj **průkaz vždy u sebe**. Nestačí jen platné rozhodnutí o přiznání průkazu v době před jeho vlastním vydáním. Na slevu máte tedy právo až okamžikem vydání průkazu.

12.7. Daňové výhody

OSVOBOZENÍ OD DANĚ ZE STAVEB PODLE ZÁKONA O DANI Z NEMOVITOSTI²

Od daně ze staveb jsou osvobozeny:

- Budovy obytných domů nebo jednotky ve vlastnictví držitele průkazu ZTP nebo ZTP/P, který je příjemcem příspěvku na živobytí nebo je osobou společně posuzovanou s příjemcem příspěvku na živobytí, a to v rozsahu, v jakém slouží k jejich trvalému bydlení.
- Budovy pro rodinnou rekreaci ve vlastnictví
  1. držitele průkazu ZTP, který je buď příjemcem příspěvku na živobytí nebo osobou společně posuzovanou s příjemcem příspěvku na živobytí, nebo
  2. držitele průkazu ZTP/P

ÚLEVA NA DANI Z PŘÍJMU PODLE ZÁKONA O DANI Z PŘÍJMŮ³

² §9 zákona č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitosti

³ § 35 a 35ba zákona č. 586/1992 Sb., o dani z příjmu

Poplatníkům uvedeným v § 2 a 17 se daň za zdaňovací období, kterým je kalendářní rok, nebo za zdaňovací období kratší než nepřetržitě po sobě jdoucích dvanáct měsíců spadajících do kalendářního roku, anebo za část uvedených zdaňovacích období, za kterou se podává daňové přiznání, snižuje o

- a) částku 18 000,- Kč za každého zaměstnance se zdravotním postižením, s výjimkou zaměstnance s těžším zdravotním postižením a poměrnou část z této částky, je-li výsledkem průměrného ročního přepočteného počtu těchto zaměstnanců podle odstavce 2 desetinné číslo,
- b) částku 60 000,- Kč za každého zaměstnance s těžším zdravotním postižením a poměrnou část z této částky, je-li výsledkem průměrného ročního přepočteného počtu těchto zaměstnanců podle odstavce 2 desetinné číslo.

Přitom u poplatníků, kteří jsou společníky veřejné obchodní společnosti, u komplementářů komanditní společnosti a u komanditní společnosti se daň sníží podle písmen a) a b) pouze o částku, která odpovídá poměru, jakým byl mezi ně rozdělen základ daně zjištěný za veřejnou obchodní společnost nebo za komanditní společnost.

Slevu na manžela ve výši 24 840,-Kč na manželku (manžela) žijící s poplatníkem ve společně hospodařící domácnosti, pokud nemá vlastní příjem přesahující za zdaňovací období 68 000,- Kč; je-li manželka (manžel) držitelkou průkazu ZTP/P, zvyšuje se částka 24 840 Kč na dvojnásobek. Do vlastního příjmu manželky (manžela) se nezahrnují dávky státní sociální podpory, dávky péstounské péče s výjimkou odměny péstouna, dávky osobám se zdravotním postižením, dávky pomoci v hmotné nouzi, příspěvek na péči, sociální služby, státní příspěvky na penzijní připojištění se státním příspěvkem, státní příspěvky na doplňkové penzijní spoření, státní příspěvky podle zákona o stavebním spoření a o státní podpoře stavebního spoření a stipendium poskytované studujícím soustavně se připravujícím na budoucí povolání a příjem plynoucí z důvodu péče o blízkou nebo jinou osobu, která má nárok na příspěvek na péči podle zákona o sociálních službách, který je od daně osvobozen podle § 4. U manželů, kteří mají majetek ve společném jmění manželů, se do vlastního příjmu manželky (manžela) nezahrnuje příjem, který plyne druhému z manželů nebo se pro účely daně z příjmů považuje za příjem druhého z manželů,

Základní sleva na invaliditu ve výši 2 520,- Kč, pobírá-li poplatník invalidní důchod pro invaliditu prvního nebo druhého stupně z důchodového pojištění podle zákona o důchodovém pojištění nebo zanikl-li nárok na invalidní důchod pro invaliditu prvního nebo druhého stupně z důvodu souběhu nároku na výplatu tohoto invalidního důchodu a starobního důchodu.

Rozšířená sleva na invaliditu ve výši 5 040,- Kč, pobírá-li poplatník invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně nebo jiný důchod z důchodového pojištění podle zákona o důchodovém pojištění, u něhož jednou z podmínek přiznání je, že je invalidní ve třetím stupni, zanikl-li nárok na invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně z důvodu souběhu nároku na výplatu invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně a starobního důchodu nebo je poplatník podle zvláštních předpisů invalidní ve třetím stupni, avšak jeho žádost o invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně byla zamítnuta z jiných důvodů než proto, že není invalidní ve třetím stupni,

Sleva pro držitele průkazu ZTP/P ve výši 16 140,- Kč, je-li poplatník držitelem průkazu ZTP/P.

DAŇOVÉ ZVÝHODNĚNÍ NA VYŽIVOVANÉ DÍTĚ⁴

Poplatník (tedy osoba mající zdanitelné příjmy) má nárok na daňové zvýhodnění na vyživované dítě žijící s ním ve společně hospodařící domácnosti na území členského státu Evropské unie, Norska nebo Islandu, (dále jen "daňové zvýhodnění") ve výši 13 404,- Kč ročně (tzn. 1 117,- Kč měsíčně), pokud neuplatňuje slevu na dani podle § 35a (příslib investiční pobídky) nebo § 35b (příslib investiční pobídky). Poplatník o daňové zvýhodnění sníží daň vypočtenou podle § 16, případně sníženou podle § 35 (zaměstnanci) nebo § 35ba (poplatník, manželka, ID, ZTP/P) nebo 35bb (zaměstnanecké zvýhodnění)

Daňové zvýhodnění může poplatník uplatnit formou slevy na dani, daňového bonusu nebo slevy na dani a daňového bonusu. Jedná-li se o dítě, které je držitelem průkazu ZTP/P, zvyšuje se na ně částka daňového zvýhodnění na dvojnásobek; maximální výše daňového bonusu zůstává zachována.

Poplatník daní z příjmů má nárok na daňové zvýhodnění na vyživované dítě žijící s ním v domácnosti ve výši 13 404,- Kč ročně pokud neuplatňuje slevu na dani podle § 35a nebo § 35b (tzn. nelze uplatnit u poplatníka, kterému byl poskytnut příslib investiční pobídky - bližší informace doporučujeme získat na příslušném Finančním úřadě). Pokud je vyživované dítě žijící ve společné domácnosti držitelem průkazu ZTP/P, zvyšuje se daňové zvýhodnění na dvojnásobek (tzn. 26 808,- Kč ročně = 2 234,- Kč měsíčně).

Daňové zvýhodnění na jedno vyživované dítě lze uplatnit formou:

- **Slevy na dani** – pokud byste po odečtení slev na dani dle §35ba měli měsíčně odvést na dani více než 1 117,- Kč (resp. 2 234,- Kč), odvedli byste o tuto částku méně
- **Daňového bonusu** – pokud byste po odečtení slev na dani dle §35ba měli odvést daň ve výši 0 Kč, byl by vám vyplacen daňový bonus ve výši 1 117,- Kč (resp. 2 234,- Kč)
- **Kombinace slevy na dani a daňového bonusu** – pokud byste po odečtení slev na dani dle §35ba měli odvést méně než 1 117,- Kč (resp. 2 234,- Kč), odvedli byste daň a zbývající částka by vám byla vyplacena jako daňový bonus - např. pokud byste měli odvést daň ve výši 734,- Kč a vaše dítě je držitelem průkazu ZTP/P, neodvedli byste daň, a ještě by vám bylo vyplaceno 1 500,- Kč

Maximální výše daňového bonusu je 60 300,- Kč ročně (tzn. 5 025,- Kč měsíčně), bez ohledu na to, jestli je vyživované dítě držitelem průkazu ZTP/P; do limitu se sčítají daňové bonusy na všechny vyživované děti v domácnosti. Daňový bonus může uplatnit pouze osoba, jejíž roční příjem ze zaměstnání je vyšší než šestinásobek minimální mzdy v ČR, tzn. 51 000,- Kč.

Na totéž dítě může uplatnit daňové zvýhodnění pouze jedna z osob, které dítě vyživují. Rodiče se mohou dohodnout, že po část roku uplatní zvýhodnění otec, po část roku matka, podle toho, kdo má v dané období příjem a může tedy uplatnit zvýhodnění, ale toto musí doložit svému zaměstnavateli nebo k daňovému přiznání.

 Pokud zvýhodnění uplatňujete u zaměstnavatele měsíčně, jsou vám vypláceny daňové bonusy, ale **nejste zaměstnání celý rok nebo máte nízké příjmy** a po uplynutí kalendářního roku zjistíte, že vaše **roční příjmy nedosáhly šestinásobku minimální mzdy – pak musíte podat daňové přiznání, daňový bonus se stává nedoplatkem a musíte jej vrátit.**

Za vyživované dítě poplatníka se považuje **dítě vlastní, osvojené, dítě v péči, která nahrazuje péči rodičů, dítě druhého z manželů a vnuk (vnučka)**, pokud jeho (její) rodiče nemají příjmy, z nichž by mohli daňové zvýhodnění uplatnit, pokud je

- a) nezletilým dítětem,
- b) zletilým dítětem až do dovršení věku 26 let, jestliže nepobírá invalidní důchod pro invaliditu III. stupně a
  - soustavně se připravuje na budoucí povolání,

- nemůže se soustavně připravovat na budoucí povolání nebo vykonávat výdělečnou činnost pro nemoc nebo úraz, nebo

OSVOBOZENÍ OD POPLATKU NA PODPORU SBĚRU, ZPRACOVÁNÍ, VYUŽITÍ A ODSTRANĚNÍ VYBRANÝCH AUTOVRAKŮ⁵

Od poplatku jsou osvobozeni žadatelé těžce tělesně postižení, kteří jsou držiteli průkazu ZTP nebo ZTP/P.

VRÁCENÍ DPH (DANĚ Z PŘIDANÉ HODNOTY)⁶

Při nákupu motorového vozidla, na který jste získali příspěvek od KrP ÚP (o příspěvku viz níže), je možné zažádat na místně příslušném finančním úřadu ([dle trvalého bydliště](#)) o vrácení daně z přidané hodnoty.

- OZP má nárok na vrácení DPH u jednoho osobního auta zakoupeného v ČR v období pěti let v maximální výši 100 000,- Kč (vratky).
- Nárok na vrácení zaplacené daně lze uplatnit nejpozději do 3 let od konce kalendářního měsíce, ve kterém jste obdrželi rozhodnutí o přiznání příspěvku, nebo od konce kalendářního měsíce, ve kterém se zdanitelné plnění uskutečnilo.

 Pozor na nákup ojetin. **Prodejce (bazar) nemusí být plátcem DPH** – pak by nebylo, co vracet a ve většině případu se DPH pro potřeby vrácení počítá pouze z ceny, kterou si k ceně vozu přidal.

12.8. Slevy za energie

ČEZ – www.cez.cz

PRAŽSKÁ PLYNÁRENSKÁ – [Sleva pro seniory a ZTP](#)

INOGY – [Výhody držitele ZTP/P](#)

Srovnání cen – [Dtest](#)

Ceny elektřiny – [Cenový kalkulátor](#)

---

⁵ § 37e zákona č. 185/2001 Sb., odpadech

⁶ § 85 zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty

12.9. Osvobození od televizního a rozhlasového poplatku

Osvobozeny jsou osoby či domácnosti, jejichž příjem je nižší než 2,15násobek životního minima. Tyto osoby mají **povinnost žádat o osvobození a prokazovat příjem každého půl roku**. Pokud není žádost v této lhůtě doručena na Českou poštu nebo přímo Českému rozhlasu (v případě poplatníků hradících bankovním převodem), stává se uplynutím 6měsíců osvobozený poplatník opět platícím poplatníkem.

Od placení rozhlasových poplatků jsou **zároveň osvobozeni samostatně žijící jednotlivci postižení úplnou slepotou nebo hluchotou**, případně celé domácnosti, ve které společně žijí osoby takto postižené, které jsou osvobozeny trvale. V případě, že ve vícečlenné domácnosti žije jediná uvedeným způsobem postižená osoba, poplatníkem se musí stát jedna z plnoletých osob v domácnosti, která není uvedeným způsobem postižena.

12.10. Sleva na telefon

Nárok na slevu 200,- Kč mají tyto skupiny občanů⁷:

- ✓ držitel průkazu ZTP z důvodu úplné nebo praktické hluchoty,
- ✓ držitel průkazu ZTP/P,
- ✓ osoba závislá na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II (středně těžká závislost), stupni III (těžká závislost) nebo stupni IV (úplná závislost) nebo, jde-li o nezletilou osobu, účastník, který o ni osobně pečuje,
- ✓ účastník, který vychovává nebo osobně pečuje o nezletilou osobu, která mu byla svěřena do péče nahrazující péči rodičů na základě rozhodnutí příslušného orgánu, a která je držitelem průkazu podle prvních dvou bodů.

NABÍDKY (PODMÍNKY) JEDNOTLIVÝCH OPERÁTORŮ:

- O2 – [ZTP](#)
- T-mobile – [Tarif pro ZTP](#)
- Vodafone – [Zvláštní cenový plán](#)

Srovnání cen základních telefonních tarifů – [dTest](#)

12.11. Euroklíč

KDO MŮŽE ZÍSKAT EUROKLÍČ?

Každý člověk se zdravotním postižením, držitel průkazu TP, ZTP, ZTP/P dále diabetik, stomik nebo onkologický pacient s bydlištěm v ČR. U těch, kteří nejsou držiteli uvedených průkazů, se do „Evidenční karty Euroklíče“ uvede čestné prohlášení o typu postižení.

PODKLADY PRO VYDÁNÍ DOTOVANÉHO EUROKLÍČE ČI JEHO ZAKOUPENÍ:

- Občanský průkaz či jiný doklad totožnosti
- Průkaz TP, ZTP, ZTP/P nebo čestné prohlášení o typu postižení (např. diabetik, stomik, onkologický pacient apod.)
- [Formulář Evidenční karty Euroklíče](#)

⁷ nařízení vlády č. 109/2008 Sb., o podmínkách poskytování zvláštních cen veřejně dostupné telefonní služby

KDE ZÍSKAT EUROKLÍČ?

 Národní rada osob se zdravotním postižením ČR: Partyzánská 1/7, Praha 7, 170 00

Michaela Kubíčková: 266 753 421, m.kubickova@nrzp.cz

Pokud nejste z Prahy získáte zde i informaci, kde můžete získat Euroklíč ve vašem regionu.

12.12. **Další výhody a slevy**

Sleva na antivirové programy společnosti ESET – [50% sleva pro ZTP](#)

Slevové průkazky (zdarma) – [Senior Pas](#), [Rodinné pasy](#)

Národní divadlo – [50% pro ZTP a ZTP/P](#)

Nákup vozidla – [ŠKODA Handy](#), [Auto ESA HandyCar](#)

13. Invalidní důchod

Invalidní důchod může získat osoba, která pro své zdravotní postižení není schopna pracovat v takovém rozsahu, jako by byla zdravá. Pokud její pracovní schopnost poklesla o určitá procenta, pak získává určitý stupeň invalidního důchodu. Ke každému stupni se za rok odpracování počítají jiná procenta z vyměřovacího základu.

Invalidita	Pracovní schopnost pojištěnce poklesla	Procentní sazba výpočtového základu za každý celý rok doby pojištění činí:
I. stupně	nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 %	0,5 %
II. stupně	nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %	0,75 %
III. stupně	nejméně o 70 %	1,5 %

13.1. Doba pojištění

Protože invalidita vzniká i v dřívějším věku, tak je nutné zmírnit povinnost odpracovaných (pojištěných) let. Potřebná doba pojištění pro nárok na invalidní důchod činí u pojištěnce ve věku:

- do 20 let méně než jeden rok,
- od 20 let do 22 let jeden rok,
- od 22 let do 24 let dva roky,
- od 24 let do 26 let tři roky,
- od 26 let do 28 let čtyři roky a
- nad 28 let pět roků

Potřebná doba pojištění pro nárok na invalidní důchod se zjišťuje:

- Z období před vznikem invalidity.
- Ve věku nad 28 let, z posledních 10 roků před vznikem invalidity.
- Staršího 38 let se podmínka potřebné doby pojištění pro nárok na invalidní důchod považuje za splněnou též, byla-li tato doba získána v období posledních 20 let před vznikem invalidity; potřebná doba pojištění činí přitom 10 roků.

Podmínka potřebné doby pojištění pro nárok na invalidní důchod se považuje za splněnou též, byla-li tato doba získána v kterémkoliv období deseti roků dokončeném po vzniku invalidity;

13.2. Jaká je výše důchodu

Invalidní důchod se skládá ze dvou složek – základní výměry a procentní výměry. Výše základní výměry důchodu pro rok 2019 činí **3 270,- Kč** měsíčně. K této částce se pak přičítá procentní výměra:

- 1,5 % z výpočtového základu za každý celý rok doby pojištění u invalidity **třetího stupně**,
- 0,75 % z výpočtového základu za každý celý rok doby pojištění u invalidity **druhého stupně**,

- 0,5 % z výpočtového základu za každý celý rok doby pojištění u invalidity **prvního stupně**.

Do doby pojištění se započítává i tzv. dopočtená doba (doba, od vzniku nároku na invalidní důchod do dosažení důchodového věku) a tzv. náhradní doba pojištění, stejně jako u [starobních důchodů](#).

U osob mladších 28 let činí v určitých případech minimální výše procentní výměry invalidního důchodu 45 % výpočtového základu, přičemž za osobní vyměřovací základ se považuje všeobecný vyměřovací základ, který o dva roky předchází roku přiznání plného invalidního důchodu, vynásobený příslušným koeficientem. Tyto osoby ale musí zároveň splnit jednu z následujících podmínek – ještě před jejich 18. narozeninami je jim přiznán invalidní důchod, nebo je období od jejich 18 let do vzniku nároku na invalidní důchod kryto dobou pojištění, případně doba, která není kryta dobou pojištění, je kratší než jeden rok.

Na stejnou minimální výši procentní výměry (45 %) má nárok i osoba, která ke dni vzniku nároku na tento důchod získala bez přihlednutí k náhradním dobám pojištění alespoň 15 roků pojištění.

Důchod je vyplácen v hotovosti prostřednictvím České pošty, nebo pokud o to příjemce požádá, bezhotovostně na jeho účet u bankovního ústavu.

13.3. **Jak požádat o invalidní důchod**

Žádost o invalidní důchod lze sepsat na okresní správě sociálního zabezpečení (OSSZ), pod kterou spadá trvalé bydliště žadatele (v Praze se obrátíte na Pražskou správu sociálního zabezpečení (PSSZ)). Ta poté žádost postoupí České správě sociálního zabezpečení (ČSSZ), která rozhodne, zda bude důchod přiznán, či nikoliv.

PŘI PODÁVÁNÍ ŽÁDOSTI O INVALIDNÍ DŮCHOD JE PODLE ČSSZ TŘEBA PŘEDLOŽIT TYTO DOKUMENTY:

- občanský průkaz, u cizinců pas či povolení k pobytu,
- doklady o studiu, popřípadě učení (i nedokončeném),
- muži předkládají doklady o výkonu vojenské služby,
- ženy předkládají doklady prokazující výchovu dětí,
- potvrzení zaměstnavatele o vyplácených náhradách za ztrátu na výděлку po skončení pracovní neschopnosti náležející za pracovní úraz (nemoc z povolání),
- potvrzení zaměstnavatele o zvláštním příspěvku horníkům vypláceném před rokem 1996,
- pokud občan chce důchod vyplácet na účet u peněžního ústavu, musí k žádosti přiložit vyplněný a bankou potvrzený tiskopis „Žádost o zařízení výplaty důchodu poukazem na účet“,
- doklady prokazující zaměstnání v cizině,
- chybí-li některé doby pojištění, předkládají se náhradní doklady, které prokazují výdělečnou činnost – potvrzení zaměstnavatele, pracovní smlouvy, svědecké prohlášení aj.,

- evidenční list důchodového pojištění z posledního zaměstnání – předkládá je zaměstnavatel, a to na vyžádání OSSZ/PSSZ/MSSZ.

13.4. **Jak se posuzuje nárok na invalidní důchod**

Při posuzování invalidity se hodnotí pokles pracovní schopnosti v důsledku omezení tělesných, smyslových a duševních schopností ve srovnání se stavem, který byl u pojištěnce před vznikem dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu (DNZS). Pokud je příčinou DNZS více zdravotních postižení, pak se za rozhodující příčinu DNZS považuje takové zdravotní postižení, které má nejvýznamnější dopad na pokles pracovní schopnosti pojištěnce.

Při navyšování nebo snižování procentní míry poklesu pracovní schopnosti je rozhodující:

1. dosažené vzdělání, zkušenosti a znalosti,
2. schopnost pokračovat v předchozí výdělečné činnosti,
3. schopnost rekvalifikace,
4. příznivá stabilizace DNZS,
5. adaptace pojištěnce na své zdravotní postižení.

14. Starobní důchod

Starobní důchod se vyplácí po dosažení stanoveného věku, který se každoročně zvyšuje. Nárok na starobní důchod má každý, kdo získá potřebnou dobu důchodového pojištění a dosáhne důchodového věku.

Minimální potřebná doba důchodového pojištění je **35 let** (od roku 2018).

14.1. Kdo má nárok na starobní důchod

Nárok na starobní důchod má každý, kdo získá potřebnou dobu pojištění a dosáhne důchodového věku.

14.2. Minimální výše důchodu

Minimální výše procentní výměry důchodu činí podle zákona o důchodovém pojištění 770,- Kč. K procentní výměře důchodu náleží ještě základní výměra, která je stejná pro všechny důchody a v roce 2019 činí 3 270,- Kč.

Minimální měsíční výše starobního důchodu přiznaného v roce 2019 je tak **4 040,- Kč** (770 Kč + 3 270 Kč = 4 040 Kč).

14.3. Souběh starobního důchodu s příjmem z výdělečné činnosti

I po odchodu do řádného starobního důchodu můžete dále pracovat a pobírat současně důchod i mzdu. Ale podle zákona je to možné pouze tehdy, pokud máte se zaměstnavatelem uzavřenu smlouvu na dobu určitou, nejdéle však na jeden rok. Potom je nutné opět uzavřít novou smlouvu. Pokud pobíráte předčasný důchod, a ještě jste nedosáhli důchodového věku, nemůžete vykonávat výdělečnou činnost, respektive jestliže ji budete vykonávat, nebude vám vyplácen důchod. Totéž platí i v případě, kdy je poskytována podpora v nezaměstnanosti nebo podpora při rekvalifikaci. Ode dne dosažení důchodového věku platí stejná pravidla jako u řádných starobních důchodů.

14.4. Jak požádat o starobní důchod

Žádost o důchod lze sepsat na okresní správě sociálního zabezpečení (OSSZ), pod kterou spadá trvalé bydliště žadatele (v Praze se obrátíte na Pražskou správu sociálního zabezpečení (PSSZ) a v Brně na Městskou správu sociálního zabezpečení (MSSZ). Ta poté žádost postoupí [České správě sociálního zabezpečení](#) (ČSSZ).

PŘI PODÁVÁNÍ ŽÁDOSTI O STAROBNÍ DŮCHOD JE PODLE ČSSZ TŘEBA PŘEDLOŽIT TYTO DOKUMENTY:

- občanský průkaz, u cizinců pas či povolení k pobytu,
- doklady o studiu, popřípadě učení (i nedokončeném),
- muži předkládají doklady o výkonu vojenské služby,
- ženy předkládají doklady prokazující výchovu dětí,
- potvrzení zaměstnavatele o vyplácených náhradách za ztrátu na výdělku po skončení pracovní neschopnosti náležející za pracovní úraz (nemoc z povolání),
- potvrzení zaměstnavatele o zvláštním příspěvku horníkům vypláceném před rokem 1996,

- pokud občan chce důchod vyplácet na účet u peněžního ústavu, musí k žádosti přiložit vyplněný a bankou potvrzený tiskopis „Žádost o zařízení výplaty důchodu poukazem na účet“,
- doklady prokazující zaměstnání v cizině,
- chybí-li některé doby pojištění, předkládají se náhradní doklady, které prokazují výdělečnou činnost – potvrzení zaměstnavatele, pracovní smlouvy, svědecké prohlášení aj.,
- evidenční list důchodového pojištění z posledního zaměstnání – předkládá je zaměstnavatel, a to na vyžádání OSSZ/PSSZ/MSSZ.

15. Vzdělávací služby pro děti s hendikepem

Důležitou součástí péče o dítě s handicapem je jeho rozvoj a vzdělávání. Vaším partnerem při výběru vhodného předškolního zařízení, základní školy či dalšího vzdělávání bude školské poradenské zařízení, a to buď **pedagogicko-psychologická poradna (PPP)**, nebo v případě těžšího postižení **speciální pedagogické centrum (SPC)**. Žák se speciálními vzdělávacími potřebami se může vzdělávat jak v běžné škole, tak ve škole speciální, rozhodnutí je na zákonných zástupcích dítěte. Na základě vyšetření žáka a s ohledem na jeho speciální vzdělávací potřeby stanovují školská poradenská zařízení podpůrná opatření, která dítěti ve škole pomohou, patří mezi ně **např. individuální vzdělávací plán, úprava obsahu vzdělávání, použití speciálních učebnic a pomůcek, či personální podpora v podobě asistenta pedagoga.**

Asistent pedagoga pomáhá žákovi při výuce, při komunikaci s ostatními žáky a poskytuje nezbytnou pomoc při sebeobsluze. Asistent pedagoga je zaměstnancem školy. Bude-li vaše dítě potřebovat při vzdělávání nějakou podporu, obraťte se na SPC nebo PPP alespoň rok před plánovaným nástupem do školy.

K dispozici jsou různé sociální služby např. denní stacionáře – ambulantní, pobytové, odlehčovací služby, terapeutické dílny atd. Konkrétní zařízení naleznete ve [vyhledávači MPSV](#).

16. Vzdělávací služby pro pečující

Jen málo z těch, kteří pečují doma o blízkého, umí vše s péčí spojené hned na začátku. Pečující se často musí naučit nové znalosti a dovednosti, aby nejen zvládli vykonávat potřebné pečovatelské úkony, ale současně i péči nastavit tak, aby byla pro celou rodinu co nejlépe zvládnutelná. Se zaškolením a základním nácvikem potřebných ošetrovatelských úkonů by vám měl pomoci **ošetřující lékař, zdravotnický pracovník ve zdravotnickém zařízení, pracovník domácí zdravotní péče nebo rehabilitační péče, příp. pracovník sociálních služeb**, které využíváte.

V případě, že si nejste jisti, zda určitý pečovatelský úkon vykonáváte správně, neváhejte požádat o radu tyto odborníky. Nalézt lze kurzy zaměřené na **sociálně-právní aspekty péče (např. problematika dávek, práv pacientů), praktický nácvik ošetrovatelských úkonů či pečování o osobu s určitou diagnózou (např. o blízkého s demencí), ale i kurzy podporující pečující v zvládnání psychicky náročných situací (např. komunikace v rodině, zvládnání stresu, psychohygienu pečujících apod.)**. Kurzy pořádají nejčastěji neziskové organizace, poskytovatelé sociálních služeb, příp. kraje a obce. Často jsou bezplatné. Máte-li o účast na vzdělávání zájem, obraťte se na sociálního pracovníka obce, který by měl mít o těchto akcích přehled.

16.1. Projekty pro pečující

V současné době je realizováno několik projektů na podporu pečujících osob v Praze. Jedním je zde představovaný projekt „**Podpora pečujících v Praze**“, který je realizován až do roku 2021. Realizátorem je Národní rada osob se zdravotním postižením ČR. Pokud máte zájem se zapojit, více informací naleznete na www.nrzp.cz v sekci aktuální projekty.

Dalším probíhajícím projektem je „**Pečuj a žij**“, který realizuje Spiralis z.s., více informací je k dispozici na www.spiralis.cz.

Problematicke pečujících se také dlouhodobě věnuje nezisková organizace Koordinační a informační středisko pro osoby se zdravotním postižením a seniory o.p.s. Informace o aktuálních projektech získáte na www.kisinfo.cz. Organizace v minulosti realizovala projekt „**Nejsme chudinky, jsme hrdinky**“ a připravuje další.

Jedná se projekty podpořené z Evropských fondů, v rámci kterých můžete získat zdarma vzdělávací a další služby.

O dalších projektech se můžete informovat na www.esfcr.cz

17. Odlehčovací služby

Posláním odlehčovací služby je poskytovat kvalitní sociální službu seniorům, osobám se zdravotním či tělesným postižením, o které je jinak pečováno v jejich domácím prostředí, a to na časově omezenou dobu – zpravidla dobu 3 měsíců a zastoupit pečujícího člena rodiny a umožnit mu nezbytný odpočinek, čas pro regeneraci sil a vyřízení osobních záležitostí.

Cílovou skupinu tvoří senioři, osoby s tělesným postižením, osoby se zdravotním postižením. Věková struktura cílové skupiny:

- Mladí dospělí 19–26 let
- Dospělí 27–64 let
- Mladší senioři 65–80 let
- Starší senioři nad 80 let

CÍLE SLUŽBY

1. Odlehčit pečujícím osobám a umožnit jim tak nezbytný odpočinek.
2. Poskytnout péči a podporu klientovi podle jeho zvyklostí a přání, které zohledňují jeho denní režim
3. Nevytvářet závislost na sociální službě, připravovat klienta pro návrat do domácího prostředí

ZÁKLADNÍ ČINNOSTI SLUŽBY

1. Pomoc při zvládnání běžných úkonů péče o vlastní osobu
2. Pomoc při osobní hygieně nebo poskytnutí podmínek pro osobní hygienu
3. Poskytnutí stravy nebo pomoc při zajištění stravy
4. Poskytnutí ubytování v případě pobytové služby
5. Zprostředkování kontaktu se společenským prostředím
6. Sociálně terapeutické činnosti
7. Pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí
8. Výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti

DALŠÍ MOŽNOSTÍ JAK NABRAT DALŠÍ DECH, JE VYUŽITÍ OSOBNÍ ASISTENCE

Zřízena dle § 39 zák. č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. Osobní asistence je terénní služba poskytovaná osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu věku, chronického onemocnění nebo zdravotního postižení, jejichž situace vyžaduje pomoc jiné fyzické osoby. Služba se poskytuje bez časového omezení, v přirozeném sociálním prostředí osob a při činnostech, které osoba potřebuje.

Základní činnosti při poskytování osobní asistence se zajišťují v rozsahu těchto úkonů:

a) Pomoc při zvládnání běžných úkonů péče o vlastní osobu:

- pomoc a podpora při podávání jídla a pití,
- pomoc při oblékání a svlékání včetně speciálních pomůcek,
- pomoc při prostorové orientaci, samostatném pohybu ve vnitřním i vnějším prostoru,
- pomoc při přesunu na lůžko nebo vozík

b) Pomoc při osobní hygieně:

- pomoc při úkonech osobní hygieny,
- pomoc při použití WC

c) Pomoc při zajištění stravy:

- pomoc při přípravě jídla a pití

d) Pomoc při zajištění chodu domácnosti:

- pomoc s úklidem a údržbou domácnosti a osobních věcí,
- nákupy a běžné pochůzky

e) Výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti:

- pomoc a podpora rodině v péči o dítě,
- pomoc při obnovení nebo upevnění kontaktu s rodinou a pomoc a podpora při dalších aktivitách podporujících sociální začleňování osob,
- pomoc s nácvikem a upevňováním motorických, psychických a sociálních schopností a dovedností

f) Zprostředkování kontaktu se společenským prostředím:

- doprovázení do školy, školského zařízení, zaměstnání, k lékaři, na zájmové a volnočasové aktivity, na orgány veřejné moci a instituce poskytující veřejné služby a doprovázení zpět

g) Pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí:

- pomoc při komunikaci vedoucí k uplatňování práv a oprávněných zájmů,
- pomoc při vyřizování běžných záležitostí

Výše úhrady za poskytování osobní asistence činí cca 150,- Kč za hodinu, podle skutečně spotřebovaného času nezbytného k zajištění úkonů.

V současné době je nedostatek osobních asistentů. Proto někteří pečující si vyhledají vhodnou osobu ze svého okolí, kterou si „zaučí“ v konkrétních potřebách osoby, o kterou pečují.

18. Sociální a zdravotní služby

18.1. Sociální služby

Sociální služby mohou pomoci svým uživatelům zachovávat soběstačnost, usnadňovat jejich pobyt v domácím prostředí a rozvíjet jejich schopnosti. Sociální služby poskytují především **pomoc se zvládnutím běžných úkonů, osobní hygienou a přípravou potravy, zajišťováním chodu domácnosti, ale také vzdělávací aktivity či aktivity, které podporují navazování a udržování vztahů s blízkými i cizími lidmi apod.**

Na úhradu sociálních služeb je určen i příspěvek na péči. Můžete využít základního sociálního poradenství, které poskytují všichni poskytovatelé sociálních služeb a také sociální pracovníci obcí, úřadů práce a zdravotnických zařízení. K řešení konkrétního problému slouží tzv. odborné sociální poradenství. Toto poradenství poskytují různé poradny (např. poradny pro seniory, poradny pro osoby se zdravotním postižením, rodinné poradny) a někteří poskytovatelé sociálních služeb. Zde je pak poradenství často zaměřeno na cílovou skupinu, se kterou služba pracuje. **Sociální poradenství je bezplatné.**

O pomoc s péčí o dítě s handicapem do 7 let se můžete obracet na tzv. **ranou péči** – komplexní službu, která pomáhá se zajišťováním a koordinací péče o malé děti, učí rodinu, jak správně péči vykonávat a jak zajišťovat rozvoj dítěte. Tato služba je často poskytována v domácím prostředí a je bezplatná. Raná péče může pomoci s výběrem vhodného předškolního zařízení, poskytuje sociální poradenství, často nabízí i nejrůznější ambulantní služby. **Raná péče EDA** provozuje také bezplatnou anonymní krizovou telefonní linku, která je určena všem, kteří pečují o dítě se závažnou diagnózou, po těžkém úrazu nebo s postižením.

 Linka EDA: 800 40 50 60

O pomoc se zajištěním péče o blízkou osobu v domácnosti. Obracejte se na terénní služby – **pečovatelskou službu a osobní asistenci**. Pečovatelská služba pomáhá s péčí o závislou osobu – s oblékáním opečovávané osoby, s podáváním jídla a zajišťováním osobní hygieny, zajišťováním chodu domácnosti atd. Osobní asistence je individuální služba poskytovaná i mimo domov, jejíž pracovníci mohou pomoci s doprovodem k lékaři, na úřad nebo při trávení volného času. **Tyto služby jsou za úhradu.**

Při zajištění bezpečí blízké osoby, pokud žije sama nebo s ní nemůžete být stále v kontaktu, můžete využít službu **tísňové péče**, která prostřednictvím moderních technických zařízení (např. tísnového tlačítka, kamery, čidla, detektoru pádu aj.) umožňuje seniorovi či osobě se zdravotním postižením nepřetržitě hlasové či elektronické spojení s odborným pracovníkem. Ten pomůže klientovi vyřešit obtížné situace, v případě potřeby zavolá pečující rodinu, další službu, lékaře či policii. **Služba je poskytována za úhradu.**

Při zajištění péče během dne mimo domov, můžete využít **denních stacionářů nebo center denních služeb**. V tomto typu služeb je o klienta během dne pečováno, pomocí různých aktivit jsou rozvíjeny jeho schopnosti a zároveň přichází do kontaktu s dalšími lidmi. **Tyto služby jsou za úhradu.**

Máte také možnost využít tzv. **odlehčovací (respitní) službu**, která se v té době o opečovávanou osobu postará. Různé organizace tyto služby poskytují jak pro seniory, tak pro osoby se zdravotním postižením s různými diagnózami, v domácím prostředí nebo v zařízení. **Tyto služby jsou za úhradu.**

Pokud hledáte vhodné pobytové zařízení z důvodu ukončení domácí péče. Obracejte se na **pobytové služby** – domovy pro seniory, domovy pro osoby se zdravotním postižením, domovy se zvláštním režimem, týdenní stacionáře a chráněná bydlení. **Tyto služby jsou za úhradu**, v případě přiznaného příspěvku na péči náleží celá výše příspěvku službě (u týdenního stacionáře 75 % přiznaného příspěvku).

Sociální službu můžete vyhledat v [internetovém registru](#) sociálních Služeb na stránkách MPSV. Jsou zde uvedeny všechny organizace, které jsou oprávněny na území České republiky nabízet občanům sociální služby. Vyhledávat lze podle typu služby a kraje, pokročilé vyhledávání umožňuje najít službu v konkrétní obci či dle skupiny a věku osob, kterým je určena. Katalogy sociálních služeb vydávají rovněž i některé kraje, města nebo obce. Většina katalogů je v tištěné formě k dispozici na krajských a obecních úřadech, ale i k dohledání na internetu. Najdete v nich seznam sociálních služeb utříděný podle typu služby, skupiny uživatelů, kterým je určena, a kontakty na provozovatele. Seznam vybraných sociálních služeb ve vašem regionu, které nabízejí pomoc pečující rodině, naleznete také v regionálním kontaktním listu.

18.2. Zdravotní služby

Je velmi pravděpodobné, že v průběhu péče přijdete do kontaktu s celou řadou zdravotních zařízení a zdravotnických pracovníků. V případě, že chcete určitou službu vyhledat, je nejlepší se obrátit na **ošetřujícího lékaře** nebo využít **elektronický katalog Národního registru poskytovatelů zdravotních služeb**. Obrátit se můžete také na **zdravotní pojišťovnu** vašeho blízkého, která má povinnost mu zajistit dostupnou službu.

Praktický lékař osoby v péči by měl být klíčovým prvkem zdravotní péče. Měl by mít celkový přehled o zdravotním stavu opečovaného a nejlépe pozorovat jeho změny. Praktický lékař mimo jiné předepisuje některé zdravotní pomůcky a lázeňskou péči a dodává zdravotní dokumentaci při posuzování stupně závislosti pro účely žádosti o příspěvek na péči (samotné posuzování provádí lékař posudkové služby).

Návštěvní služba praktického lékaře – Pacient může rovněž požádat svého praktického lékaře o návštěvu doma v případě, že není schopen dostavit se do jeho ordinace. Rozhodnutí o tom, jestli návštěvu vykoná, záleží na lékaři.

Lékař – specialista. Ke specializovanému lékaři nejčastěji zasílá praktický lékař podle stanovené diagnózy. Specialista může poskytnout mnoho důležitých podrobných informací, má možnost předepsat zdravotní pomůcky atd.

Geriatr – Je podstatným specialistou pro léčbu seniorů. Geriatrie je obor, který se zabývá péčí o zdraví osob staršího věku (většinou nad 60 let), u kterých se mohou často vyskytovat různé kombinace onemocnění.

Lékař paliativní medicíny – Je lékař zabývající se zdravotní péčí o nevléčitelně nemocné v závěrečném stádiu života. Hlavním úkolem lékaře v paliativní péči je mírnit bolest umírajících a zajistit důstojný odchod ze života.

DRUHY ZDRAVOTNÍ PÉČE

Domácí ošetrovatelská péče – S ošetrovatelskou péčí vám v domácím prostředí může pomoci profesionální poskytovatel domácí zdravotní péče. Pracovníci jsou především kvalifikované zdravotní sestry, které poskytují ošetrovatelskou péči podle doporučení lékaře. Na rozdíl od pracovníků v sociálních službách mohou ošetrovatelé (zdravotní sestry) provádět výkony obdobně jako ve zdravotnickém zařízení (tedy kromě jiného například podávat léky, aplikovat injekce, odebírat biologický materiál, ošetrovat umělý vývod střeva, provádět cévkování a další).

Pokud domácí zdravotní péči předepíše praktický (případně ošetřující) lékař, pak je poskytována zdarma (je plně hrazena ze zdravotního pojištění). Nezapomeňte se na možnost domácí zdravotní péče lékaře zeptat!

Rehabilitační péče – Tato péče má za cíl zlepšovat a zachovávat schopnosti jedince, umožnit mu samostatnější a aktivnější život. Profesionální rehabilitační služby mohou být poskytovány

na doporučení praktického lékaře nebo specialisty – **v tomto případě jsou hrazeny ze zdravotního pojištění.** Rehabilitační péči poskytuje celá řada zdravotnických zařízení jak ambulantně (v ordinaci), tak v domácnosti pacienta. Rehabilitační péči zajišťuje i mnoho poskytovatelů domácí zdravotní péče (viz výše). Specialisté rehabilitace mohou rovněž pečujícímu poskytnout potřebné informace a předat zkušenosti nutné k domácímu provádění rehabilitační péče, naučit pečujícího potřebné postupy atd. Kontakt na vhodné zařízení provádějící rehabilitační péči by měl poskytnout ošetřující lékař, informace o smluvních zařízeních může poskytnout i zdravotní pojišťovna.

Léčebny dlouhodobě nemocných (LDN) – Často fungují ve spojení s nemocnicemi, jsou určeny pro chronicky nemocné pacienty. Pacienti do LDN nejčastěji přicházejí po hospitalizaci v nemocnici, nebo v případě že péči již není dále možné vykonávat v domácím prostředí. Pobyt v LDN je **hrazen ze zdravotního pojištění.** Mnoho LDN zajišťuje rovněž určitý počet sociálních lůžek, případně lůžek pro odlehčovací službu. Jedná se o sociální služby ve zdravotnictví, které jsou krátkodobého charakteru a jsou poskytovány za úhradu. Bližší informace vám podají sociální (či zdravotně sociální) pracovníci v nemocnici.

Péče o nevléčitelně nemocné a umírající (tzv. paliativní péče) – Pomoc s péčí o umírající nabízejí **hospice.** Mohou být jak pobytové, tak domácí, jedná se o kombinaci zdravotní a sociální služby. Zaměstnanci hospice jsou zdravotníci i pečovatelé, jejich úkolem je péče o těžce nemocné, umožnění důstojného umírání, ulehčování od bolesti. Současně poskytují sociální podporu a pomoc pečující rodině, někdy hospice nabízejí i podporu pozůstalým. Pečujete-li o blízkého v závěrečné fázi života v domácím prostředí nebo uvažujete-li o jeho umístění v hospici, neváhejte se zeptat na dostupné terénní či pobytové hospicové služby ošetřujícího lékaře. O nabídce dostupných hospicových služeb by vás měli informovat i pracovníci sociálních odborů obecních či městských úřadů, případně se můžete obrátit přímo na konkrétní službu.

19. Zastupování osoby v péči při jednání s úřady

V případě, že si dospělá osoba v péči není schopna sama např. vyřídit žádost o dávky, má pečující několik možností, jak ji zastoupit (za nezletilé vyřizují úřední záležitosti jejich zákonní zástupci, tzn. rodiče či opatrovníci). Ty se odvíjejí zejména od zdravotního stavu blízké osoby, tj. schopnosti osoby v péči delegovat jednání s úřady na pečující.

PLNÁ MOC

Pokud je osoba v péči schopna vědomě podepsat souhlas, může písemně sepsat plnou moc. Do plné moci vždy uveďte **jméno, datum narození a bydliště (příp. rodné číslo a číslo OP) toho, kdo plnou moc udílí (zmocnitel = osoba v péči) a komu (zmocněnec = pečující osoba), rozsah zmocněnčova oprávnění (např. zastoupení pečující osobou při vyřízení dávek), datum a podepsaný souhlas zmocnitele (blízké osoby).**

Pro některé účely je dostačující **plná moc bez úředního ověření**, kterou váš blízký sepíše doma. Jedná se o situace, kdy budete blízkou osobu zastupovat pouze při jednom konkrétním úkonu a vy sám či sama nebudete do formuláře vpisovat žádné údaje (např. při přepisu energií nebo když při jednorázovém jednání s úřady donesete na úřad již předvyplněnou a podepsanou žádost konkrétní dávku pro osobu v péči). Kromě plné moci si na úřad s sebou vezmete svůj platný občanský průkaz i průkaz blízkého.

Často však je třeba předložit **plnou moc s úředním ověřením**. To se týká dlouhodobějšího zastupování např. u majetkových či dědických smluv, či zastupování u více úřadů. I při žádosti o dávky umožní pečující osobě ověřená plná moc vyřídit více záležitostí. Např. doma mohou být opomenuty některé údaje, které je třeba doplnit před pracovníky na úřadě či zastoupit blízkou osobu ve více záležitostech (např. při odvolání proti rozhodnutí apod.). Plnou moc lze s občanským průkazem ověřit u **notáře, na poště u přepážky označené Czech point nebo na matrice obce**. Cena ověření podpisu je 30,- Kč. Pokud má váš blízký obtíže s pohybem a není schopen na úřad sám dojít, lze si s matrikou obce v místě bydliště domluvit návštěvu přímo u vás v domácnosti. Prokáže-li se osoba v péči průkazem osoby se zdravotním postižením, je tato schůzka zdarma, jinak zaplatíte 30,- Kč za ověření podpisu jako v ostatních případech. Pokud se váš blízký není schopen podepsat, pak je třeba přizvat notáře, který za přítomnosti dvou svědků ověří úmysl blízkého. Cena ověření je v takovém případě vyšší, činí 1 000,- Kč + DPH.

VÝPLATA DÁVEK PEČUJÍCÍ OSOBĚ

Pokud pečujete o blízkou osobu, která není sama schopna přebírat příspěvek na péči či důchodové dávky, lze ustanovit tzv. zvláštního příjemce. Zvláštní příjemce důchodové dávky (tzn. starobního, a vdovského a vdoveckého, invalidního či sirotčího důchodu) může být ustanoven v takových situacích, kdy blízká osoba není schopna vzhledem k nepříznivému zdravotnímu stavu přebírat svůj důchod a hospodařit s ním (např. pokud je důchod vyplácen formou složenky, kterou nedokáže převzít). **Žádost o ustanovení zvláštního příjemce se podává na obecním úřadě obce s rozšířenou působností** (každá větší obec) v místě trvalého bydliště blízké osoby (obvykle na odboru sociálním a zdravotním). Do formuláře žádosti je třeba uvést jméno zastupující osoby a důvod žádosti. Vyřízení žádosti proběhne nejpozději do 30 dnů. Není-li blízká osoba ze zdravotních důvodů schopna tuto žádost podat, může podání vyřídit pečující, jež se má stát zvláštním příjemcem důchodu. V tomto případě se nevyžaduje souhlas blízké osoby, je však třeba k žádosti doložit vyjádření ošetřujícího lékaře o jejím stávajícím zdravotním stavu a neschopnosti přebírat důchod.

DALŠÍ MOŽNOSTI ZASTOUPENÍ OSOBY V PÉČI

Nápomoc při rozhodování je forma zastoupení, která umožňuje pečujícímu oficiálně pomáhat a radit blízké osobě při právních jednáních. Lze ji použít u osob s lehčím intelektuálním handicapem, které zvládají běžný život, ale neporadí si se složitějšími úředními záležitostmi. Pečující osoba s osobou v péči v tomto případě sepíše smlouvu o nápomoci, kterou schválí soud. Jestliže osoba v péči již není schopna pro svůj zdravotní stav vědomě podepsat plnou moc, lze se stát jejím zástupcem ze zákona, a to jako zástupce člena domácnosti, nebo jako

opatrovník. Obě možnosti vyžadují rozhodnutí soudu, návrh je třeba podat na opatrovnické oddělení městského či okresního soudu podle bydliště osoby v péči.

Zástupce člena domácnosti – Pokud osoba v péči trpí duševní poruchou, ale není v jejím zájmu ustanovení opatrovníka či příp. omezení svéprávnosti, a zároveň je schopna projevít souhlas se zastoupením, pak můžete k soudu podat žádost o vykonávání zástupce člena domácnosti. Zástupcem se může stát člen rodiny, resp. člen domácnosti, který s osobou v péči žije min. 3 roky. Soud zjistí názor zastoupené osoby v péči, prověří pečujícího (zastupujícího) a vydá rozhodnutí. Jako zástupce pak vykonáváte za blízkou osobu v péči jen běžné věci jako vyřizování žádostí o dávky, objednávání sociálních a zdravotních služeb či nakládání s financemi při běžném hospodaření.

Opatrovník – Pokud blízká osoba není díky zdravotnímu postižení schopna hájit své zájmy či obstarat své záležitosti, je možné podat návrh na opatrovnictví. U osob, které nejsou schopny právně jednat a nestačila by žádná z mírnějších forem zastupování, je možné navíc navrhnout omezení svéprávnosti. Rozhodnutí o opatrovnictví, popř. o omezení svéprávnosti a ustanovení opatrovníka, je v kompetenci soudu. Řízení je časově náročnější, dochází k posouzení znalcem z psychiatrie a prověření zájmu všech účastníků řízení. Soud následně vymezí oblasti, ve kterých opatrovník blízkého zastupuje, resp. ve kterých je omezena svéprávnost. V některých složitějších záležitostech (např. prodej domu či bytu) musí pečující dodatečně zažádat o souhlas soudu. Pokud se pečující stane opatrovníkem a spravuje finance blízké osoby, každý rok musí předkládat soudu vyúčtování. Předběžné prohlášení ke správě věcí pečujícím nebo k ustanovení opatrovníka může sepsat člověk, který očekává, že např. díky rozvoji duševní choroby nebude v budoucnu schopen právně jednat a bude potřebovat zastoupení. Prohlášení je třeba sepsat dopředu, kdy je ještě osoba schopná sama rozhodovat, listina musí být ověřena dvěma svědky či notářem.

20. Ukončení péče

Stejně tak, jako přichází potřeba se o blízkého postarat, tato potřeba také za kratší či delší dobu pomíjí. Ne vždy je toto období ukončeno uzdravením blízkého. Náročné začátky bývají střídány stabilnějším obdobím v průběhu péče, a to zase uzavírá náročnější konec péče. I na toto období je dobré se připravit, vědět, co je třeba zařídit a kdo vám může v tomto období pomoci.

20.1. Přenechání péče pobytovému zařízení

Pokud péče o blízkého v domácím prostředí není z jakéhokoliv důvodu nadále možná a pokud nikdo další z rodiny či přátel péči nemůže převzít, je řešením umístěním blízkého do pobytového zařízení. Přenechání péče zařízení však může být také krokem v osamostatnění dospělých dětí se zdravotním handicapem od pečujících rodičů. Toto rozhodnutí může být velmi náročné, plné smutku, obav, ale i pocitu selhání.

Přinášíme proto několik rad, které vám mohou v této situaci pomoci:

- Ukončení domácí péče je vaším soukromým rozhodnutím, pokud je to však možné, mluvejte o svém rozhodnutí přímo s blízkým, o kterého pečujete, ptejte se na ho na jeho názor a přání do budoucna.
- Hovořte o vašem rozhodnutí s rodinou a přáteli, zejména pak s těmi, kteří se na péči také podíleli, a poradte se společně o situaci a možnostech zajištění další péče. Nebojte se o radu obrátit i na odborníky.
- Informujte se, jaký typ pobytového zařízení by nejvíce vyhovoval potřebám blízkého. Jaké profesionální služby mi mohou s péčí pomoci?
- Zvažte důkladně výběr konkrétního zařízení – domluvte si prohlídku zařízení i s blízkým, promyslete vzdálenost zařízení od vašeho bydliště s ohledem na budoucí návštěvy.

20.2. Úmrtí

Touto tragickou událostí zaniká také péče o danou osobu.

21. Několik rad pro pečující osoby po ukončení péče

Po ukončení péče byste jako bývalí pečující neměli opominout několik úředních záležitostí:

- Pokud jste v průběhu péče nepracovali a hlavní zdroj příjmu představovaly dávky osoby v péči (např. příspěvek na péči či důchod), můžete se po ukončení péče dostat do tíživé finanční situace. Neváhejte se v tomto případě obrátit na sociální pracovníky obce či vašeho kontaktního pracoviště Úřadu práce ČR, kde vám poskytnou informace o možnostech podpory.
- Pokud jste během poskytování péče nepracovali a současně nejste v důchodovém věku či nemáte nárok na starobní důchod, je třeba se evidovat jako nezaměstnaný na úřadu práce. Pokud jste v posledních 2 letech pečovali alespoň 12 měsíců či hradili sociální pojištění, máte nárok na podporu v nezaměstnanosti, zároveň vám bude poskytnuta podpora při hledání zaměstnání či nabídnuty rekvalifikační kurzy.
- Pokud vám zemřel partner, je třeba požádat na vašem obecním úřadě o výměnu občanského průkazu s novým rodinným stavem.
- Při budoucí žádosti o starobní důchod doložte rozhodnutí o době a rozsahu péče, které potřebujete pro zohlednění péče ve výpočtu starobního důchodu. V případě, že jste již dosáhli důchodového věku, či uvažujete o předčasném či invalidním důchodu, obraťte se na pracoviště okresní správy sociálního zabezpečení dle vašeho bydliště co nejdříve.

Celé období ukončení péče je pro bývalé pečující náročnou zkouškou, pro někoho může být obtížné období krátce po skončení péče, na jiného dolehne tíha situace s odstupem. Můžete mít pocity smutku, hněvu, vyčerpání, ale i určité úlevy. **Za žádný ze svých pocitů se nemusíte stydět či se cítit provinile.** Pokud se cítíte vyčerpání, odpočívejte. Pokud se cítíte bezradní a bez plánů do budoucna, vezměte si čas a přemýšlejte, co by vás dále v životě bavilo a těšilo. Zvažte, kdo nebo co by vám pomohlo snadněji se vyrovnat se všemi změnami. Požádejte o pomoc rodinu, kontaktujte své přátele. Zjistěte, zda se ve vašem okolí scházejí svépomocné či podpůrné skupiny pro pečující a pozůstalé. Využít můžete také pomoci psychologa či poradců pro pozůstalé, podporu pozůstalým poskytují také některé hospici, některé organizace podporující pečující osoby nabízejí pomoc i bývalým pečujícím. Kontakty naleznete v regionálním kontaktním listu.

22. Užitečné kontakty pro pečující osoby

22.1. Podpora pečujícím

Diakonie ČCE – aktivity Pečuj doma

(podpora neformálních pečujících)

www.pecujdoma.cz

800 915 915 – bezplatná linka pro pečující (poradenství v oblasti sociálně-právní, ošetrovatelské, psychologické a duchovní)

Unie pečujících

www.uniepecujicich.cz

733 678 890

Pečující.cz – pro pečující o seniory

www.pecujici.cz

Klára pomáhá – poradenství pro pečující a pozůstalé

www.klarapomaha.cz

Krizová LINKA EDA - pro pečující o děti se závažnou diagnózou, po těžkém úrazu nebo s postižením

www.eda.cz

800 40 50 90

22.2. Příručky pro pečující

Příručky pro pečující o člověka s demencí

Rady ošetrovatelské, rady pro komunikaci, rady lékařské, rady rehabilitační, rady pro závěr života, rady k ošetrování stomií, rady sociálně-právní. Vydala Diakonie ČCE

www.pecujdoma.cz/prirucky

Pokyny pro začínající pečující

Vydala Diakonie ČCE.

www.pecujdoma.cz/res/archive/000258.pdf?seek=1512476096

Příručka pro pečující

Vydala Charita Český Těšín.

<http://ceskytesin.caritas.cz/res/archive/039/004617.pdf?seek=1453322903>

Paní Anežka má demenci – Příručka pro pečující a rodinné příslušníky nemocných s Alzheimerovou chorobou

Vydal Galén.

www.i.info.cz/pdf

Chci zůstat doma – brožura pro seniory a jejich blízké s návodem, jak postupovat v situaci, kdy již potřebují péči druhé osoby či jsou sami těmi, kteří budou péči poskytovat

Vydala Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR.

www.apsscr.cz/pdf

Jaké to je? ... slyšet o nemoci svého dítěte ... – Sociální a psychická podpora rodičů dítěte v domácí péči se závažnou a nepříznivou diagnózou

Vydalo Centrum Provázení.

www.centrumprovazeni.cz

Co je dobré vědět? ... při péči o nemocné dítě ... – Specifika domácí péče z pohledu odborníků a osob pečujících o dítě dlouhodobě nemocné a těžce zdravotně postižené

Vydalo Centrum Provázení.

www.centrumprovazeni.cz

2. díl – Pracovní uplatnění

23. Podnikat nebo se nechat zaměstnat

Zaměstnanecký poměr má výhodu, že zaměstnavatel se stará o všechny odvody jako jsou daně, sociální a zdravotní pojištění. Máme stanovenou pracovní dobu a mzda chodí (většinou) pravidelně na účet. I když se pracovní trh posouvá a modernizuje, je stále těžké najít zaměstnání na nějakou z forem flexibilních úvazků. Např. částečný úvazek, sdílené místo, kombinace práce z domova atd. Výhoda podnikání je, že si svůj pracovní harmonogram můžeme řídit sami a pokud nepracujeme v přímém kontaktu s lidmi, můžeme práci vykonávat i mimo běžnou pracovní dobu. Forma podnikání tedy sebe zaměstnání se jeví pro naši cílovou skupinu pečujících osob jako vhodnější. Podnikání je však spojeno i s úřadováním a pokud nemáme zaměstnance např. účetní, musíme si „papíry“ dělat sami. Další otázkou je, zda má každý předpoklady k podnikání. V této kapitole, zaměřené na pracovní uplatnění, se dotkneme obou možností a třeba vás to inspiruje, kterým směrem se vydat.

24. Zaměstnání

24.1. Zaměstnávání osob se zdravotním postižením

Protože se věnujete péči o zdravotně postižené osoby, je dobré se orientovat i v oblasti zaměstnávání osob se zdravotním postižením.

24.1.1. Zákon č. 435/2005 Sb., o zaměstnanosti

Zaměstnávání osob se zdravotním postižením (dále jen OZP) upravuje zákon č. 435/2004 Sb. o zaměstnanosti (§ 67-84). Prováděcím právním předpisem k tomuto zákonu je vyhláška 518/2004 Sb.

OZP mohou hledat zaměstnání samostatně nebo ve spolupráci s úřadem práce, a to u zaměstnavatelů státního, neziskového i komerčního sektoru všemi obvyklými způsoby.

Mohou také využít služeb agentur podporovaného zaměstnávání, které poskytují podporu při vyhledávání a udržení si zaměstnání na otevřeném trhu práce.

Vedle otevřeného trhu práce mají OZP možnost pracovat na chráněných pracovních místech, v rámci vytvořených společensky účelných pracovních místech, v chráněných dílnách nebo ve firmách, které zaměstnávají více než 50 % OZP.

24.1.2. Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce

Jak je výše uvedeno, OZP mohou být zaměstnáváni za stejných podmínek jako ostatní pracovníci. Ač toho mnoho zaměstnavatelů zneužívá, není v praxi žádný důvod, proč by pracovník se zdravotním postižením nemohl mít pracovní smlouvu na dobu neurčitou, proč by nemohl podnikat (jako OSVČ) nebo proč by musel pracovat jen na dohodu o pracovní činnosti apod. Více informací o typech pracovních poměrů a pracích konaných mimo pracovní poměr najdete dále.

Vznik a skončení pracovního poměru OZP probíhá podle stejných pravidel jako u ostatních zaměstnanců. Zaměstnávání OZP by mělo odpovídat jejím schopnostem, dovednostem, kvalifikaci, zájmům a individuálním potřebám, které mohou vycházet ze zdravotního stavu.

Zákoník práce upravuje všechna práva a povinnosti zaměstnanců i zaměstnavatelů, a to bez ohledu na to, zda se jedná o OZP nebo ne.

24.1.3. Zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění (souběh invalidního důchodu s výdělečnou činností)

Pobírání invalidního důchodu nevyklučuje v určitém rozsahu výdělečnou činnost, nemusí být omezen rozsah pracovního úvazku ani výše výdělku. Je důležité, aby práce, již OZP vykonává, neměla negativní důsledky na její zdravotní stav.

Neexistuje žádná jednotná tabulka ani předpis, který by říkal, jaká práce je pro OZP vhodná, případně v jakém rozsahu, jedná se o individuální záležitost. I dvě osoby, které mají totožné zdravotní omezení, mohou v praxi přistupovat ke stejnému pracovnímu zařazení naprosto odlišně a mohou zvládat naprosto odlišný rozsah pracovní činnosti.

Je tedy vhodné, aby OZP konzultovala tuto otázku se svým ošetřujícím lékařem, popř. také s odbornými lékaři, jenž v souvislosti se zdravotním postižením navštěvuje. Má-li zaměstnavatel, ke kterému chce OZP nastoupit, svého lékaře závodní preventivní péče, je třeba konzultovat případný nástup do zaměstnání a vhodnost dané pracovní pozice také s ním.

24.1.4. Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách

Od 1.1. 2007 nabyt účinnosti nový zákon o sociálních službách, jeho cílem bylo změnit nevyhovující model státní sociální péče ve skutečně moderní systém sociálních služeb.

Zákon přináší mnohá opatření, která dříve známa nebyla. Z pohledu klientů je zásadní zavedení příspěvku na péči, smluvní volnost (a odpovědnost) při hledání sociální služby a uzavírání smlouvy o poskytování sociální služby.

Významné je také zavedení tzv. standardů kvality v sociálních službách, což jsou pravidla a kritéria, která musí poskytovatelé sociálních služeb dodržovat. Na kontrolu kvality a dodržování standardů kvality dohlíží inspekce sociálních služeb.

Potřebuje-li osoba se zdravotním postižením nějakou sociální službu, je na ní, aby si ji sama (nebo ve spolupráci např. s pracovníkem specializované poradny) vyhledala. A nejen to. Sama musí s poskytovatelem této služby vést jednání o podmínkách a obsahu poskytované služby, včetně platby za službu (kdy a za jakých podmínek své peníze poskytovateli poukáže či naopak, kdy obdrží zpět část své platby) a o mnoha dalších skutečnostech – po vzájemné dohodě spolu musejí poskytovatel i uživatel uzavřít smlouvu (zákon jasně říká kdy musí být tato smlouva písemná a kdy je možné, aby byla pouze ústní).

Tedy např. u podporovaného zaměstnávání je uzavírána smlouva, ve které musí být jasně uvedeno, na jak dlouhou dobu se uzavírá, jaké služby může klient očekávat, včetně platby za službu, to, jakým způsobem bude služba poskytována, případně jaké jsou povinnosti obou stran, musejí být jasně vymezeny výpovědní podmínky a mnoho dalšího.

Služby z oblasti zaměstnávání, kterých se zákon dotýká:

Zákon nepoužívá označení „chráněné dílny“, „podporované zaměstnání“, „agentura práce“ apod. Namísto toho si poskytovatelé zaregistrovávají „Sociálně aktivizační služby pro osoby se zdravotním postižením“, „Sociálně terapeutické dílny“ nebo služby „Sociální rehabilitace“.

25. Podpora zaměstnávání OZP

25.1. Aktivní politika zaměstnanosti

O maximální možnou úroveň zaměstnanosti usiluje souhrn opatření, která se označují jako aktivní politika zaměstnanosti (dále jen APZ). Nástroje, jimiž je realizována aktivní politika zaměstnanosti, jsou zejména:

- ✓ Rekvalifikace
- ✓ Investiční pobídky
- ✓ Veřejně prospěšné práce
- ✓ Společensky účelná pracovní místa
- ✓ Příspěvek na zapracování
- ✓ Příspěvek při přechodu na nový podnikatelský program

25.2. Služby nabízené úřadem práce

- ✓ Poradenství
- ✓ Pracovní rehabilitace
- ✓ Rekvalifikace
- ✓ Příspěvek na zřízení chráněného pracovního místa
- ✓ Příspěvek na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením
- ✓ Společensky účelná pracovní místa

25.2.1. Poradenské služby úřadu práce

Poradenské služby jsou nabízeny ve dvou formách:

 Individuální poradenství – má podpůrně motivační charakter a může být součástí pracovní rehabilitace OZP. S klientem je pracováno dle jeho specifických potřeb s cílem dosáhnout seberealizace na trhu práce.

Lze také navrhovat spolupráci s dalšími souvisejícími službami v oblasti zaměstnávání OZP. Jedná se například o agentury podporovaného zaměstnávání (viz dále), kliniky rehabilitačního lékařství v zájmu ergodiagnostického vyšetření, tj. vyšetření zbytkového pracovního potenciálu apod.

Dále zde klienti získají informace týkající se volby povolání, resp. určení profesní orientace, příp. reorientace, vyhledání vhodného vzdělání, včetně možnosti rekvalifikace apod.

 Skupinové poradenství - nabízí pro přihlášené uchazeče aktivity se zaměřením na určité téma: Info OZP (informace o zaměstnávání a službách pro OZP), Tvorba osobní dokumentace (životopis, žádost), Jak hledat práci (možnosti vyhledávání pracovních míst), Příprava na pohovor (osvojení si potřebných komunikačních dovedností), Právní minimum (uzavření a ukončení pracovního poměru), Job kluby (sociální dovednosti důležité při procesu hledání vhodného zaměstnání) a další.

25.2.2. Pracovní rehabilitace

Jedná se o souvislou činnost zaměřenou na získání a udržení vhodného zaměstnání OZP, kterou na základě její žádosti zabezpečují úřady práce a hradí náklady s ní spojené. Žádost OZP obsahuje její identifikační údaje; součástí žádosti je doklad osvědčující, že je OZP.

- zahrnuje zejména poradenskou činnost zaměřenou na volbu povolání, volbu zaměstnání nebo jiné výdělečné činnosti, teoretickou a praktickou přípravu pro zaměstnání nebo jinou výdělečnou činnost, zprostředkování, udržení a změnu zaměstnání, změnu povolání a vytváření vhodných podmínek pro výkon zaměstnání nebo jiné výdělečné činnosti.
- úřad práce v součinnosti s osobou se zdravotním postižením sestaví individuální plán pracovní rehabilitace s ohledem na její zdravotní způsobilost, schopnost vykonávat zaměstnání nebo jinou výdělečnou činnost a kvalifikaci, to vše s ohledem na situaci na trhu práce.
- zařazení na pracovní rehabilitaci nesmí být v rozporu se zdravotní způsobilostí; úřad práce je povinen zařazení písemně oznámit příslušné okresní správě sociálního zabezpečení s uvedením data zahájení, místa výkonu, denního rozsahu a celkové délky trvání pracovní rehabilitace, a do 5 kalendářních dnů písemně oznámit její ukončení.

25.2.3. Rekvalifikace

Rekvalifikací se rozumí získání nové kvalifikace a zvýšení, rozšíření nebo prohloubení dosavadní kvalifikace, včetně jejího udržování nebo obnovování. Za rekvalifikaci se považuje i získání kvalifikace pro pracovní uplatnění fyzické osoby, která dosud žádnou kvalifikaci nezískala. Při určování obsahu a rozsahu rekvalifikace se vychází z dosavadní kvalifikace, zdravotního stavu, schopností a zkušeností fyzické osoby, která má být rekvalifikována formou získání nových teoretických znalostí a praktických dovedností v rámci dalšího profesního vzdělávání.

Rekvalifikaci může provádět pouze zařízení s akreditovaným vzdělávacím programem nebo škola v rámci oboru vzdělání, který má zapsaný v rejstříku škol a školských zařízení nebo vysoká škola s akreditovaným studijním programem. Rekvalifikační zařízení je oprávněno vydávat osvědčení o rekvalifikaci s celostátní platností.

Rekvalifikačnímu zařízení, které na základě dohody s úřadem práce provádí rekvalifikaci uchazečů o zaměstnání nebo zájemců o zaměstnání, může úřad práce hradit náklady spojené s touto rekvalifikací.

o Rekvalifikace uchazečů o zaměstnání a zájemců o zaměstnání

Rekvalifikace se uskutečňuje na základě dohody mezi úřadem práce a uchazečem o zaměstnání nebo zájemcem o zaměstnání, vyžaduje-li to jejich uplatnění na trhu práce. Za účastníka rekvalifikace hradí úřad práce náklady rekvalifikace a může mu poskytnout příspěvek na úhradu prokázaných nutných nákladů spojených s rekvalifikací. Rekvalifikaci zajišťuje úřad práce příslušný podle místa bydliště uchazeče o zaměstnání nebo zájemce o zaměstnání.

o Rekvalifikace zaměstnanců

Rekvalifikace může být prováděna i u zaměstnavatele v zájmu dalšího pracovního uplatnění jeho zaměstnanců. Rekvalifikace zaměstnanců se provádí na základě dohody uzavřené mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem. O rekvalifikaci zaměstnanců spočívající v získání, zvýšení nebo rozšíření kvalifikace může úřad práce uzavřít se zaměstnavatelem dohodu. Pokud je rekvalifikace zaměstnanců prováděna na základě dohody s úřadem práce, mohou být zaměstnavateli (rekvalifikačnímu zařízení) úřadem práce hrazeny náklady na rekvalifikaci.

Rekvalifikace zaměstnanců spočívající v získání, zvýšení nebo rozšíření kvalifikace se uskutečňuje v pracovní době a je překážkou v práci na straně zaměstnance; za tuto dobu přísluší zaměstnanci náhrada mzdy ve výši průměrného výdělku. Mimo pracovní dobu se

rekvalifikace uskutečňuje, jen pokud je to nezbytné vzhledem ke způsobu jejího zabezpečení.

Co je dobré vědět: Po celou dobu rekvalifikace náleží osobě, která je nezaměstnaná a je vedena v evidenci úřadu práce, podpora v nezaměstnanosti ve výši 60 % průměrného měsíčního čistého výdělku nebo vyměřovacího základu.

o Nabídka rekvalifikačních kurzů

Jen pro představu zde uvádíme nabídku rekvalifikačních kurzů několika vzdělávacích agentur. Dnes je možné zvolit si rekvalifikaci téměř pro každý obor, některé agentury totiž nabízejí vzdělávání tzv. na klíč, tedy na míru každého konkrétního žadatele, přesně podle jeho přání, ale i možností, např. s ohledem na zdravotní postižení.

Před nástupem do jakéhokoli kurzu je však dobré zjistit si perspektivnost zvoleného oboru, např. hledáním pracovních nabídek na internetu, případně informováním na živnostenském úřadě, některá povolání patří do kategorie tzv. řemeslných nebo vázaných živností a pro jejich výkon je třeba splňovat nejrůznější podmínky, např. výkon praxe po určitou dobu pod dozorem garanta. Finanční zatížení může být v takovém případě značné a může dokonce zapříčinit další nezaměstnanost i pro čerstvého absolventa rekvalifikačního kurzu.

- A s i s t e n t / k a manažera	- Masér pro sportovní a rekondiční masáže	- Skladník (manipulant, operátor)
- Daňová evidence	- Mzdové účetnictví	- Svařování
- Domovník	- Navíječ motorů	- Tesařské práce
- Hospodyně	- Obráběč kovů	- Truhlářské práce
- Instruktor plavání kojenců a batolat	- Personalista	- Účetní specialista
- Keramika	- Práce s PC – Tvorba W W W s t r á n e k , nejrůznější kurzy digitální grafiky, programování apod.	- Účetnictví a daňová evidence
- Klempířské práce	- Pracovník cestovní kanceláře	- Účetnictví s využitím výpočetní techniky
- Kosmetické služby	- P r a c o v n í k v sociálních službách	- Vazba a aranžování květin
- Kovářské práce	- P r o j e k t o v ý m a n a ž e r , P r o j e k t o v ý m a n a ž e r se zaměřením na Evropské strukturální fondy	- Vizážistka a barvové poradenství
- Kuchařské práce		- Zahradnické práce
- Lakování		- Základy podnikání
- Lektor se zaměřením na zájmové činnosti		- Zámečnické práce
- Manikúra a nehtová modeláž		- Zednické práce
- Marketing		

25.3. Job klub ÚP

Co je Job club?

Job club je poradenský program, jehož hlavním cílem je motivovat a aktivizovat jeho účastníky k uplatnění na trhu práce, a to získáním orientace zaměstnání. Job club probíhá formou opakovaných skupinových setkávání v malých skupinách o na trhu práce a nácvikem dovedností a technik vyhledávání 8-10 účastníků (5-6 schůzek, 3-4 hodiny, 1-2 krát týdně, popř. přizpůsobeno potřebám skupiny).

Komu je Job club určen?

Job club je určen všem uchazečům o zaměstnání, kteří si chtějí vylepšit sebe prezentaci, pracovat na svém osobním i duchovním růstu, posílit sebevědomí a naučit se, jak jednat se zaměstnavatelem a připravit se na výběrové řízení, ale také jak zvládat stresové situace spojené s nezaměstnaností.

Job club pomáhá:

- ✓ orientovat se na trhu práce,
- ✓ pojmenovat cíle své profesní kariéry a najít uspokojující zaměstnání,
- ✓ naučit se prezentovat sebe sama,
- ✓ vytvořit osobní portfolio (strukturovaný životopis, motivační dopis, doklady o vzdělání a praxi ad.),
- ✓ připravit se na přijímací pohovor, výběrové řízení (nácvik přijímacího pohovoru, modelové situace),
- ✓ využívat různé způsoby hledání zaměstnání a různé zdroje informací o volných místech,
- ✓ získat dovednosti v mezilidské komunikaci a umění naslouchat,
- ✓ orientovat se v pracovněprávní problematice,
- ✓ naučit se zvládat stres,
- ✓ zvýšit si sebevědomí,
- ✓ osvojit si další komunikační dovednosti,
- ✓ osvojit si asertivní techniky,
- ✓ připravit se na účast v assesment centru (speciální diagnosticko-výcvikový program, ve kterém jsou reálné činnosti z pracovního života simulovány a aplikovány na podmínky výběrového řízení v konkrétní firmě),
- ✓ osvojit si různé podpůrné a relaxační metody.
- ✓ Job club zprostředkuje:
  - ✓ aktuální kontakty na seznamy volných pracovních míst evidovaných Úřadem práce ČR,
  - ✓ odkazy na webové stránky nabízející pracovní příležitosti,
  - ✓ kontakty na agentury zprostředkovávající pracovní příležitosti doma i v zahraničí,
  - ✓ databáze profesiogramů (popisy povolání),

- ✓ nabídku rekvalifikačních kurzů a projektů ESF.
- ✓ Přínos Job clubů:
- ✓ uchazeč má možnost dostat se mimo své bydliště,
- ✓ překonání nejistoty, obav a strachu z neznámého,
- ✓ navázání nových kontaktů, seznámení s novými lidmi, souznění s nimi, zpětná vazba od ostatních účastníků a lektorů,
- ✓ poznání sama sebe a svých omezení, ale zejména svých možností,
- ✓ nácvik nových dovedností způsobu chování, jednání, sebeprezentace, sebepoznání,
- ✓ vypovídání se a otevření se druhým (překonání zábran v sobě).

Jak se dostat do Job klubu?

Požádejte Vašeho zprostředkovatele/ku na Úřadu práce ČR o zařazení do skupinového programu Job klubu.

25.4. Chráněný trh práce

Do 31. 12. 2017 nebyly pojmy volný trh práce a chráněný trh práce rozlišovány v rámci zákona o zaměstnanosti. „**Příspěvek na zřízení chráněného pracovního místa**“ nebo „**Příspěvek na částečnou úhradu provozních nákladů chráněného pracovního místa**“ mohly být přiznány i zaměstnavateli s méně než 50 % zaměstnanců se zdravotním postižením z celkového počtu (tzn. pro zaměstnavatele na volném trhu práce). Od 1.1.2018 však může být podpořeno chráněné pracovní místo pouze na chráněném trhu práce, a to u zaměstnavatele, který zaměstnává více než 50 % OZP z celkového počtu zaměstnanců.

Chráněný trh práce je tedy tvořen zaměstnavateli, kteří zaměstnávají více než 50 % osob se zdravotním postižením z celkového počtu svých zaměstnanců a se kterými Úřad práce uzavřel písemnou dohodu o jejich uznání za zaměstnavatele na chráněném trhu práce. Dohoda o uznání zaměstnavatele se uzavírá v rámci místní působnosti krajské pobočky Úřadu práce, v jejímž obvodu má sídlo zaměstnavatel, který je právnickou osobou, nebo v jejímž obvodu má bydliště zaměstnavatel, který je fyzickou osobou. **Dohodu o uznání zaměstnavatele lze se zaměstnavatelem uzavřít za podmínky, že:**

a) zaměstnává ve čtvrtletním přepočteném počtu za kalendářní čtvrtletí předcházející dni podání žádosti o uzavření této dohody více než 50 % osob se zdravotním postižením z celkového počtu svých zaměstnanců,

b) ke dni podání žádosti o uzavření dohody o uznání zaměstnavatele nebyl pravomocně odsouzen pro trestný čin podvodu podle jiného právního předpisu v souvislosti s poskytováním příspěvku na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením podle tohoto zákona,

c) ke dni podání žádosti o uzavření dohody o uznání zaměstnavatele není v likvidaci nebo v posledních 5 letech nebylo rozhodnuto o zamítnutí insolvenčního návrhu proto, že jeho majetek nebude postačovat k úhradě nákladů insolvenčního řízení, o zastavení insolvenčního řízení z důvodu, že pro uspokojení věřitelů je jeho majetek zcela nepostačující, nebo o zrušení konkursu z téhož důvodu, a

d) v období 12 měsíců přede dnem podání žádosti o uzavření dohody o uznání zaměstnavatele:

- vyplácel nejméně 80 % zaměstnanců, kteří jsou osobami se zdravotním postižením, mzdu nebo plat bezhotovostně převodem na účet vedený u peněžního ústavu, nebo poštovní poukázkou,
- zaměstnával nadpoloviční většinu zaměstnanců, kteří jsou osobami se zdravotním postižením, na pracovištích, která nejsou jejich bydlištěm,
- neuzavíral se zaměstnanci, kteří jsou osobami se zdravotním postižením, smlouvy, z nichž by vyplýval závazek těchto zaměstnanců poskytovat zaměstnavateli peněžní prostředky, nebo dohody o srážkách ze mzdy nebo platu v rozporu s dobrými mravy,
- mu nebyla pravomocně uložena pokuta za správní delikt nebo přestupek na úseku zaměstnanosti nebo inspekce práce.

Konkrétnější informace jsou uvedeny v textu Informace pro žadatele. Dohoda o uznání zaměstnavatele se uzavírá na dobu 3 let. Pokud nejpozději do 3 měsíců po uplynutí této doby zaměstnavatel opětovně požádá Úřad práce o uzavření dohody o uznání zaměstnavatele, uzavírá se tato dohoda na dobu neurčitou.

Zaměstnavatel, který má účinnou dohodu o uznání na chráněném trhu práce, je oprávněn využívat benefity určené pro tento segment zaměstnavatelů. Jedná se o možnost poskytování tzv. náhradního plnění v rámci plnění povinného podílu zaměstnávání osob se zdravotním postižením a o nárok na čerpání příspěvku na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením na chráněném trhu práce.

Příspěvek na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením na chráněném trhu práce se tedy poskytuje zaměstnavateli, se kterým Úřad práce uzavřel dohodu o uznání zaměstnavatele. Pro poskytování příspěvku je příslušná krajská pobočka Úřadu práce, v jejímž obvodu má sídlo zaměstnavatel, který je právnickou osobou, nebo v jejímž obvodu má bydliště zaměstnavatel, který je fyzickou osobou. Příspěvkem jsou nahrazovány skutečně vynaložené prostředky na mzdy nebo platy v měsíční výši 75 % prostředků skutečně vynaložených na mzdy nebo platy na zaměstnance v pracovním poměru, který je osobou se zdravotním postižením, včetně pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistného na veřejné zdravotní pojištění, které zaměstnavatel za sebe odvedl z vyměřovacího základu tohoto zaměstnance, **nejvýše však 12 000 Kč, jde-li o osobu invalidní a nejvýše 5 000 Kč, jde-li o osobu zdravotně znevýhodněnou.**

Zaměstnavateli k příspěvku **náleží paušální částka 1 000 Kč měsíčně** na osobu se zdravotním postižením. Zaměstnavatel může v žádosti o poskytnutí příspěvku uplatnit nárok na zvýšení příspěvku na další náklady vynaložené zaměstnavatelem na zaměstnávání osob se zdravotním postižením v kalendářním čtvrtletí, za které o poskytnutí příspěvku žádá, nejvýše však o částku představující rozdíl mezi částkou 12 000 Kč a příspěvkem poskytnutým na mzdové náklady. Zvýšení příspěvku nelze uplatnit na osobu zdravotně znevýhodněnou, na osobu se zdravotním postižením pracující mimo pracoviště zaměstnavatele nebo na zaměstnance agentury práce, který je osobou se zdravotním postižením a je dočasně přidělen k výkonu práce k uživateli.

Za další náklady, o které lze zvýšit příspěvek, se považují:

a) zvýšené správní náklady ve výši 4 % průměrné měsíční mzdy v národním hospodářství za první až třetí čtvrtletí předcházejícího kalendářního roku,

b) náklady provozních zaměstnanců a pracovních asistentů, kterými jsou:

- mzdové náklady provozních zaměstnanců a pracovních asistentů v základním pracovněprávním vztahu k zaměstnavateli, a to v rozsahu odpovídajícím počtu hodin odpracovaných provozními zaměstnanci nebo pracovními asistenty při pomoci zaměstnancům, kteří jsou osobami se zdravotním postižením, nebo

- náklady na zajištění pracovních asistentů v případě, že se nejedná o zaměstnance téhož zaměstnavatele,

c) náklady na dopravu spojené se zaměstnáváním osob se zdravotním postižením, kterými jsou náklady na:

- dopravu zaměstnanců, kteří jsou osobami se zdravotním postižením, na pracoviště a z pracoviště, nebo
- dopravu materiálu a hotových výrobků,

d) náklady na přizpůsobení provozovny, kterými jsou náklady na:

- (1) pořízení a ověření počítačového programového vybavení pro zaměstnávání osob se zdravotním postižením,
- (2) přizpůsobení a pořízení pomocných technologických zařízení používaných zaměstnanci, kteří jsou osobami se zdravotním postižením,
- (3) pořízení komunikačních a orientačních pomůcek,
- (4) přizpůsobení hygienických, tepelných, světelných nebo hlukových podmínek osobám se zdravotním postižením, nebo
- (5) výstavbu nebo rozšíření provozů potřebných pro zaměstnávání osob se zdravotním postižením, včetně nákladů na počítačové vybavení.

Příspěvek se poskytuje čtvrtletně zpětně na základě písemné žádosti zaměstnavatele, která musí být krajské pobočce Úřadu práce doručena nejpozději do konce kalendářního měsíce následujícího po uplynutí příslušného kalendářního čtvrtletí. Součástí žádosti o poskytnutí příspěvku je:

a) jmenný seznam zaměstnanců, kteří jsou osobami se zdravotním postižením, a zaměstnanců, kteří jsou osobami s těžším zdravotním postižením, s uvedením rodného čísla, data vzniku a skončení pracovního poměru, kódu zdravotní pojišťovny, vynaložených prostředků na mzdy nebo platy, včetně odvedeného pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistného na veřejné zdravotní pojištění, a

b) doložení skutečnosti, že zaměstnanec, na kterého je příspěvek požadován, je osobou se zdravotním postižením, pokud došlo ke změně oproti skutečnostem doloženým k žádosti o uzavření dohody o uznání.

Dohoda o uznání se uzavírá na dobu 3 let. V případě opětovného uzavření dohody o uznání je tato uzavírána na **dobu neurčitou**. Za opětovné uzavření dohody o uznání je považován takový postup, kdy nejpozději do 3 měsíců po uplynutí účinnosti dohody o uznání uzavřené na dobu 3 let zaměstnavatel opětovně požádá o její uzavření.

Změny v oblasti plnění povinného podílu zaměstnávání OZP:

Novela zákona má vliv i na oblast plnění povinného podílu zaměstnávání OZP. Otevřela otázku podpory chráněného a volného trhu práce, a proto více specifikovala její možnosti.

Poskytovat náhradní plnění bude umožněno pouze těm dodavatelům, kteří mají uzavřenou s Úřadem práce ČR dohodu o uznání s výjimkou osob samostatně výdělečně činných, které jsou osobami se zdravotním postižením. Díky povinnosti oprávněných povinností být evidován v elektronické evidenci provozované MPSV, vznikl veřejně přístupný seznam, v němž mohou organizace najít dodavatele náhradního plnění.

Od 1. 1. 2018 dochází ke snížení limitu dodavatele náhradního plnění z 36násobku průměrné mzdy v národním hospodářství za první až třetí čtvrtletí předcházejícího roku za každou osobu se zdravotním postižením na 28násobek.

25.5. Sociální rehabilitace

Zákon § 70 - Sociální rehabilitace

- (1) Sociální rehabilitace je soubor specifických činností směřujících k dosažení samostatnosti, nezávislosti a soběstačnosti osob, a to rozvojem jejich specifických schopností a dovedností, posilováním návyků a nácvikem výkonu běžných, pro samostatný život nezbytných činností alternativním způsobem využívajícím zachovaných schopností, potenciálů a kompetencí. Sociální rehabilitace se poskytuje formou terénních a ambulantních služeb, nebo formou pobytových služeb poskytovaných v centrech sociálně rehabilitačních služeb.
- (2) Služba podle odstavce 1 poskytovaná formou terénních nebo ambulantních služeb obsahuje tyto základní činnosti:
  - a) nácvik dovedností pro zvládnání péče o vlastní osobu, soběstačnosti a dalších činností vedoucích k sociálnímu začlenění,
  - b) zprostředkování kontaktu se společenským prostředím,
  - c) výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti,
  - d) pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí.
- (3) Služba podle odstavce 1 poskytovaná formou pobytových služeb v centrech sociálně rehabilitačních služeb obsahuje vedle základních činností, obsažených v odstavci 2 tyto základní činnosti:
  - a) poskytnutí ubytování,
  - b) poskytnutí stravy,
  - c) pomoc při osobní hygieně nebo poskytnutí podmínek pro osobní hygienu.

Vyhláška § 35 – Sociální rehabilitace

- 1) Základní činnosti při poskytování sociální rehabilitace se zajišťují v rozsahu těchto úkonů:
  - a) nácvik dovedností pro zvládnání péče o vlastní osobu, soběstačnosti a dalších činností vedoucích k sociálnímu začleňování:
  - b) nácvik obsluhy běžných zařízení a spotřebičů,
  - c) nácvik péče o domácnost, například péče o oděvy, úklid, drobné údržbářské práce, chod kuchyně, nakupování,
  - d) nácvik péče o děti nebo další členy domácnosti,
  - e) nácvik samostatného pohybu včetně orientace ve vnitřním i venkovním prostoru,
  - f) nácvik dovedností potřebných k úředním úkonům, například vlastnoručního podpisu,
- 2) zprostředkování kontaktu se společenským prostředím:
  - a) doprovázení dospělých do školy, školského zařízení, zaměstnání, k lékaři, na zájmové aktivity a doprovázení zpět,
  - b) nácvik schopnosti využívat dopravní prostředky,
  - c) nácvik chování v různých společenských situacích,

- d) nácvik běžných a alternativních způsobů komunikace, kontaktu a práce s informacemi,
  - e) výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti: upevňování získaných motorických, psychických a sociálních schopností a dovedností,
- 3) Pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí:
- a) podávání informací o možnostech získávání rehabilitačních a kompenzačních pomůcek,
  - b) informační servis a zprostředkovávání služeb,
  - c) poskytnutí ubytování, jde-li o pobytovou formu služby v centrech sociálně rehabilitačních služeb:
  - d) ubytování,
  - e) úklid, praní a drobné opravy ložního a osobního prádla a ošacení, žehlení,
- 4) Poskytnutí stravy, jde-li o pobytovou formu služby v centrech sociálně rehabilitačních služeb:
- a) zajištění celodenní stravy odpovídající věku, zásadám racionální výživy a potřebám dietní stravy, minimálně v rozsahu 3 hlavních jídel,
  - b) pomoc při podávání jídla a pití,
- 5) Pomoc při osobní hygieně nebo poskytnutí podmínek pro osobní hygienu, jde-li o pobytovou formu služby v centrech sociálně rehabilitačních služeb:
- a) pomoc při úkonech osobní hygieny,
  - b) pomoc při základní péči o vlasy a nehty,
  - c) pomoc při použití WC.

Maximální výše úhrady za poskytování sociálních služeb v centrech sociálně rehabilitačních služeb je stanovena v odst. 2 § 35 vyhlášky č. 505/2006 Sb.

25.6. Sociálně terapeutické dílny

Zákon §67 - Sociálně terapeutické dílny

- (1) Sociálně terapeutické dílny jsou ambulantní služby poskytované osobám se sníženou soběstačností z důvodu zdravotního postižení, které nejsou z tohoto důvodu umístitelné na otevřeném ani chráněném trhu práce. Jejich účelem je dlouhodobá a pravidelná podpora zdokonalování pracovních návyků a dovedností prostřednictvím sociálně pracovní terapie.
- (2) Služba podle odstavce 1 obsahuje tyto základní činnosti:
- (1) pomoc při osobní hygieně nebo poskytnutí podmínek pro osobní hygienu,
  - (2) poskytnutí stravy nebo pomoc při zajištění stravy,
  - (3) nácvik dovedností pro zvládnutí péče o vlastní osobu, soběstačnosti a dalších činností vedoucích k sociálnímu začlenění,
  - (4) podpora vytváření a zdokonalování základních pracovních návyků a dovedností.

Vyhláška § 32 – Sociálně terapeutické dílny

- 1) Základní činnosti při poskytování sociálních služeb v sociálně terapeutických dílnách se zajišťují v rozsahu těchto úkonů:
  - a) pomoc při osobní hygieně nebo poskytnutí podmínek pro osobní hygienu: pomoc při běžných úkonech osobní hygieny,
- 2) poskytnutí stravy nebo pomoc při zajištění stravy:
  - a) zajištění stravy přiměřené době poskytování služby a odpovídající věku, zásadám racionální výživy a potřebám dietního stravování,
  - b) pomoc při přípravě stravy přiměřené době poskytování služby,
- 3) nácvik dovedností pro zvládání péče o vlastní osobu, soběstačnosti a dalších činností vedoucích k sociálnímu začleňování:
  - a) nácvik oblékání a svlékání včetně speciálních pomůcek,
  - b) nácvik přesunu na vozík a z vozíku,
- 4) podpora vytváření a zdokonalování základních pracovních návyků a dovedností:
  - a) nácvik a upevňování motorických, psychických, sociálních a pracovních schopností a dovedností,
  - b) pomoc při obnovení nebo upevnění, zprostředkování kontaktu s přirozeným sociálním prostředím.

Maximální výše úhrady za poskytování sociálních služeb v sociálně terapeutických dílnách je stanovena v odst. 2 § 32 vyhlášky č. 505/2006 Sb.

25.7. Cílová skupina osob

Cílová skupina osob, kterým je určena služba sociální rehabilitace (§ 70), není zákonem jednoznačně definována. Z charakteru základních činností služby však lze vyvodit, že cílovou skupinu lidí představují zejména osoby se sníženou soběstačností z důvodu zdravotního postižení. Na rozdíl od sociální služby sociálně terapeutické dílny, kde je cílová skupina lidí v definici sociální služby zákonem jednoznačně stanovena, je u sociální rehabilitace širší prostor ke spekulacím o cílové skupině. Základní kritérium pro správné vymezení cílové skupiny osob u sociální rehabilitace se však nijak neodlišuje od situací u jiných druhů sociálních služeb. Vždy se jedná primárně o to, jak základní činnosti sociální služby dokáží odpovídat na potřeby člověka, který patří k určité cílové skupině lidí. Schopnost přispět k naplňování potřeb lidí prostřednictvím poskytování základních činností služby sociální rehabilitace je tedy klíčovým kritériem pro určení cílové skupiny osob, pro něž je tento druh sociální služby určen.

Cílovou skupinu osob u sociální služby sociálně terapeutické dílny (§ 67) tvoří osoby se sníženou soběstačností z důvodu zdravotního postižení, které nejsou z tohoto důvodu umístitelné na otevřeném ani chráněném trhu práce. Určení cílové skupiny osob v tomto případě vyplývá přímo ze zákonné definice tohoto druhu sociální služby.

25.8. Cíl a účel sociální služby a prostředky k jeho dosahování

Cílem poskytování služby sociální rehabilitace (§ 70) je pomoci lidem dosáhnout větší míry samostatnosti, nezávislosti a soběstačnosti v běžném životě. Poskytovatel služby sociální rehabilitace vždy nabízí klientům celé spektrum základních činností, prostřednictvím nichž lze tento cíl služby naplňovat. Pomáhá lidem rozvíjet jejich schopnosti a dovednosti, posilovat jejich pozitivní návyky a nacvičovat výkon běžných činností, které jsou nezbytné

pro samostatný život. Spolupráci s klientem staví vždy na tom, že v maximální možné míře využívá jeho zachovaných schopností a kompetencí, které se snaží posilovat, upevňovat a dále je rozvíjet.

Na rozdíl od sociální služby sociálně terapeutické dílny není u sociální rehabilitace primárním cílem zdokonalování těch návyků a dovedností, které bezprostředně souvisí se schopností člověka uplatnit se v rámci pracovního procesu v sociálně terapeutické dílně, případně pak i na chráněném nebo na otevřeném trhu práce. V porovnání k sociálně terapeutickým dílnám tedy představuje sociální rehabilitace jakýsi předstupeň k sociálně pracovní terapii provozované sociálně terapeutickými dílnami. Klient sociální rehabilitace, který se stal více samostatným a soběstačným v běžném životě, může projevit zájem rozvíjet dál svůj potenciál ve směru zdokonalování pracovních návyků a dovedností. V takové situaci má poskytovatel služby sociální rehabilitace s klientem ukončit poskytování služby sociální rehabilitace a nabídnout mu poskytování služby sociálně terapeutické dílny. Zde může klient na schopnostech a dovednostech posílených v sociální rehabilitaci začít stavět novou úroveň svých kompetencí v oblasti pracovních dovedností a návyků. K tomuto účelu slouží sociálně pracovní terapie provozovaná v sociálně terapeutických dílnách (§ 67).

Sociálně terapeutické dílny jsou tedy místem, kde může člověk bezpečně rozvíjet svůj potenciál v pracovní oblasti. Současně představují další stupeň v přechodu člověka směrem k následným úrovním, a to na chráněný nebo otevřený trh práce. To platí pro ty klienty sociálně terapeutických dílen, jejichž pracovní potenciál není z různých důvodů limitovaný do té míry, že by jim znemožňoval uplatnit se na chráněném nebo pak i na otevřeném trhu práce, udržet se na něm a obstát. Pro ty klienty, kteří nemohou postoupit na další úroveň, mohou sociálně terapeutické dílny představovat prostor, kde lze smysluplně provozovat pracovní činnosti, které sice neuplatní ani na chráněném nebo na otevřeném trhu práce, avšak umožňují jistou seberealizaci v rámci maximální možné aktivace pracovního potenciálu člověka.

25.9. Co přináší status osoby zdravotně znevýhodněné a status invalidního důchodce

a) Podpora při hledání zaměstnání

Stát, resp. úřady práce garantují OZP určitou podporu za účelem usnadnění získání a udržení zaměstnání.

b) Stálá finanční podpora státu

Osoby, kterým byl přiznán invalidní důchod I., II. nebo III. stupně, mají zpravidla přiznánu také výplatu invalidního důchodu. Jedná se o částku, která by měla určitým způsobem kompenzovat omezené možnosti získání a udržení zaměstnání.

Vyplácený invalidní důchod by tedy měl, byť jen částečně nahrazovat ušlý příjem. Většina invalidních důchodců totiž není schopna vykonávat zaměstnání na plný úvazek, ale jen na zkrácený, případně na dohodu, či jen příležitostně brigády. Pozor! Vykonávat zaměstnání není žádným zákonem zakázáno ani omezeno, jde jen o to, aby výkon zaměstnání nemohl ohrožovat nebo zhoršovat zdravotní stav invalidního důchodce.

Záměrně také uvádíme, že výplata důchodu náleží jen v některých případech. Nárok na invalidní důchod je totiž podmíněn splněním dvou podmínek:

- I. zhoršený zdravotní stav
- II. splněná doba pojištění

Pokud tedy patříte do kategorie osob, které byly uznány invalidními, ale nenáleží jim výplata důchodu, obraťte se na některou z poraden, které poskytují služby osobám se zdravotním postižením a ptejte se, proč vám výplata nenáleží. V některých případech je možné tuto situaci změnit (např. doplatit chybějící dobu pojištění, požádat o odstranění tvrdosti zákona apod.).

c) Pojištění

Dle stávajících právních předpisů mají všichni obyvatelé ČR povinnost hradit si pojištění (sociální, zdravotní a nemocenské). Neplacení pojištění je navíc různým způsobem sankcionováno. U zdravotního pojištění vznikají při neplacení penále a pokuty, u neplacení nemocenského pojištění např. zaniká nárok na některé dávky (peněžitá pomoc v mateřství, nemocenské dávky,...) a v případě neplacení sociálního pojištění se vystavujete riziku, že v případě úrazu budete sice uznáni osobou invalidní, avšak bez nároku na výplatu invalidního důchodu, u osob vyššího věku je nebezpečí, že nebudou mít tzv. odpracováno a budou jich „chybět roky“ pro nárok na starobní důchod, příp. bude přiznaný starobní důchod velmi nízký atd.

Poživatelé invalidních důchodu mají v tomto směru určité výhody. U všech invalidních důchodců je plátcem zdravotního pojištění stát, invalidním důchodcům ve III. stupni je hrazeno také pojištění sociální.

S pobíráním invalidních důchodů jsou však spojeny i určité nevýhody. Jednou z nich je např. kratší doba po kterou mohou pobírat dávky nemocenského pojištění v případě nemoci.

d) Legislativa

Zákon č. 155/1995 Sb., o sociálním pojištění říká, že „Pojištěnec je invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nastal pokles jeho pracovní schopnosti nejméně o 35 %“. Co však „pokles pracovní schopnosti“ znamená? Kdo určí počet procent?

Invalidita může vzniknout následkem úrazu, nemoci, nebo může být vrozená. Pokud se člověk narodí se zdravotním postižením, je považován za „invalidu z mládí“. O invalidní důchod žádá zpravidla v 18 letech nebo po ukončení studia. Jedná-li se o invaliditu získanou (úraz, nemoc), posuzuje se nárok na invalidní důchod po skončení pracovní neschopnosti, případně v době, kdy je zdravotní stav stabilizován a nelze tedy očekávat výrazné změny. Jedná-li se o dlouhodobou pracovní neschopnost, žádá se zpravidla po roce trvání této pracovní neschopnosti.

O invalidní důchod je třeba požádat, a to na Okresní správě sociálního zabezpečení (v Praze na obvodní, v Brně na městské) v místě trvalého bydliště (kontakty na www.cssz.cz).

V souvislosti s důchody došlo od ledna 2010 k velké změně. Dosud vyplácené dva druhy invalidních důchodů (částečný invalidní a plný invalidní) se změnilo na tři druhy důchodů (I. stupeň, II. stupeň a III. stupeň). Vzniklo také nové procentní ohodnocení dle poklesu schopnosti výdělečné činnosti a to takto:

- a) stupeň – 39–49 % - pokles schopnosti výdělečné činnosti
- b) stupeň – 50–69 % - pokles schopnosti výdělečné činnosti
- c) stupeň – 70 % a větší pokles schopnosti výdělečné činnosti

V prováděcí vyhlášce (č. 359/2009 Sb., o posuzování invalidity) k tomuto zákonu, je uveden přehled zdravotních omezení vč. procentního „ohodnocení“. U každé diagnózy je určité procentní rozpětí, které nechává prostor posudkovému lékaři. Váháte-li zda máte nárok na invalidní důchod či nikoli, vyhlášku si zajistěte a ve spolupráci s lékařem vyhledejte své

zdravotní omezení, podle výše uvedených procentních rozpětí u jednotlivých stupňů invalidity můžete zhruba posoudit svůj nárok.

Pozor! Trpíte-li několika handicapů či nemocí, jednotlivá procenta se nesčítají. Posudkový lékař zhodnotí celkový zdravotní stav a schopnost žadatele uplatnit se na trhu práce, vybere dvě nejzávažnější omezení, nejtěžšímu přidělí procenta dle tabulky ve vyhlášce, druhé však může ohodnotit max. 10 %.

25.10. Jak žádat o uznání osobou zdravotně znevýhodněnou (OZZ)?

Osobou zdravotně znevýhodněnou se občan stane rozhodnutím úřadu práce, resp. posudkovým lékařem Okresní správy sociálního zabezpečení.

Lékař okresní správy sociálního zabezpečení provede kontrolní lékařskou prohlídku. Při posuzování zdravotního stavu vychází posudkový lékař zejména z nálezů ošetřujícího lékaře, popřípadě výsledků funkčních vyšetření a výsledků vlastního vyšetření.

Za zdravotně znevýhodněnou osobu se považuje fyzická osoba, která má zachovanou schopnost vykonávat soustavné zaměstnání nebo jinou výdělečnou činnost, ale její schopnosti být nebo zůstat pracovním začleněna, vykonávat dosavadní povolání nebo využít dosavadní kvalifikaci nebo kvalifikaci získat jsou podstatně omezeny z důvodu jejího dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.

Skutečnost, že je osobou zdravotně znevýhodněnou, dokládá fyzická osoba rozhodnutím úřadu práce.

25.11. Proč je dobré být v evidenci úřadu práce?

Pomineme-li skutečnost, že úřad práce je povinen vypomáhat uchazečům, kteří jsou v jeho evidenci, s vyhledáváním vhodného pracovního místa, je dobré pamatovat také na možnost získání příspěvku na rekvalifikaci. Také příspěvek na zřízení chráněného pracovního místa, místa v chráněné dílně nebo některý další z výše uvedených příspěvků na podporu zaměstnávání (příp. podnikání) OZP snáze získají zaměstnání, když jsou v evidenci úřadu práce.

Další nespornou výhodou je úhrada pojištění. Málokdo si uvědomuje, jak důležité je placení zdravotního a sociálního (důchodového) pojištění. První zmíněné pojištění je navíc ze zákona povinné, neplátiči se tedy vystavují nepříjemnému riziku sankcí. Druhé zmiňované pojištění sice povinné není, jeho neplacení však také nemusí zůstat bez následků (např. v případě žádosti o vyšší stupeň invalidity může tato zůstat bez nároku na výplatu, při výpočtu starobního nebo jiného důchodu mohou také scházet odpracovaná léta).

Uchazeči o zaměstnání, kteří jsou v evidenci úřadu práce, mají ze zákona nárok na úhradu zdravotního pojištění a doba evidence u úřadu práce je jim také započítávána jako tzv. náhradní doba pojištění v případě sociálního (důchodového) pojištění. **Pozor**, započítává se celá doba, kdy mají uchazeči nárok na podporu, z doby, kdy nárok na podporu není, se započítává pouze 1 rok za celý život.

25.12. Pracovněprávní vztahy

Zaměstnanec může pracovat pro zaměstnavatele, pokud se na tom společně domluví. Dohoda mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem však musí splňovat určité požadavky stanovené zákonem.

Závislá práce může být vykonávána pouze v pracovněprávní vztahu (vztah mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem). Jednotlivé pracovněprávní vztahy upravuje zákon, zaměstnanec a zaměstnavatel si z nich musí vybrat. Nejčastějším pracovněprávním vztahem je pracovní poměr, možností je však více.

Pracovněprávní vztahy jsou:

- **pracovní poměr (pracovní úvazek – rozsah od 0,1 – 1,0)**
- **dohody o pracích konaných mimo pracovní poměr**

- dohoda o pracovní činnosti

- dohoda o provedení práce

25.12.1. Vznik pracovněprávního vztahu – PRACOVNÍ SMLOUVA

Pracovně právní vztah vzniká na základě smlouvy. Smlouva musí být vždy písemná. S obsahem smlouvy musí souhlasit zaměstnavatel i zaměstnanec. Jeden originál pracovní smlouvy musí dostat zaměstnanec.

⚠ Co musí pracovní smlouva povinně obsahovat:

- (1) druh práce – co bude zaměstnanec dělat (např. sekretářka, číšník apod.)
- (2) místo výkonu práce (např. adresa budovy, kterou bude pracovník uklízet apod.);
- (3) den nástupu do práce (tj. datum, kdy začne zaměstnanec pracovat).

Pokud pracovní smlouva neobsahuje některou z těchto položek, je neplatná – pracovní poměr mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem nevznikne. Pracovní poměr vzniká dnem, který je napsán v pracovní smlouvě jako den nástupu do práce. Pokud zaměstnanec v tento den do práce bez omluvy nenastoupí, může zaměstnavatel od smlouvy odstoupit (smlouvu zrušit).

Další body, které by pracovní smlouva měla obsahovat:

- bližší označení druhu práce (např. sekretářka – bude vyřizovat vzkazy, poštu, zpracovávat docházku zaměstnanců, zajišťovat chod recepce, komunikovat s obchodními partnery);
- délka dovolené;
- délka výpovědní doby;
- délka týdenní pracovní doby a její rozvržení;
- výše mzdy, způsob odměňování, termín, místo a způsob výplaty mzdy (např. měsíční mzda 20 000 Kč, mzda je vyplácena převodem na účet, číslo účtu ..., vždy 15. dne měsíce).

Pokud pracovní smlouva tyto údaje neobsahuje, musí o nich být zaměstnanec písemně informován do jednoho měsíce od vzniku pracovního poměru. Údaje o dovolené, výpovědní době a pracovní době mohou být nahrazeny odkazem na ustanovení v zákoníku práce (např. výpovědní doba se řídí zákoníkem práce).

Pracovní smlouva může obsahovat i další údaje:

- pracovní poměr na dobu určitou nebo neurčitou
- pokud je pracovní poměr uzavřen na dobu určitou, je přesně stanoveno datum, kdy pracovní poměr skončí. Pracovní poměr na dobu určitou může být uzavřen na dobu nejvýše 2 let. (Např. v pracovní smlouvě je uvedeno, že pracovní poměr vzniká 1. 1. 2007 a je uzavřen na dobu 1 roku – pracovní poměr tedy skončí 1. 1. 2008.)

Když v pracovní smlouvě není určeno datum konce pracovního poměru, jedná se o pracovní poměr na dobu neurčitou.

- zkušební doba

- zkušební doba trvá zpravidla 3 měsíce od začátku pracovního poměru. Pokud však zaměstnanec v průběhu zkušební doby onemocní, je možné zkušební dobu prodloužit o dobu trvání pracovní neschopnosti zaměstnance.

Vzor pracovní smlouvy

ENEP, a.s. se sídlem v Praze, Opletalova 25, IČ: 13212312

a

Tomáš Veliký, 15.4. 1988, bytem Praha, Husinecká 14

uzavírají tuto

pracovní smlouvu:

Tomáš Veliký nastupuje do zaměstnání dnem 17.5.2018 a bude vykonávat práci stavebního technika. Místem výkonu práce je Praha, Opletalova 25.

Pracovní poměr se sjednává na dobu neurčitou. Zkušební doba se sjednává na tři měsíce.

Za vykonanou práci přísluší zaměstnanci mzda ve výši 25 000 Kč měsíčně. Mzda je splatná vždy do 20. dne následujícího měsíce.

Zaměstnanec byl před uzavřením pracovní smlouvy seznámen s právy a povinnostmi a s pracovními a mzdovými podmínkami. Ode dne vzniku pracovního poměru je zaměstnavatel povinen přidělovat zaměstnanci práci podle pracovní smlouvy, platit mu za vykonanou práci mzdu, vytvářet podmínky pro úspěšné plnění pracovních úkolů a dodržovat ostatní podmínky stanovené právními předpisy nebo kolektivní a pracovní smlouvou.

Zaměstnanec je povinen podle pokynů zaměstnavatele konat osobně práce podle pracovní smlouvy ve stanovené pracovní době a dodržovat pracovní kázeň.

Zaměstnancův nárok na dovolenou vyplývá z ustanovení § 211 ZP.

Výpovědní doby upravuje ustanovení § 50 ZP.

Stanovení týdenní pracovní doby a její rozvržení upravují ustanovení § 81, § 84 a § 85 ZP.

Práva a povinnosti účastníků této smlouvy se řídí ustanoveními zákoníku práce a dalšími pracovněprávními předpisy.

Tato smlouva byla sepsána ve dvou vyhotoveních, z nichž jedno převzal zaměstnavatel a druhé zaměstnanec.

V Praze dne 1. 5. 2018

Tomáš Veliký

ENEP, a.s.

25.12.2.DOHODY o pracích konaných mimo pracovní poměr

Zaměstnavatel by měl zajišťovat plnění svých úkolů především zaměstnanci v pracovním poměru. V dohodách o pracích konaných mimo pracovní poměr není zaměstnavatel povinen rozvrhnout zaměstnanci pracovní dobu.

Dohoda o provedení práce – DPP

Dohodu o provedení práce je možné v průběhu roku uzavřít s libovolným počtem [zaměstnavatelů](#). Pro každého ale můžete pracovat nanejvýš tři sta hodin za rok.

Dohoda o provedení práce každopádně musí být písemná. Sjednat si v ní můžete například i čerpání [cestovních náhrad a diet](#), na které jinak při práci na dohodu (na rozdíl od běžného zaměstnání) nárok nevzniká.

Zaměstnavatel i zaměstnanec mohou dohodu o provedení práce kdykoli bez uvedení důvodu písemně vypovědět, výpovědní lhůta trvá patnáct dní.

DPP – Jak na daň?

Když součet měsíčních výdělků z dohod o provedení práce u jednoho zaměstnavatele nepřevyší limit deset tisíc korun, můžete si vybrat ze dvou variant danění. Když u zaměstnavatele nepodepíšete prohlášení k dani, zaměstnavatel z vašeho příjmu odečte patnáctiprocentní srážkovou daň. Příjem z dohody pak tvoří samostatný daňový základ, což znamená, že ho po odečtení srážkové daně už nemusíte nikde přiznávat. Můžete ho ale dobrovolně zanést do daňového přiznání – pokud totiž v daném roce budete mít celkově jen nízké příjmy, obdržíte sraženou daň zpět. Započtení příjmů už zdaněných srážkovou daní umožní víc (nebo i plně) využít daňové slevy a nezdánitelné části základu daně. Potřebovat budete potvrzení o příjmu od zaměstnavatele. Vydá vám ho po konci roku, když ho požádáte.

Druhá možnost je, že u zaměstnavatele prohlášení k dani podepíšete. Pak zaměstnavatel z vaší odměny odečte patnáctiprocentní zálohu na [daň z příjmů](#) a uplatní daňové slevy, na které máte nárok. Příkladně základní daňovou slevu na poplatníka, která i v roce 2017 dosahuje 24 840 korun (2070 měsíčně). Vedle základní daňové slevy je možné využít daňovou slevu na vyživované dítě, slevu pro studenta nebo slevu pro zdravotně postižené, případně slevu na manželku/manžela a slevu za umístění dítěte v předškolním zařízení. Poslední dvě se uplatňují až zpětně za celý rok.

Sleva na poplatníka	24 840 Kč (měsíčně 2 070 Kč)
Sleva na vyživovaného manžela/manželku	24 840 Kč (uplatňuje se ročně)
Sleva na vyživovaného manžela/manželku ZTP/P	49 680 Kč (měsíčně 4 140 Kč)
Sleva pro invalidní důchod od I. a II. stupně	2 520 Kč (měsíčně 210 Kč)
Sleva pro invalidní důchod III. Stupně	5 040 Kč (měsíčně 420 Kč)
Sleva pro držitele průkazu ZTP/P	16 140 Kč (měsíčně 1 345 Kč)
Sleva pro studenta	4 020 Kč (měsíčně 335 Kč)
Daňové zvýhodnění na dítě	u prvního dítěte 13 404 Kč (1 117 Kč měsíčně), u druhého dítěte 17 004 korun ročně (1 417 korun měsíčně), u třetího a každého dalšího 20 604 korun (1 717 korun měsíčně). (U dítěte s průkazem ZTP/P se sleva dvojnásobí.)
Za školku	až 11 000 korun ročně

Když je měsíční odměna (nebo jejich součet u jednoho zaměstnavatele) vyšší než deset tisíc korun, strhne zaměstnavatel patnáctiprocentní zálohu na daň z příjmů vždy. Daň se ale v tomto případě už počítá ze super hrubé mzdy, což je hrubá mzda navýšená o platby na [zdravotní pojištění](#) a [sociální pojištění](#), které za vás platí zaměstnavatel (nad rámec toho, co na pojistném z hrubého výdělku platíte sami). Když u zaměstnavatele podepíšete prohlášení k dani, uplatní při výpočtu daně slevy, na které máte nárok.

 Pozor na to, že prohlášení k dani můžete na každý měsíc podepsat vždy pouze u jednoho zaměstnavatele.

DPP - Zdravotní a sociální pojištění

Když měsíční odměna z dohody o provedení práce nepřesáhne deset tisíc korun, z výdělku se neodvádí [zdravotní pojištění](#) ani [sociální pojištění](#). Totéž platí, když máte příjmy do deseti tisíc u několika zaměstnavatelů naráz.

V případě, že máte s jedním zaměstnavatelem podepsaných několik dohod o provedení práce, platí hranice deseti tisíc pro součet měsíčních výdělků. Když je vyšší, odvádíte z celé částky zdravotní pojištění i sociální pojištění (včetně [pojištění nemocenského](#)).

Pozor dejte jen na [zdravotní pojištění](#) – to totiž v každém případě musíte mít zaplacené. Jestli máte jen výdělky, ze kterých se neodvádí pojistné, ani za vás neodvádí zdravotní pojištění stát (výčet situací, kdy platí stát, uvádíme v boxu), musíte se do osmi dnů přihlásit [zdravotní pojišťovně](#) jako osoba bez zdanitelných příjmů (OBZP) a začít pojistné platit.

Zdravotní pojištění u OBZP dosahuje 13,5 % z minimální mzdy (v roce 2017 z částky 11 000 Kč), letos dělá 1 485 Kč měsíčně.

Zdravotní pojištění je třeba zaplatit vždy do osmého dne následujícího měsíce, například za leden do osmého února.

Dohoda o pracovní činnosti (DPČ)

Od roku 2019 se zvyšuje se limit pro odvody u dohody o pracovní činnosti. Sociální a zdravotní pojištění se bude platit až při sjednaném příjmu alespoň 3000 Kč měsíčně.

Změnu přináší nařízení vlády s číslem 213/2018 Sb., které stanovilo údaje o průměrné mzdě a z ní plynoucí redukční hranice pro výpočet důchodů v roce 2019. Stejně tak se z těchto údajů vychází při výpočtu minimálních a maximálních vyměřovacích základů a záloh pojistného osob samostatně výdělečně činných pro následující kalendářní rok. Ty se od příštího roku výrazně zvyšují. Na sociální i zdravotní pojištění téměř o 200 Kč.

Dohoda o pracovní činnosti je uzavírána v souladu s ustanovením [§ 76 zákoníku práce](#). Práci na dohodu nelze u jednoho zaměstnavatele vykonávat v rozsahu překračujícím v průměru polovinu stanovené týdenní pracovní doby. Dodržení této podmínky se posuzuje za celé období, na které je dohoda uzavřena, nejdéle však za 52 týdnů.

Dohoda musí být uzavřena písemně, jinak by byla neplatná. V souladu se zákoníkem práce má obsahovat sjednané práce, rozsah pracovní doby a dobu, na kterou se uzavírá. V dohodě je nutno sjednat nejen odměnu, ale i **podmínky pro její poskytování**. Obě tyto skutečnosti jsou zpravidla významné i z hlediska posouzení, zda dohoda zakládá účast zaměstnance na pojištění či nikoliv. Obecně se dohod sjednaných mimo pracovní poměr netýkají ustanovení o odstupu, pracovní době a době odpočinku či překážkách v práci na straně zaměstnance. To ale neznamená, že nelze důležité osobní překážky v práci a nárok na dovolenou v dohodě sjednat. Například nárok na řádnou dovolenou bude mít ten zaměstnanec, jehož dohoda o pracovní činnosti, případně vnitřní předpis zaměstnavatele, takové ujednání obsahuje.

DPP – Sociální a zdravotní pojištění

[Sociální pojistné](#) odvádí zaměstnavatel stejně jako u „klasického“ pracovního poměru. Výjimkou je zaměstnání malého rozsahu. Zaměstnáním malého rozsahu je zaměstnání, jehož sjednaná částka příjmu je nižší než 2500 Kč nebo není sjednána vůbec. Od ledna 2019 se limit zvyšuje, a to na 3 000 Kč.

V případě zdravotního pojištění vzniká u dohody o pracovní činnosti zaměstnání až od částky 2500 Kč (od ledna 2019 od částky 3000 Kč). Osoba pracující na základě této dohody se ve zdravotním pojištění považuje za zaměstnance jen tehdy, pokud dosáhne příjmu ve výši částky, která je podmínkou pro účast takové osoby na nemocenském pojištění. Neboli pokud dosáhne v kalendářním měsíci roku 2019 „započitatelného příjmu“.

Zaměstnavatel nebude od příštího roku z dohod s odměnou do 2999 Kč odvádět [zdravotní pojištění](#). To však zároveň znamená, že tyto osoby nebudou mít z titulu tohoto zaměstnání řešen svůj pojistný vztah. Za každého pojištěnce musí být zdravotní pojištění placeno – plátcem je buď pojištěnec sám, nebo jeho zaměstnavatel, případně stát (nezaopatřené děti, důchodci, osoby na rodičovské dovolené atd.).

Limit pro odvody se zvyšuje, srážková daň se nemění

Nařízením vlády se zvyšuje částka rozhodného (započitatelného) příjmu. Rozhodný příjem je stanoven jako jedna desetina součinu všeobecného vyměřovacího základu stanoveného podle zákona o důchodovém pojištění, který o dva roky předchází tomuto roku, a přepočítacího koeficientu určeného pro jeho úpravu se zaokrouhlením na celou pětisetkorunu směrem dolů. Pro rok 2019 se tedy pro odvody sociálního a zdravotního pojištění u dohody o pracovní činnosti použije **částka 3 000 Kč** (do limitu 2999 Kč se neodvádí).

Naopak v [zákoně o daních z příjmů](#) je pro srážkovou daň nadále stanoven limit 2500 Kč. Tento limit se od roku 2010 nemění. Radě zaměstnanců je tedy možné navýšit měsíční odměnu na 2999 Kč tak, aby dohoda nepodléhala odvodům pojistného. Ovšem od částky 2501 Kč bude i při neučiněném (nepodepsaném) prohlášení k dani zúčtována zálohová daň. Což znamená, že v případě dvou a více souběžných příjmů zaměstnanec zdaněných zálohovou daní nelze provést roční zúčtování daní. Zaměstnanec si sám podá daňové přiznání a uvede zde zdanitelné příjmy od všech svých souběžných zaměstnavatelů.

26. Ukončení pracovního poměru

Pracovní poměr může být rozváznán jen

- (1) dohodou,
  - (2) výpovědí,
  - (3) okamžitým zrušením,
  - (4) zrušením ve zkušební době
- (1) Pracovní poměr na dobu určitou končí také uplynutím sjednané doby.
  - (2) Pracovní poměr cizince nebo fyzické osoby bez státní příslušnosti, pokud k jeho skončení nedošlo již jiným způsobem, končí.
  - (3) Pracovní poměr zaniká smrtí zaměstnance. Zánik pracovního poměru v případě smrti zaměstnavatele, který je fyzickou osobou, upravuje [§ 342](#) odst. 1.

26.1. Rozvázání pracovního poměru DOHODOU

- (1) Dohodnou-li se zaměstnavatel a zaměstnanec na rozvázání pracovního poměru, končí pracovní poměr sjednaným dnem.
- (2) Dohoda o rozvázání pracovního poměru musí být písemná.
- (3) Každá smluvní strana musí obdržet jedno vyhotovení dohody o rozvázání pracovního poměru.

26.2. Rozvázání pracovního poměru VÝPOVĚDÍ

- (1) Výpověď z pracovního poměru musí být písemná, jinak se k ní nepřihlíží.
- (2) Zaměstnavatel může dát zaměstnanci výpověď jen z důvodu výslovně stanoveného v [§ 52](#).
- (3) Zaměstnanec může dát zaměstnavateli výpověď z jakéhokoli důvodu nebo bez uvedení důvodu.
- (4) Dá-li zaměstnavatel zaměstnanci výpověď ([§ 52](#)), musí důvod ve výpovědi skutkově vymezit tak, aby jej nebylo možno zaměnit s jiným důvodem. Důvod výpovědi nesmí být dodatečně měněn.
- (5) Výpověď může být odvolána pouze se souhlasem druhé smluvní strany; odvolání výpovědi i souhlas s jejím odvoláním musí být písemné.

- (1) Byla-li dána výpověď, skončí pracovní poměr uplynutím výpovědní doby. Výpovědní doba musí být stejná pro zaměstnavatele i zaměstnance a činí nejméně 2 měsíce, s výjimkou vyplývající z [§ 51a](#). Výpovědní doba smí být prodloužena jen smlouvou mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem; tato smlouva musí být písemná.
- (2) Výpovědní doba začíná prvním dnem kalendářního měsíce následujícího po doručení výpovědi a končí uplynutím posledního dne příslušného kalendářního měsíce, s výjimkami vyplývajícími z [§ 51a](#), [§ 53](#) odst. 2, [§ 54](#) písm. c) a [§ 63](#).

Byla-li výpověď ze strany zaměstnance dána v souvislosti s přechodem práv a povinností z pracovněprávních vztahů nebo přechodem výkonu práv a povinností z pracovněprávních

vztahů, platí, že pracovní poměr skončí nejpozději dnem, který předchází dni nabytí účinnosti přechodu práv a povinností z pracovněprávních vztahů nebo dni nabytí účinnosti přechodu výkonu práv a povinností z pracovněprávních vztahů.

Zaměstnavatel může dát zaměstnanci výpověď jen z těchto důvodů:

- a) ruší-li se zaměstnavatel nebo jeho část,
- b) přemísťuje-li se zaměstnavatel nebo jeho část,
- c) stane-li se zaměstnanec nadbytečným vzhledem k rozhodnutí zaměstnavatele nebo příslušného orgánu o změně jeho úkolů, technického vybavení, o snížení stavu zaměstnanců za účelem zvýšení efektivity práce nebo o jiných organizačních změnách,
- d) nesmí-li zaměstnanec podle lékařského posudku vydaného poskytovatelem pracovně lékařských služeb nebo rozhodnutí příslušného správního orgánu, který lékařský posudek přezkoumává, dále konat dosavadní práci pro pracovní úraz, onemocnění nemocí z povolání nebo pro ohrožení touto nemocí, anebo dosáhl-li na pracovišti určeném rozhodnutím příslušného orgánu ochrany veřejného zdraví nejvyšší přípustné expozice,
- e) pozbyl-li zaměstnanec vzhledem ke svému zdravotnímu stavu podle lékařského posudku vydaného poskytovatelem pracovně lékařských služeb nebo rozhodnutí příslušného správního orgánu, který lékařský posudek přezkoumává, dlouhodobě zdravotní způsobilost,
- f) nespĺňuje-li zaměstnanec předpoklady stanovené právními předpisy pro výkon sjednané práce nebo nespĺňuje-li bez zavinění zaměstnavatele požadavky pro řádný výkon této práce; spočívá-li nespĺňování těchto požadavků v neuspokojivých pracovních výsledcích, je možné zaměstnanci z tohoto důvodu dát výpověď, jen jestliže byl zaměstnavatelem v době posledních 12 měsíců písemně vyzván k jejich odstranění a zaměstnanec je v přiměřené době neodstranil,
- g) jsou-li u zaměstnance dány důvody, pro které by s ním zaměstnavatel mohl okamžitě zrušit pracovní poměr, nebo pro závažné porušení povinnosti vyplývající z právních předpisů vztahujících se k zaměstnancem vykonávané práci; pro soustavné méně závažné porušování povinnosti vyplývající z právních předpisů vztahujících se k vykonávané práci je možné dát zaměstnanci výpověď, jestliže byl v době posledních 6 měsíců v souvislosti s porušením povinnosti vyplývající z právních předpisů vztahujících se k vykonávané práci písemně upozorněn na možnost výpovědi,
- h) poruší-li zaměstnanec zvlášt' hrubým způsobem jinou povinnost zaměstnance stanovenou v [§ 301a](#).

(1) Zakazuje se dát zaměstnanci výpověď v ochranné době, to je:

- a) v době, kdy je zaměstnanec uznán dočasně práce neschopným, pokud si tuto neschopnost úmyslně nepřivodil nebo nevznikla-li tato neschopnost jako bezprostřední následek opilosti zaměstnance nebo zneužití návykových látek, a v době od podání návrhu na ústavní ošetřování nebo od nástupu lázeňského léčení až do dne jejich ukončení; při onemocnění tuberkulózou se tato ochranná doba prodlužuje o 6 měsíců po propuštění z ústavního ošetřování,
- b) při výkonu vojenského cvičení nebo služby v operačním nasazení ode dne, kdy byl zaměstnanci doručen povolávací rozkaz, po dobu výkonu těchto druhů vojenské činné služby, až do uplynutí 2 týdnů po jeho propuštění z těchto druhů vojenské činné služby,
- c) v době, kdy je zaměstnanec dlouhodobě plně uvolněn pro výkon veřejné funkce,
- d) v době, kdy je zaměstnankyně těhotná nebo kdy zaměstnankyně čerpá mateřskou dovolenou nebo kdy zaměstnankyně nebo zaměstnanec čerpají rodičovskou dovolenou,

- e) v době, kdy je zaměstnanec, který pracuje v noci, uznán na základě lékařského posudku vydaného poskytovatelem pracovně lékařských služeb dočasně nezpůsobilým pro noční práci,
  - f) v době, kdy zaměstnanec poskytuje dlouhodobou péči v případech podle [§ 41a](#) a [41c](#) zákona o nemocenském pojištění se souhlasem zaměstnavatele podle [§ 191a](#), v době, kdy ošetřuje dítě mladší než 10 let nebo jiného člena domácnosti v případech podle zákona o nemocenském pojištění a v době, kdy pečuje o dítě mladší než 10 let z důvodů stanovených zákonem o nemocenském pojištění.
- (2) Byla-li dána zaměstnanci výpověď před počátkem ochranné doby tak, že by výpovědní doba měla uplynout v ochranné době, ochranná doba se do výpovědní doby nezapočítává; pracovní poměr skončí teprve uplynutím zbývající části výpovědní doby po skončení ochranné doby, ledaže zaměstnanec sdělí zaměstnavateli, že na prodloužení pracovního poměru netrvá.

Zákaz výpovědi podle [§ 53](#) se nevztahuje na výpověď danou zaměstnanci:

- a) pro organizační změny uvedené v [§ 52](#) písm. a) a b); to neplatí v případě organizačních změn uvedených v [§ 52](#) písm. b), jestliže se zaměstnavatel přemísťuje v mezích místa (míst) výkonu práce, ve kterých má být práce podle pracovní smlouvy vykonávána,
  - b) pro organizační změny uvedené v [§ 52](#) písm. b); to neplatí v případě těhotné zaměstnankyně, zaměstnankyně, která čerpá mateřskou dovolenou, nebo zaměstnance v době, kdy čerpá rodičovskou dovolenou do doby, po kterou je žena oprávněna čerpat mateřskou dovolenou,
  - c) z důvodu, pro který může zaměstnavatel okamžitě zrušit pracovní poměr, pokud nejde o zaměstnankyni na mateřské dovolené nebo o zaměstnance v době čerpání rodičovské dovolené do doby, po kterou je žena oprávněna čerpat mateřskou dovolenou; byla-li dána zaměstnankyni nebo zaměstnanci z tohoto důvodu výpověď před nástupem mateřské dovolené (rodičovské dovolené) tak, že by výpovědní doba uplynula v době této mateřské dovolené (rodičovské dovolené), skončí výpovědní doba současně s mateřskou dovolenou (rodičovskou dovolenou),
  - d) pro jiné porušení povinností vyplývajících z právních předpisů vztahujících se k vykonávané práci [[§ 52](#) písm. g)] nebo porušení jiné povinnosti zaměstnance stanovené v [§ 301a](#) zvláště hrubým způsobem [[§ 52](#) písm. h)]; to neplatí, jde-li o těhotnou zaměstnankyni, zaměstnankyni čerpající mateřskou dovolenou, nebo o zaměstnance anebo zaměstnankyni, kteří čerpají rodičovskou dovolenou.
- (3) Zaměstnavatel může výjimečně pracovní poměr okamžitě zrušit jen tehdy,
- a) byl-li zaměstnanec pravomocně odsouzen pro úmyslný trestný čin k nepodmíněnému trestu odnětí svobody na dobu delší než 1 rok, nebo byl-li pravomocně odsouzen pro úmyslný trestný čin spáchaný při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním k nepodmíněnému trestu odnětí svobody na dobu nejméně 6 měsíců,
  - b) porušil-li zaměstnanec povinnost vyplývajících z právních předpisů vztahujících se k jím vykonávané práci zvláště hrubým způsobem.
- (4) Zaměstnavatel nesmí okamžitě zrušit pracovní poměr s těhotnou zaměstnankyní, zaměstnankyní na mateřské dovolené, zaměstnancem nebo zaměstnankyní, kteří čerpají rodičovskou dovolenou.

Okamžité zrušení pracovního poměru zaměstnancem

- a) podle lékařského posudku vydaného poskytovatelem pracovnělékařských služeb nebo rozhodnutí příslušného správního orgánu, který lékařský posudek přezkoumává, nemůže dále konat práci bez vážného ohrožení svého zdraví a zaměstnavatel mu neumožnil v době 15 dnů ode dne předložení tohoto posudku výkon jiné pro něho vhodné práce, nebo
- b) zaměstnavatel mu nevyplatil mzdu nebo plat nebo náhradu mzdy nebo platu anebo jakoukoli jejich část do 15 dnů po uplynutí období splatnosti (§ 141 odst. 1).

Zaměstnanci, který okamžitě zrušil pracovní poměr, přísluší od zaměstnavatele náhrada mzdy nebo platu ve výši průměrného výdělku za dobu, která odpovídá délce výpovědní doby. Pro účely náhrady mzdy nebo platu se použije § 67 odst. 3.

Společná ustanovení o rozvázání pracovního poměru

§ 57

- (1) Pro porušení jiné povinnosti zaměstnance stanovené v § 301a zvláště hrubým způsobem [§ 52 písm. h)] může dát zaměstnavatel zaměstnanci výpověď pouze do 1 měsíce ode dne, kdy se o tomto důvodu k výpovědi dověděl, nejpozději však do 1 roku ode dne, kdy takový důvod k výpovědi vznikl.
- (2) Stane-li se v průběhu 1 měsíce podle odstavce 1 jednání zaměstnance, v němž lze spatřovat porušení režimu dočasně práce neschopného pojištěnce, předmětem šetření jiného orgánu, je možné dát výpověď ještě do 1 měsíce ode dne, kdy se zaměstnavatel dověděl o výsledku tohoto šetření.

§ 58

- (1) Pro porušení povinnosti vyplývající z právních předpisů vztahujících se k vykonávané práci nebo z důvodu, pro který je možné okamžitě zrušit pracovní poměr, může dát zaměstnavatel zaměstnanci výpověď nebo s ním okamžitě zrušit pracovní poměr pouze do dvou měsíců ode dne, kdy se o důvodu k výpovědi nebo k okamžitému zrušení pracovního poměru dověděl, a pro porušení povinnosti vyplývající z pracovního poměru v cizině do 2 měsíců po jeho návratu z ciziny, nejpozději však vždy do 1 roku ode dne, kdy důvod k výpovědi vznikl
- (2) Stane-li se v průběhu 2 měsíců podle odstavce 1 jednání zaměstnance, v němž je možné spatřovat porušení povinnosti vyplývající z právních předpisů vztahujících se k vykonávané práci, předmětem šetření jiného orgánu, je možné dát výpověď nebo s ním okamžitě zrušit pracovní poměr ještě do 2 měsíců ode dne, kdy se zaměstnavatel dověděl o výsledku tohoto šetření.

§ 59

Zaměstnanec může okamžitě zrušit pracovní poměr pouze do 2 měsíců ode dne, kdy se o důvodu k okamžitému zrušení dověděl, nejpozději do 1 roku ode dne, kdy tento důvod vznikl.

§ 60

V okamžitém zrušení pracovního poměru musí zaměstnavatel i zaměstnanec skutkově vymezit jeho důvod tak, aby jej nebylo možno zaměnit s jiným. Uvedený důvod nesmí být dodatečně měněn. Okamžité zrušení pracovního poměru musí být písemné, jinak se k němu nepřihlíží.

§ 61

- (1) Výpověď nebo okamžité zrušení pracovního poměru je zaměstnavatel povinen předem projednat s odborovou organizací.
- (2) Jde-li o člena orgánu odborové organizace, který působí u zaměstnavatele, v době jeho funkčního období a v době 1 roku po jeho skončení, je k výpovědi nebo k okamžitému

zrušení pracovního poměru zaměstnavatel povinen požádat odborovou organizaci o předchozí souhlas. Za předchozí souhlas se považuje též, jestliže odborová organizace písemně neodmítla udělit zaměstnavateli souhlas v době do 15 dnů ode dne, kdy byla o něj zaměstnavatelem požádána.

- (3) Zaměstnavatel může použít souhlasu podle odstavce 2 jen ve lhůtě 2 měsíců od jeho udělení.
- (4) Jestliže odborová organizace odmítla udělit souhlas podle odstavce 2, jsou výpověď nebo okamžité zrušení pracovního poměru z tohoto důvodu neplatné; pokud jsou však ostatní podmínky výpovědi nebo okamžitého zrušení splněny a soud ve sporu podle § 72 shledá, že na zaměstnavateli nelze spravedlivě požadovat, aby zaměstnance nadále zaměstnával, jsou výpověď nebo okamžité zrušení pracovního poměru platné.
- (5) S jinými případy rozvázání pracovního poměru je zaměstnavatel povinen seznámit odborovou organizaci ve lhůtách s ní dohodnutých.

NEPLATNÉ rozvázání pracovního poměru

- (1) Dal-li zaměstnavatel zaměstnanci neplatnou výpověď nebo zrušil-li s ním zaměstnavatel neplatně pracovní poměr okamžitě nebo ve zkušební době, a oznámil-li zaměstnanec zaměstnavateli bez zbytečného odkladu písemně, že trvá na tom, aby ho dále zaměstnával, jeho pracovní poměr trvá i nadále a zaměstnavatel je povinen poskytnout mu náhradu mzdy nebo platu. Náhrada podle věty první přísluší zaměstnanci ve výši průměrného výdělku ode dne, kdy oznámil zaměstnavateli, že trvá na dalším zaměstnávání, až do doby, kdy mu zaměstnavatel umožní pokračovat v práci nebo kdy dojde k platnému skončení pracovního poměru.
- (2) Přesahuje-li celková doba, za kterou by měla zaměstnanci příslušet náhrada mzdy nebo platu, 6 měsíců, může soud na návrh zaměstnavatele jeho povinnost k náhradě mzdy nebo platu za další dobu přiměřeně snížit; soud při svém rozhodování přihlédne zejména k tomu, zda byl zaměstnanec mezitím jinde zaměstnán, jakou práci tam konal a jakého výdělku dosáhl nebo z jakého důvodu se do práce nezapojil.
- (3) Rozvázal-li zaměstnavatel pracovní poměr neplatně, avšak zaměstnanec neoznámí, že trvá na tom, aby ho zaměstnavatel dále zaměstnával, platí, pokud se se zaměstnavatelem nedohodne písemně na jiném dnu skončení, že jeho pracovní poměr skončil dohodou,
  - a) byla-li dána neplatná výpověď, uplynutím výpovědní doby,
  - b) byl-li pracovní poměr neplatně zrušen okamžitě nebo ve zkušební době, dnem, kdy měl pracovní poměr tímto zrušením skončit; v těchto případech má zaměstnanec právo na náhradu mzdy nebo platu ve výši průměrného výdělku za dobu výpovědní doby.

- (4) Dal-li zaměstnanec zaměstnavateli neplatnou výpověď nebo zrušil-li neplatně zaměstnanec pracovní poměr okamžitě nebo ve zkušební době a zaměstnavatel oznámil zaměstnanci bez zbytečného odkladu písemně, že trvá na tom, aby dále konal svou práci, pracovní poměr trvá i nadále. Nevyhoví-li zaměstnanec výzvě zaměstnavatele, má zaměstnavatel právo na něm požadovat náhradu škody, která mu tím vznikla, ode dne, kdy mu oznámil, že trvá na dalším konání práce.
- (2) Rozvázal-li zaměstnanec pracovní poměr neplatně, avšak zaměstnavatel netrvá na tom, aby zaměstnanec u něho dále pracoval, platí, pokud se se zaměstnancem nedohodne písemně na jiném dnu skončení, že jeho pracovní poměr skončil dohodou,
- a) byla-li dána neplatná výpověď, uplynutím výpovědní doby,
  - b) byl-li pracovní poměr neplatně zrušen okamžitě nebo ve zkušební době, dnem, kdy měl pracovní poměr tímto zrušením skončit.
- (5) V případech uvedených v odstavci 2 nemůže zaměstnavatel vůči zaměstnanci uplatňovat náhradu škody.

Vzor rozvázání pracovního poměru DOHODOU

ENEP, a.s. se sídlem v Praze, Opletalova 25 (dále jen „zaměstnavatel“)

a

Tomáš Veliký, technik, bytem Husinecká 14, Praha 3 (dále jen „zaměstnanec“)

uzavírají tuto

dohodu o rozvázání pracovního poměru:

Na základě pracovní smlouvy pracuje zaměstnanec u zaměstnavatele jako stavební technik od 15. 5. 2018.

Zaměstnanec a zaměstnavatel se dohodli na ukončení pracovního poměru zaměstnance u zaměstnavatele dohodou. Tento pracovní poměr končí dohodou dnem 31. 6. 2018.

Dohoda byla sepsána ve dvou vyhotoveních, z nichž jedno převzal zaměstnavatel a druhé zaměstnanec.

V Praze dne 5.6. 2018

Tomáš Veliký

ENEP, a.s.

Vzor rozvázání pracovního poměru VÝPOVĚDÍ

ENEP, a.s.

se sídlem v Praze

Věc: Rozvázání pracovního poměru výpovědí

U akciové společnosti pracuji na základě pracovní smlouvy jako stavební technik od 15. 5. 2018. Tímto dávám výpověď z pracovního poměru založeného touto pracovní smlouvou. Pracovní poměr skončí uplynutím výpovědní doby dvou měsíců dnem 16.7. 2018.

V Praze dne 5.5.2018

Tomáš Veliký,
bytem Praha, Husinecká 14

Vzor OKAMŽITÉHO zrušení pracovního poměru

ENEP, a.s.

se sídlem v Praze Opletalova 25

Věc: Okamžité zrušení pracovního poměru

Pracuji u akciové společnosti na základě pracovní smlouvy jako stavební technik.

Dne 12. září 2018 jsem Vám předal lékařský posudek ze dne 5. září 2018, podle něhož nemohu bez vážného ohrožení mého zdraví vykonávat sjednanou práci.

Poněvadž jste do dnešního dne na mou žádost nereagovali a do patnácti dnů od předložení posudku jste mne nepřevedli na jinou vhodnou práci, zrušuji okamžitě pracovní poměr podle ustanovení § 56 pís. a ZP.

V Praze dne 25. září 2018

Tomáš Veliký,
bytem Husinecká 14, Praha 3

26.3. **Kde hledat zaměstnání na plný úvazek**

- @ www.praceprozp.cz
- @ www.ligavozick.skynet.cz
- @ www.agapo.cz
- @ www.scmvd.cz
- @ www.celsuz.cz
- @ www.burzaprace.kontobariery.cz
- @ www.prace.cz
- @ www.pracepostizenych.cz
- @ www.unie-pz.cz

26.4. **Kde hledat zaměstnání na částečný úvazek**

- @ www.mamavpraci.cz
- @ www.jobs.cz
- @ www.profesia.cz
- @ www.jobhunter.cz
- @ www.volnamista.cz
- @ www.pracujemdoma.cz
- @ www.pracezeny.cz

27. Rozhodli jste se podnikat?

Dříve než se rozhodnete podnikat, je nezbytné vědět, zda jste dobře na podnikání připraveni. Musíte vědět předem, zda je o váš předmět podnikání zájem, jak je velká a silná konkurence a poté musíte vytvořit podnikatelskou strategii a použít nástroje účinného marketingu, abychom byli na trhu úspěšní. Čím přesnější jsou vaše poznatky a informace o produktu, který hodláte nabízet či uvést na trh, tím hodnotnější vytvoříte rozvahu, ve které si ujasníte samotné postupy, možnosti a rizika vlastního podnikání. Pokud vše nezhledníte, tedy pozitiva i negativa rozvahy, můžete si přivodit zbytečné a nepříjemné komplikace již od samého začátku podnikání, například tím, že podceníte přístup spojený s podmínkami pro založení živnosti či na základě toho, že budete pracovat s materiály, které nejsou pro český

trh povoleny k užívání nebo jsou zdraví nebezpečné. Podnikání má celou řadu úskalí, ale pokud dodržíte daná pravidla, vstoupíte na pomyslnou legitimní startovací čáru, a navíc máte trhu, co nabídnout, můžeme vám jen přát hodně zdarů a úspěchů na stezce podnikání.

27.1. Výhody a nevýhody podnikání

Mezi výhody podnikání fyzických osob patří především samostatné rozhodování, administrativně jednodušší založení a minimální náklady na administrativní založení. Nevýhodou podnikání fyzických osob je například obtížný přístup k finančním prostředkům, neomezené ručení majetkem majitele a malá vyjednávací síla v obchodních vztazích.

Obecně platí, že pokud nedojde k omezení společného jmění manželů, ručí podnikatel (fyzická osoba) veškerým majetkem manželů ve společném jmění. Druhou variantou je, že za závazky ručí obchodní společnost (právní osoba) celým svým majetkem, takže v podstatě ručí do výše nesplacených vkladů.

Celým svým majetkem ručí	Do výše nesplacených vkladů ručí
fyzická osoba podnikatel, společníci veřejné obchodní společnosti komplementáři komanditní společnosti.	komanditisté komanditní společnosti a společníci společnosti s ručením omezeným

27.2. Kdo je podnikatel

Podnikatelem je osoba, která samostatně vykonává na vlastní účet a odpovědnost výdělečnou činnost živnostenským nebo obdobným způsobem se záměrem činit tak soustavně za účelem dosažení zisku. Za podnikatele se považuje každá osoba, která uzavírá smlouvy související s vlastní obchodní, výrobní nebo obdobnou činností či při samostatném výkonu svého povolání, popřípadě osoba, která jedná jménem nebo na účet podnikatele.

Podnikání fyzické osoby je posuzované buď jako hlavní, pokud k této činnosti není vykonávána jiná činnost, ze které by bylo možné uskutečňovat odvody na sociální pojištění, nebo jako vedlejší.

27.3. Než začneme podnikat

Nejen ideální, ale je i žádoucí, když si předem sestavíme podrobný podnikatelský plán, který předkládáme například, pokud žádáme o financování z veřejných zdrojů. Podnikatelé mohou žádat o finanční podporu, která posiluje vlastní konkurenceschopnost a rozvoj podnikatelského prostředí.

Výběr vhodné formy podnikání

Jsme-li k sobě odpovědní, přemýšlíme předem o způsobu a formě podnikání, ale také o tom, zda náš případný společník je ochoten obětovat a vložit do nově vznikající společnosti totéž, co my. Neexistuje žádná univerzální cesta, teda ani rada, jak začít nejlépe podnikat, jak být trvale na vrcholu.

Požadavky, podmínky, představy, a i zázemí jednotlivých podnikatelů se liší. Přemýšlíme také

o tom, jak rozsáhlé bude naše podnikání. Předem si také musíme promyslet, zda budete podnikat jako fyzická osoba samostatně výdělečně činná (OSVČ) nebo jako právnické osoby,

prostřednictvím například společnosti s ručením omezeným, akciové společnosti, družstva či sdružení podnikatelů.

Položte si ze všeho nejdříve zásadní otázky – jednoduchá rozvaha

1. Víme, v jakém oboru budete podnikat?
2. Máme dostatečný vstupní (nezbytný) kapitál?
3. Známe reálnou poptávku po vašem produktu?
4. Máme místo, odkud budeme svou činnost řídit a organizovat?
5. Máme vhodné místo pro samotné podnikání, potřebujeme vytvořit provozovnu?
6. Splňujeme zvláštní podmínky provozování živnosti?
7. Pokud nesplňuji, získám osobu, kterou ustanovím odpovědnou osobou?

I jedna jediná záporná odpověď nabádá, abyste se na podnikání lépe připravili a začátek ještě odložili, byť by jen o pár dnů či týdnů. Za „chodu“ se vždy vše hůře dohání.

27.4. Překážky provozování živnosti

Je i několik případů, kdy není možné získat živnostenské oprávnění, například:

- a) Na majetek žadatele byl prohlášen konkurs.
- b) Došlo k zamítnutí insolvenčního návrhu, a to z důvodu nedostatečného majetku k úhradě nákladů insolvenčního řízení (po dobu 3 let od právní moci rozhodnutí o zamítnutí insolvenčního návrhu).
- c) Došlo k zamítnutí konkursu, a to z důvodu nedostatečného majetku k úhradě nákladů konkursního řízení (po dobu 3 let od právní moci rozhodnutí o zamítnutí)
- d) Soudem nebo správním orgánem byl uložen trest nebo sankce zákazu činnosti týkající se provozování živnosti v oboru nebo příbuzném oboru.

Podnikat nemusíme jen dle živnostenského zákona

Ne vždy potřebujete pro své podnikání živnostenské oprávnění. Druh a způsob našeho podnikání může spadat do skupiny činností, ke kterým není nutné živnostenské a ani jiné oprávnění, ale mohou podléhat specifickým evidencím.

Pro jiné naopak potřebujete zvláštní povolení od dalších úřadů a institucí jako je například Česká národní banka, Ministerstvo zdravotnictví, krajské úřady apod.

Jedná se například o tyto činnosti:

- zemědělská výroba, lesní a vodní hospodářství
- činnost autorů
- nezávislá povolání
- zisk z pronájmu vlastnictví
- činnosti upravené zvláštními předpisy (daňové poradenství, činnost advokátů, znalců, soudních exekutorů, makléřů, tlumočnicků, lékařská praxe, sociální služby, léčitelství apod.)

Živností není dle zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon, § 3)

- provozování činnosti vyhrazené zákonem státu nebo určené právnické osobě,
- využívání výsledků duševní tvůrčí činnosti, chráněných zvláštními zákony, jejich původci nebo autory,
- výkon kolektivní správy práva autorského a práv souvisejících s právem autorským podle zvláštního právního předpisu,
- restaurování kulturních památek nebo jejich částí, které jsou díly výtvarných umění nebo uměleckořemeslnými pracemi,
- provádění archeologických výzkumů.

Živností dále není v rozsahu zvláštních zákonů činnost fyzických osob:

- lékařů, zubních lékařů a farmaceutů, nelékařských zdravotnických pracovníků při poskytování zdravotních služeb a přírodních léčitelů,
- veterinárních lékařů, dalších veterinárních pracovníků včetně pracovníků veterinární asanace a osob vykonávajících odborné práce při šlechtitelské a plemenářské činnosti v chovu hospodářských zvířat,
- advokátů, notářů a patentových zástupců a soudních exekutorů,
- znalců a tlumočnicků,
- auditorů a daňových poradců,
- burzovních dohodců,
- zprostředkovatelů a rozhodců při řešení kolektivních sporů a rozhodců při rozhodování majetkových sporů,
- úředně oprávněných zeměměřických inženýrů,
- autorizovaných architektů a autorizovaných inženýrů činných ve výstavbě, kteří vykonávají svoji činnost jako svobodní architekti a svobodní inženýři,
- autorizovaných inspektorů, kteří vykonávají svoji činnost jako svobodné povolání,
- auditorů bezpečnosti pozemních komunikací,
- zapsaných mediátorů podle zákona o mediaci.

Živnostenský list není zapotřebí ani pro příležitostné činnosti

Jedná se o nárazové (jednorázové) příjmy, na které nemáme živnostenský list. Mezi nejčastější činnosti tohoto typu patří například posekání trávy u souseda na zahradě, prodej ovoce či zeleniny z vlastní zahrádky, příležitostný pronájem movitých věcí, zemědělská výroba, pokud ji neprovozujeme coby podnikatel, samostatně hospodařící rolník. Platí za určitých podmínek také pro příjem včelařů, a to pokud jsme během roku měli maximálně 60 včelstev (platí od roku 2014), kdy příjem za jedno včelstvo je 500 Kč.

Nepatří sem však například autorské honoráře, i když by se daly hodnotit jen jako příležitostné příjmy.

Nezávislá povolání

Tvůrčí činnosti nejsou podnikáním dle zvláštních předpisů (umělecké činnosti: výtvarníci, spisovatelé, hudebníci, skladatelé, herci apod.), přesto si mohou vybrat, jakým způsobem budou podnikat. Tato podnikání bývají označována jako svobodná povolání, pokud jsou provozována dle autorského zákona pod č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů.

Nezávislá povolání však mohou být vykonávána i dle živnostenského zákona, tedy pod IČ. V praxi se tedy můžete setkat s fakturou umělce, která je buď na rodné číslo – svobodné povolání nebo pod IČ, což je podnikání na základě podnikání dle živnostenského zákona. Mnoho pořadatelů nejrůznějších akcí toto rozlišení nezná a mívá problém s proplacením faktury vystavené na rodné číslo.

Český autorský zákon vychází z principů kontinentálního práva a orientuje se významně na pojetí německé a francouzské pojetí autorských práv. Řeší ochranu autorských práv, jejich kolektivní správu a vztahuje se na všechna díla a umělecké výkony výkonných umělců uveřejněná občany České republiky, ať už byla uveřejněna kdekoli za jakýchkoli událostí.

Bermská úmluva (čl. 5 odst. 4) řeší díla cizích státních příslušníků a dobu ochrany, je-li v zemi původu díla jiná.

Zisk z pronájmu vlastnictví

Jste-li vlastníkem nemovitosti/í, kterou/é pronajímáte, pronajímáte svůj vlastní nemovitý majetek, nemusíte tedy za určitých okolností žádat o živnostenské oprávnění, ale pozor zisk stejně daníte.

Pronajímání vlastní nemovitosti je živností, pokud si vlastník požádá o vydání živnostenského oprávnění (volnou živnost) na činnost: Realitní činnost, správa a údržba nemovitostí.

Činnosti upravené zvláštními předpisy

Komerční činnosti upravené zvláštními předpisy, jsou vyjmuté z působnosti živnostenského zákona. Jedná se například o daňové poradenství, činnost advokátů, znalců, soudních exekutorů, makléřů, tlumočnicků, lékařská praxe, sociální služby, léčitelství apod.), avšak před zahájením vlastní činnosti musí splnit předepsané podmínky. Přehled všech činností vyjmutých z působnosti živnostenského zákona, jsou vyjmenovány v § 3 živnostenského zákona.

Vybrané činnosti upravené zvláštními předpisy:

1. Léčebné procedury, činnost lékařů, zubních lékařů, farmaceutů, nelékařských
2. zdravotnických pracovníků jiných se řídí zákonem č. 95/2004 Sb., o podmínkách
3. získávání a uznávání odborné způsobilosti a specializované způsobilosti k výkonu
4. zdravotnického povolání lékaře, zubního lékaře a farmaceuta, případně dle dalších
5. souvisejících zákonů.
6. Působnost advokátů, notářů
7. Činnosti spojené s činností na burze i různé obchodní aktivity na finančních trzích
8. a řada dalších činností (více § 3 živnostenského zákona)

Podnikání dle živnostenského zákona

Podle zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání je živností soustavná činnost, která je provozovaná samostatně, (pod) vlastním jménem, na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku a za podmínek stanovených tímto zákonem. Všechny živnostenské obory, které je možné vykonávat dle živnostenského zákona, jsou rozděleny do čtyř samostatných kategorií:

volné živnosti, řemeslné živnosti, vázané živnosti a koncesované živnosti.

Volné živnosti:

Samostatná příloha č. 4 k nařízení vlády č. 278/2008 Sb. obsahuje seznam

Obsahových náplní živností volných podle jednotlivých činností. Volné živnosti nevyžadují odbornou způsobilost. Obory činností náležející do živnosti volné:

- Poskytování služeb pro zemědělství, zahradnictví, rybníkářství, lesnictví a myslivost
- Činnost odborného lesního hospodáře
- Vyhotovování lesních hospodářských plánů a osnov
- Nakládání s reprodukčním materiálem lesních dřevin
- Chov zvířat a jejich výcvik (s výjimkou živočišné výroby)
- Úprava nerostů, dobývání rašeliny a bahna
- Výroba potravinářských a škrobářenských výrobků
- Pěstitelské pálení
- Výroba krmiv, krmných směsí, doplňkových látek a premixů
- Výroba textilií, textilních výrobků, oděvů a oděvních doplňků
- Výroba a opravy obuvi, brašnářského a sedlářského zboží
- Zpracování dřeva, výroba dřevěných, korkových, proutěných a slaměných výrobků
- Výroba vlákniny, papíru a lepenky a zboží z těchto materiálů
- Vydavatelské činnosti, polygrafická výroba, knihařské a kopírovací práce
- Výroba, rozmnožování, distribuce, prodej, pronájem zvukových a zvukově-obrazových záznamů a výroba nenahraných nosičů údajů a záznamů
- Výroba koksu, surového dehtu a jiných pevných paliv
- Výroba chemických látek, vláken a přípravků a kosmetických prostředků
- Výroba hnojiv
- Výroba plastových a pryžových výrobků
- Výroba a zpracování skla
- Výroba stavebních hmot, porcelánových, keramických a sádrových výrobků
- Výroba brusiv a ostatních minerálních nekovových výrobků
- Broušení technického a šperkového kamene
- Výroba a hutní zpracování železa, drahých a neželezitých kovů a jejich slitin
- Výroba kovových konstrukcí a kovodělných výrobků
- Umělecko-řemeslné zpracování kovů
- Povrchové úpravy a svařování kovů a dalších materiálů
- Výroba měřicích, zkušebních, navigačních, optických a fotografických přístrojů a zařízení

- Výroba elektronických součástí, elektrických zařízení a výroba a opravy elektrických strojů, přístrojů a elektronických zařízení pracujících na malém napětí
- Výroba neelektrických zařízení pro domácnost
- Výroba strojů a zařízení
- Výroba motorových a přípojných vozidel a karoserií
- Stavba a výroba plavidel
- Výroba, vývoj, projektování, zkoušky, instalace, údržba, opravy, modifikace a
- konstrukční změny letadel, motorů letadel, vrtulí, letadlových částí a zařízení a leteckých pozemních zařízení
- Výroba drážních hnacích vozidel a drážních vozidel na dráze tramvajové, trolejbusové a lanové a železničního parku
- Výroba jízdních kol, vozíků pro invalidy a jiných nemotorových dopravních prostředků
- Výroba a opravy čalounických výrobků
- Výroba, opravy a údržba sportovních potřeb, her, hraček a dětských kočárků
- Výroba zdravotnických prostředků
- Výroba a opravy zdrojů ionizujícího záření
- Výroba školních a kancelářských potřeb, kromě výrobků z papíru, výroba bižuterie, kartáčnického a konfekčního zboží, deštníků, upomínkových předmětů
- Výroba dalších výrobků zpracovatelského průmyslu
- Provozování vodovodů a kanalizací a úprava a rozvod vody
- Nakládání s odpady (vyjma nebezpečných)
- Přípravné a dokončovací stavební práce, specializované stavební činnosti
- Sklenářské práce, rámování a paspartování
- Zprostředkování obchodu a služeb
- Velkoobchod a maloobchod
- Zastavárenská činnost a maloobchod s použitým zbožím
- Údržba motorových vozidel a jejich příslušenství
- Potrubní a pozemní doprava (vyjma železniční a silniční motorové dopravy)
- Skladování, balení zboží, manipulace s nákladem a technické činnosti v dopravě
- Zasilatelství a zastupování v celním řízení
- Provozování poštovních a zahraničních poštovních služeb
- Ubytovací služby
- Poskytování software, poradenství v oblasti informačních technologií, zpracování dat, hostingové a související činnosti a webové portály
- Činnost informačních a zpravodajských kanceláří

- Realitní činnost, správa a údržba nemovitostí
- Pronájem a půjčování věcí movitých
- Poradenská a konzultační činnost, zpracování odborných studií a posudků
- Projektování pozemkových úprav
- Příprava a vypracování technických návrhů, grafické a kresličské práce
- Projektování elektrických zařízení
- Výzkum a vývoj v oblasti přírodních a technických věd nebo společenských věd
- Testování, měření, analýzy a kontroly
- Reklamní činnost, marketing, mediální zastoupení
- Návrhářská, designérská, aranžérská činnost a modeling
- Fotografické služby
- Překladatelská a tlumočnická činnost
- Služby v oblasti administrativní správy a služby organizačně hospodářské povahy
- Provozování cestovní agentury, a průvodcovská činnost v oblasti cestovního ruchu
- Mimoškolní výchova a vzdělávání, pořádání kurzů, školení, včetně lektorské činnosti
- Provozování kulturních, kulturně-vzdělávacích a zábavních zařízení, pořádání kulturních produkcí, zábav, výstav, veletrhů, přehlídek, prodejních a obdobných akcí
- Provozování tělovýchovných a sportovních zařízení a organizování sportovních činností
- Praní pro domácnost, žehlení, opravy a údržba oděvů, bytového textilu a osobního zboží
- Poskytování technických služeb
- Opravy a údržba potřeb pro domácnost, předmětů kulturní povahy, výrobků jemné mechaniky, optických přístrojů a měřidel
- Poskytování služeb osobního charakteru a pro osobní hygienu
- Poskytování služeb pro rodinu a domácnost
- Výroba, obchod a služby jinde nezařazené

Řemeslné živnosti: Pro výkon řemeslné živnosti je požadována odborná způsobilost. Podmíněná je tedy odborným vzděláním (minimálně vyučení v oboru, středoškolské či vysokoškolské vzdělání není nezbytné). Pro provozování řemeslné živnosti je tedy nutné prokázat požadovanou odbornou způsobilost minimálně výučním listem nebo maturitním vysvědčením či vysokoškolským diplomem nebo dokladem o uznání odborné kvalifikace (rekvalifikace). Živnosti řemeslné jsou blíže popsány v Příloze č. 1 k zákonu č. 455/1991 Sb., živnostenského zákona

Subjekty oprávněné k ohlášení živnosti řemeslné jsou v tomto případě fyzické osoby s bydlištěm na území České republiky. Bydlištěm na území České republiky se pro účely živnostenského zákona rozumí trvalý pobyt na jejím území.

Podnikatel (případně odpovědný zástupce) musí splňovat všeobecné (§ 6 ŽZ) a zvláštní podmínky provozování živnosti, tj. odbornou způsobilost (§ 7 ŽZ), u podnikatele (ani u jeho odpovědného zástupce) nesmí trvat žádná z překážek provozování živnosti (§ 8 ŽZ) a musí být splněny další podmínky uvedené v

živnostenském zákoně.

Odborná způsobilost pro řemeslné živnosti se prokazuje dokladem o:

- a) řádném ukončení středního vzdělání s výučním listem v příslušném oboru vzdělání,
- b) řádném ukončení středního vzdělání s maturitní zkouškou v příslušném oboru vzdělání, nebo s předměty odborné přípravy v příslušném oboru,
- c) řádném ukončení vyššího odborného vzdělání v příslušném oboru vzdělání,
- d) řádném ukončení vysokoškolského vzdělání v příslušné oblasti studijních programů a
- e) studijních oborů, nebo uznání odborné kvalifikace, vydaným uznávacím orgánem podle zákona o uznávání odborné kvalifikace,
- f) ověření nebo uznání dosažené úplné kvalifikace pro příslušný obor na základě zákona o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání.

Jiný způsob prokázání odborné způsobilosti:

- a) u živností uvedených v části A přílohy č. 1 k živnostenskému zákonu doklady podle § 7 odst. 5 písm. b), c) nebo e),
- b) u živností uvedených v části B přílohy č. 1 k živnostenskému zákonu doklady podle § 7 odst. 5 písm. b), c), f) nebo h), nebo
- c) u živností uvedených v části C přílohy č. 1 k živnostenskému zákonu doklady podle § 7 odst. 5 písm. j), k), l) nebo m).

Doklady prokazující odbornou způsobilost podle § 21 mohou být nahrazeny doklady o:

1. řádném ukončení středního vzdělání s výučním listem v příbuzném oboru vzdělání a dokladem o vykonání jednorochní praxe v oboru,
2. řádném ukončení středního vzdělání s maturitní zkouškou v příbuzném oboru vzdělání a dokladem o vykonání jednorochní praxe v oboru,
3. řádném ukončení vyššího odborného vzdělání v příbuzném oboru vzdělání a dokladem o vykonání jednorochní praxe v oboru,
4. řádném ukončení vysokoškolského vzdělání v příslušné příbuzné oblasti studijních programů a studijních oborů,
5. řádném ukončení rekvalifikace pro příslušnou pracovní činnost, vydaným zařízením akreditovaným podle zvláštních právních předpisů, nebo zařízením akreditovaným Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, nebo ministerstvem, do jehož působnosti patří odvětví, v němž je živnost provozována, a dokladem o vykonání jednorochní praxe v oboru,
6. nebo vykonání šestileté praxe v oboru.

U podnikatele ani u jeho odpovědného zástupce nesmí dle §11 odst. 3 živnostenského zákona trvat žádná z překážek provozování živnosti uvedených v ustanovení § 8 téhož zákona (například soudem či jiným správním orgánem uložený trest nebo sankce zákazu činnosti týkající se provozování živnosti v oboru nebo v příbuzném oboru po dobu trvání tohoto trestu).

Seznam řemeslných živností

Část A

1. Řeznictví a uzenářství
2. Mlékárenství
3. Mlynářství
4. Pekařství, cukrářství
5. Pivovarnictví a sladovnictví
6. Zpracování kůží a kožešin
7. Aplikace, výroba a opravy ortopedické obuvi
8. Broušení a leptání skla
9. Zpracování gumárenských směsí
10. Zpracování kamene
11. Slévárenství, modelářství
12. Kovářství, podkovářství
13. Obráběčství
14. Zámečnictví, nástrojářství
15. Galvanizérství, smaltérství
16. Výroba, instalace, opravy elektrických strojů a přístrojů, elektronických a telekomunikačních zařízení
17. Hodinářství
18. Zlatnictví a klenotnictví
19. Truhlářství, podlahářství
20. Výroba a opravy hudebních nástrojů
21. Opravy ostatních dopravních prostředků a pracovních strojů
22. Zednictví
23. Montáž, opravy, revize a zkoušky elektrických zařízení
24. Montáž, opravy a rekonstrukce chladicích zařízení a tepelných čerpadel
25. Vodoinstalatérství, topenářství
26. Montáž, opravy, revize a zkoušky plynových zařízení a plnění nádob plyny
27. Montáž, opravy, revize a zkoušky tlakových zařízení a nádob na plyny
28. Montáž, opravy, revize a zkoušky zdvihacích zařízení
29. Izolatérství
30. Malířství, lakýrnictví, natěračství
31. Pokrývačství, tesařství

32. Klempířství a oprava karoserií
33. Kamnářství
34. Opravy silničních vozidel
35. Holičství, kadeřnictví

Část B

1. Barvení a chemická úprava textilií
2. Čištění a praní textilu a oděvů
3. Kominictví

Část C

1. Hostinská činnost
2. Kosmetické služby
3. Pedikúra, manikúra

Vázané živnosti

Odborná způsobilost pro vázané živnosti je stanovena v Příloze č. 2 k zákonu č. 455/1991 Sb., živnostenského zákona. Občan České republiky nebo jiného členského státu Evropské unie může prokázat odbornou způsobilost dokladem o uznání odborné kvalifikace vydaným uznávacím orgánem podle zákona o uznávání odborné kvalifikace.

Seznam vázaných živností

- Diagnostická, zkušební a poradenská činnost v ochraně rostlin a ošetřování rostlin, rostlinných produktů, objektů a půdy proti škodlivým organismům přípravky na ochranu rostlin nebo biocidními přípravky
- Geologické práce
- Zpracování tabáku a výroba tabákových výrobků
- Výroba a zpracování paliv a maziv
- Výroba nebezpečných chemických látek a nebezpečných chemických přípravků a prodej chemických látek a chemických přípravků klasifikovaných jako vysoce toxické a toxické
- Výroba a opravy sériově zhotovovaných
  - protéz,
  - trupových ortéz,
  - končetinových ortéz,
  - měkkých bandáží
- Oční optika
- Podnikání v oblasti nakládání s nebezpečnými odpady
- Projektová činnost ve výstavbě
- Provádění staveb, jejich změn a odstraňování
- Nákup a prodej kulturních památek nebo předmětů kulturní hodnoty
- Obchod se zvířaty určenými pro zájmové chovy
- Činnost účetních poradců, vedení účetnictví, vedení daňové evidence
- Provádění dobrovolných dražeb movitých věcí podle zákona o veřejných dražbách
- Oceňování majetku pro:
  - věci movité,
  - věci nemovité,
  - nehmotný majetek,
  - finanční majetek,

- podnik
- Výkon zeměměřických činností
- Zpracování návrhu katalogizačních dat
- Měření znečišťujících a pachových látek, ověřování množství emisí skleníkových plynů a zpracování rozptylových studií
- Revize, prohlídky a zkoušky určených technických zařízení v provozu
- Restaurování děl z oboru výtvarných umění, která nejsou kulturními památkami nebo jejich částmi, ale jsou uložena ve sbírkách muzeí a galerií nebo se jedná o předměty kulturní hodnoty
- Speciální ochranná dezinfekce, dezinsekce a deratizace
  - bez použití toxických nebo vysoce toxických chemických látek a chemických
  - přípravků s výjimkou speciální ochranné dezinfekce, dezinsekce a deratizace v potravinářských a zemědělských provozech,
  - v potravinářských nebo zemědělských provozech, toxickými nebo vysoce toxickými chemickými látkami nebo chemickými přípravky, s výjimkou speciální ochranné dezinsekce a deratizace v potravinářských nebo zemědělských provozech
- Průvodcovská činnost horská
- Vodní záchranná služba
- Technicko-organizační činnost v oblasti požární ochrany
- Poskytování služeb v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci
- Poskytování tělovýchovných a sportovních služeb v oblasti
- Provozování autoškoly
- Pořádání kurzů k získání znalostí k výkonu speciální ochranné dezinfekce, dezinsekce a deratizace
- Péče o dítě do tří let věku v denním režimu
- Psychologické poradenství a diagnostika
- Drezúra zvířat
- Činnosti, při kterých je porušována integrita lidské kůže
- Masérské, rekondiční a regenerační služby
- Provozování solárií

Koncesované živnosti:

Lze je provozovat jen na základě udělení státního povolení, které je označené jako koncese. Náplně koncesí upravuje Nařízení vlády č. 278/2008 Sb.

Pro získání koncese je nutné prokázat odbornou způsobilost, v některých případech je nutné splnit předepsané (případné) další podmínky. Podání žádosti o koncesi se řídí dle typu

podnikatelské osoby (fyzická, právnická) a jejího bydliště (ČR, EU a mimo EU). Ke koncesi je nutné získat souhlas státního orgánu dle následujících oborů:

- Výroba a úprava kvasného lihu, konzumního lihu, lihovin a ostatních alkoholických nápojů (s výjimkou piva, ovocných vín, ostatních vín a medoviny a ovocných destilátů získaných pěstitelským pálením)
- Výroba a úprava lihu sulfitového nebo lihu syntetického
- Výzkum, vývoj, výroba, ničení, zneškodňování, zpracování, nákup a prodej výbušnin
- Vývoj, výroba, opravy, úpravy, přeprava, nákup, prodej, půjčování, uschovávání, znehodnocování a ničení zbraní a střeliva
- Nákup a prodej, půjčování, vývoj, výroba, opravy, úpravy, uschovávání, skladování, přeprava, znehodnocování a ničení bezpečnostního materiálu
- Výroba tepelné energie a rozvod tepelné energie, nepodléhající licenci realizovaná ze zdrojů tepelné energie s instalovaným výkonem jednoho zdroje nad 50 kW

- Silniční motorová doprava
  - nákladní vnitrostátní provozovaná vozidla o největší povolené hmotnosti do 3,5
  - tuny včetně,
  - nákladní vnitrostátní provozovaná vozidla o největší povolené hmotnosti nad 3,5 tuny,
  - nákladní mezinárodní provozovaná vozidla o největší povolené hmotnosti do 3,5
  - tuny včetně,
  - nákladní mezinárodní provozovaná vozidla o největší povolené hmotnosti nad
  - 3,5 vnitrostátní příležitostná osobní,
  - mezinárodní příležitostná osobní,
  - vnitrostátní veřejná linková,
  - vnitrostátní zvláštní linková,
  - mezinárodní linková,
  - mezinárodní kyvadlová,
  - taxislužba
- Vnitrozemská vodní doprava
- Kontrolní testování mechanizačních prostředků na ochranu rostlin
- Provádění pyrotechnického průzkumu
- Provádění veřejných dražeb
  - dobrovolných,
  - nedobrovolných
- Provozování cestovní kanceláře
- Ostraha majetku a osob a služby soukromých detektivů
- Poskytování technických služeb k ochraně majetku a osob
- Vedení spisovny
- Provozování střelnic a výuka a výcvik ve střelbě se zbraní
- Provádění trhacích a ohňostrojných prací
- Provozování pohřební služby
- Provádění balzamace a konzervace
- Provozování krematoria

Jak se prokazuje odborná způsobilost vybraných živností

Odborná způsobilost vybraných živností se prokazuje dle vládního nařízení č. 209/2001 Sb., které stanovuje podmínky pro osoby, které nesplňují zákonem stanovená kritéria. Tyto fyzické osoby mohou podnikat, avšak musí mít odborného garanta, který se stává jejich odpovědným zástupcem. Podnikatel pak provozuje svoji živnost pod dozorem odpovědného zástupce.

Seznam živností, které mohou být vykonávány pouze odborně způsobilými osobami

- a) Kosmetické služby
- b) Pedikúra, manikúra
- c) Průvodcovská činnost – horská, sportovní a tělovýchovná, v oblasti cestovního ruchu
- d) Poskytování tělovýchovných služeb
- e) Vodní záchranářská služba
- f) Činnosti, při kterých je porušována integrita lidské kůže
- g) Masérské, rekondiční a regenerační služby
- h) Provozování solárií
- i) Péče o dítě do 3 let věku v denním režimu
- j) Obchod se zvířaty určenými pro zájmové chovy

Kosmetické služby

- a) výuční list nebo jiný doklad o řádném ukončení tříletého učebního oboru kosmetička, nebo
- b) vysvědčení o ukončení studia příslušného studijního oboru střední odborné školy, jehož délka je kratší než 4 roky, nebo
- c) vysvědčení o maturitní zkoušce v příslušném studijním oboru střední odborné školy nebo středního odborného učiliště nebo gymnázia s předměty odborné přípravy, nebo
- d) diplom nebo jiný doklad o absolvování bakalářského nebo magisterského studijního programu v oboru (oblasti) živnosti, nebo
- e) osvědčení o rekvalifikaci nebo jiný doklad o odborné způsobilosti vydaný institucí akreditovanou Ministerstvem školství, mládeže a tělo výchovy nebo příslušným ministerstvem, do jehož působnosti patří odvětví, v němž je živnost provozována, nebo
- f) doklad o vykonání kvalifikační zkoušky před komisí složenou ze zástupců příslušného živnostenského úřadu, příslušné střední odborné školy, nebo středního odborného učiliště, jakož i příslušného živnostenského společenstva, je-li zřízeno, nebo
- g) doklad o vykonání zkoušky podle vyhlášky vydané ministerstvem, do jehož působnosti patří odvětví, v němž je živnost provozována (§ 73a odst. 3 živnostenského zákona), nebo
- h) doklad o vykonání tříleté praxe v oboru v nezávislém postavení (§ 2 a § 23 obchodního zákoníku) nebo v pracovněprávním vztahu.

Pedikúra, manikúra

- a) výuční list nebo jiný doklad o řádném ukončení tříletého učebního oboru kosmetička, nebo
- b) vysvědčení o ukončení studia příslušného studijního oboru střední odborné školy, jehož délka je kratší než 4 roky, nebo
- c) vysvědčení o maturitní zkoušce v příslušném studijním oboru střední odborné školy nebo středního odborného učiliště nebo gymnázia s předměty odborné přípravy, nebo
- d) diplom nebo jiný doklad o absolvování bakalářského nebo magisterského studijního programu v oboru (oblasti) živnosti, nebo
- e) osvědčení o rekvalifikaci nebo jiný doklad o odborné způsobilosti vydaný institucí akreditovanou Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy nebo příslušným ministerstvem, do jehož působnosti patří odvětví, v němž je živnost provozována, nebo
- f) doklad o vykonání kvalifikační zkoušky před komisí složenou ze zástupců příslušného živnostenského úřadu, příslušné střední odborné školy nebo středního odborného učiliště, jakož i příslušného živnostenského společenstva, je-li zřízeno, nebo
- g) doklad o vykonání zkoušky podle vyhlášky vydané ministerstvem, do jehož působnosti patří odvětví, u němž je živnost provozována (§ 73a odst. 3 živnostenského zákona), nebo
- h) doklad o vykonání tříleté praxe v oboru v nezávislém postavení (§ 2 a § 23 obchodního zákoníku) nebo v pracovněprávním vztahu.

Průvodcovská činnost – Horská

- a) osvědčení o rekvalifikaci nebo jiný doklad o odborné způsobilosti vydaný institucí akreditovanou Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy nebo příslušným ministerstvem, do jehož působnosti patří odvětví, v němž je živnost provozována, nebo
- b) doklad o vykonání zkoušky podle vyhlášky vydané ministerstvem, do jehož působnosti patří odvětví, v němž je živnost provozována (§ 73a odst. 3 živnostenského zákona), nebo
- c) doklad o vykonání tříleté praxe v oboru v nezávislém postavení (§ 2 a § 23 obchodního zákoníku) nebo v pracovněprávním vztahu.

Tělovýchovná a sportovní

- a) doklad o absolvování vyšší odborné školy tělovýchovného směru, nebo
- b) diplom nebo jiný doklad o absolvování bakalářského nebo magisterského studijního programu v oblasti tělesná výchova a sport, nebo
- c) osvědčení o rekvalifikaci nebo jiný doklad o odborné způsobilosti vydaný institucí akreditovanou Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy nebo příslušným ministerstvem, do jehož působnosti patří odvětví, v němž je živnost provozována, nebo
- d) doklad o odborné způsobilosti vydaný vzdělávací institucí tělovýchovného zaměření (např. vzdělávací instituce tělovýchovných svazů), nebo
- e) doklad o vykonání zkoušky podle vyhlášky vydané ministerstvem, do jehož působnosti patří odvětví, v němž je živnost provozována (§ 73a odst. 3 živnostenského zákona), nebo
- f) doklad o vykonání tříleté praxe v oboru v nezávislém postavení (§ 2 a § 23 obchodního zákoníku) nebo v pracovněprávním vztahu.

Oblast cestovního ruchu

- a) doklad o středoškolském vzdělání ukončeném maturitní zkouškou v oblasti cestovního ruchu, nebo
- b) doklad o absolvování vyšší odborné školy v oblasti cestovního ruchu, nebo
- c) diplom nebo jiný doklad o absolvování bakalářského nebo magisterského studijního programu v oblasti cestovního ruchu, nebo
- d) doklad o vykonání zkoušky podle vyhlášky vydané ministerstvem, do jehož působnosti patří odvětví, v němž je živnost provozována (§ 73a odst. 3 živnostenského zákona), nebo
- e) osvědčení o rekvalifikaci nebo jiný doklad o odborné způsobilosti vydaný institucí akreditovanou Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy nebo příslušným ministerstvem, do jehož působnosti patří odvětví, v němž je živnost provozována, a doklad o vykonání dvouleté praxe v průvodcovské činnosti v oblasti cestovního ruchu, nebo
- f) osvědčení vydané pro výkon průvodcovské činnosti Ministerstvem obchodu a cestovního ruchu případně Ministerstvem hospodářství v době od 1.1.1992 do 31.12.1995, nebo
- g) doklad o vykonání tříleté praxe v průvodcovské činnosti v oblasti cestovního ruchu v nezávislém postavení (§ 2 a § 23 obchodního zákoníku) nebo v pracovněprávním vztahu.

Poskytování tělovýchovných služeb

- a) doklad o absolvování vyšší odborné školy tělovýchovného směru, nebo
- b) diplom nebo jiný doklad o absolvování bakalářského nebo magisterského studijního programu v oblasti tělesná výchova a sport, nebo
- c) osvědčení o rekvalifikaci nebo jiný doklad o odborné způsobilosti vydaný institucí akreditovanou Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy nebo jiným ministerstvem, do jehož působnosti patří odvětví, v němž je živnost provozována, nebo
- d) doklad o odborné způsobilosti vydaný vzdělávací institucí tělovýchovného zaměření (např. vzdělávací instituce tělovýchovných svazů), nebo
- e) doklad o vykonání zkoušky podle vyhlášky vydané ministerstvem, do jehož působnosti patří odvětví, v němž je živnost provozována (§ 73a odst. 3 živnostenského zákona), nebo
- f) doklad o vykonání tříleté praxe v oboru v nezávislém postavení (§ 2 a § 23 obchodního zákoníku) nebo v pracovněprávním vztahu

Vodní záchranářská služba

- a) osvědčení o rekvalifikaci nebo jiný doklad o odborné způsobilosti vydaný institucí akreditovanou Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy nebo jiným ministerstvem, do jehož působnosti patří odvětví, v němž je živnost provozována, nebo
- b) doklad o specializaci báňský záchranář – potápěč, nebo
- c) doklad o vykonání zkoušky podle vyhlášky vydané ministerstvem, do jehož působnosti patří odvětví, v němž je živnost provozována (§ 73a odst. 3 živnostenského zákona), nebo
- d) doklad o vykonání tříleté praxe v oboru v nezávislém postavení (§ 2 a § 23 obchodního zákoníku) nebo v pracovněprávním vztahu.

Činnosti, při kterých je porušována integrita lidské kůže

- a) odborná způsobilost podle § 8 odst. 2 nebo § 3 odst. 1 vyhlášky č. 77/1981 Sb., o zdravotnických pracovnících a jiných odborných pracovnících ve zdravotnictví, obor: všeobecná (zdravotní) nebo dětská sestra nebo porodní asistentka (ženská sestra) nebo lékař, nebo
- b) vyučení v oboru kosmetička a osvědčení o rekvalifikaci nebo jiný doklad o odborné způsobilosti pro tyto činnosti vydaný institucí akreditovanou Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy nebo Ministerstvem zdravotnictví, nebo
- c) doklad o vykonání zkoušky podle vyhlášky vydané ministerstvem, do jehož působnosti patří odvětví, v němž je živnost provozována (§ 73a odst. 3 živnostenského zákona).

Masérské, rekondiční a regenerační služby

- a) výuční list nebo jiný doklad o řádném ukončení tříletého učebního oboru se zaměřením na sportovní a rekondiční masáže, nebo
- b) doklad o absolvování střední zdravotnické školy zakončené maturitní zkouškou v oboru rehabilitační pracovník či fyzioterapeut nebo střední školy zakončené maturitní zkouškou v oboru zaměřeném na sportovní a rekondiční masáže, nebo
- c) doklad o absolvování vyšší zdravotnické školy v oboru diplomovaný fyzioterapeut, nebo
- d) doklad o absolvování lékařské fakulty a dosažení odborné způsobilosti v oborech fyzioterapie, balneologie a léčebné rehabilitace či tělovýchovného lékařství nebo diplom nebo jiný doklad o absolvování bakalářského nebo magisterského studijního programu v oborech fyzioterapie, balneologie a léčebné rehabilitace, nebo
- e) doklad o absolvování kvalifikačního kurzu zakončeného závěrečnou zkouškou, pořádaného zdravotnickým zařízením pověřeným Ministerstvem zdravotnictví k přípravě masérů v kategorii nižších zdravotnických pracovníků, nebo
- f) osvědčení o rekvalifikaci nebo jiný doklad o odborné způsobilosti vydaný institucí akreditovanou Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy nebo jiným ministerstvem, do jehož působnosti patří odvětví, v němž je živnost provozována, nebo
- g) doklad o vykonání zkoušky podle vyhlášky vydané ministerstvem, do jehož působnosti patří odvětví, v němž je živnost provozována (§ 73a odst. 3 živnostenského zákona), nebo
- h) doklad o vykonání tříleté praxe v oboru v nezávislém postavení (§ 2 a § 23 obchodního zákoníku) nebo v pracovněprávním vztahu.

Provozování solárií

- a) osvědčení o rekvalifikaci nebo jiný doklad o odborné způsobilosti pro tuto činnost vydaný institucí akreditovanou Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy nebo Ministerstvem zdravotnictví pro provozování solárií, nebo
- b) doklad o vykonání tříleté praxe v oboru v nezávislém postavení (§ 2 a § 23 obchodního zákoníku) nebo v pracovněprávním vztahu.

Péče o dítě do 3 let věku v denním režimu

- a) doklad o absolvování střední zdravotnické školy ukončené maturitní zkouškou v oboru dětská sestra nebo všeobecná sestra, nebo
- b) doklad o absolvování vyšší zdravotnické školy v oboru dětská sestra nebo všeobecná sestra, nebo
- c) diplom nebo jiný doklad o absolvování bakalářského nebo magisterského studijního programu v oblasti ošetřovatelství, nebo
- d) osvědčení o rekvalifikaci nebo jiný doklad o odborné způsobilosti pro tuto činnost vydaný institucí akreditovanou Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy nebo Ministerstvem zdravotnictví, nebo
- e) doklad o vykonání zkoušky podle vyhlášky vydané ministerstvem, do jehož působnosti patří odvětví, v němž je živnost provozována (§ 73a odst. 3 živnostenského zákona), nebo
- f) doklad o vykonání tříleté praxe v oboru v nezávislém postavení (§ 2 a § 23 obchodního zákoníku) nebo v pracovněprávním vztahu.

Obchod se zvířaty určenými pro zájmové chovy

- diplom nebo jiný doklad o absolvování bakalářského nebo magisterského studijního programu v oblasti veterinární lékařství a hygiena nebo zootechnika nebo v oboru se specializací na chovatelství zvířat, nebo
- doklad o absolvování vyšší odborné školy v oboru zaměřeném na chovatelství zvířat nebo zootechniku nebo veterinářství, nebo
- doklad o absolvování středoškolského vzdělání zakončeného maturitní zkouškou ve studijních oborech zaměřených na chovatelství zvířat nebo zootechniku nebo veterinářství, nebo
- doklad o absolvování učebního nebo studijního oboru zaměřeného na chovatelství zvířat nebo zootechniku, nebo
- osvědčení o rekvalifikaci nebo jiný doklad o odborné způsobilosti pro tuto činnost vydaný institucí akreditovanou Ministerstvem školství mládeže a tělovýchovy nebo Ministerstvem zemědělství, nebo
- doklad o vykonání tříleté praxe v oboru v nezávislém postavení (§ 2 a § 23 obchodního zákoníku) nebo v pracovněprávním vztahu.

28. Zahájení podnikání

Zahájení podnikání s sebou přináší celou řadu důležitých úkonů, které musí každý začínající podnikatel provést. K tomu dnes již stačí podat jednotný registrační formulář (také JRF), jehož prostřednictvím lze učinit podání na obecním živnostenském úřadu (Centrálním registračním místě), které je zároveň oznámením i k dalším úřadům, a to finančnímu úřadu, správě sociálního zabezpečení, zdravotní pojišťovně a úřadu práce. Zároveň je možné provést i registraci silniční daně, DPH či daň z příjmů za zaměstnance. Ministerstvo průmyslu a obchodu ve spolupráci s dotčenými resorty (ministerstvem financí, ministerstvem práce a sociálních věcí, ministerstvem zdravotnictví) vypracovalo dva základní typy jednotných registračních formulářů:

1. pro právnickou osobu (společnost s ručením omezeným, akciová společnost, všechny typy družstev, neziskové organizace)
2. pro fyzickou osobu (OSVČ)

Nejdůležitější je na nic nezapomenout. Všechny dokumenty, potvrzení nebo jiné papíry musíte bezpodmínečně předložit. Pro někoho je založení společnosti noční můrou. My vám ale ukážeme, že to jde velice rychle a snadno. Stačí jen na nic nezapomenout, vše si precizně připravit a založení společnosti půjde jako po másle. Nejedna společnost si na tom už založila živnost, že zakládá jiným osobám firmy na klíč. Kdyby to bylo hodně složité, nikdo by do toho nešel.

28.1. Podnikatelský plán

Doporučená struktura

- **Titulní strana**
- **Anotace (Executive summary)**
- **Popis společnosti**
- **Produkt – služba**
- **Analýza trhu**
- **Strategie a implementace**
- **Tým**
- **Finanční analýza**
- **Přílohy**

Bližší popis podnikatelského plánu

Titulní strana – vizitka podnikatele

Úvodní strana podnikatelského plánu poskytuje jen ty nejzákladnější informace podnikatelského plánu a důležitá z formálního hlediska. Měla by nést: název projektu, logo, kontaktní údaje, sídlo, základní údaje o podnikateli

28.2. Anotace – Executive summary

Jde o shrnutí, které má zaujmout potenciální investory a partnery. Patří k nejdůležitější složce podnikatelského plánu. Obsahuje stručný **přehled (maximálně dvě strany) o tom nejdůležitějším, nejlépe v bodech, avšak nezapovídá se ani stručný komentář k jednotlivým bodům. Myšlenka podnikatelského plánu musí být výstižná, stručná a srozumitelná! Tato část musí zanechat dojem!**

Doporučené body:

- Jméno a místo podnikání
- Hlavní myšlenka podnikání – princip činnosti, podnikatelská strategie
- Doba potřebná pro zahájení podnikání
- Údaje o místě podnikání
- Prodávaný produkt/služba
- Průzkum trhu (nabídka x poptávka)
- Konkurenční výhoda
- Faktory úspěchu – silné i slabé stránky podnikatelské činnosti
- Ziskovost – prognóza obratu
- Aktuální stav – podnikatelská připravenost
- Koncoví klienti (cílové skupiny)
- Nutné investice – náklady spojené se zahájením podnikání, finanční zajištění

Popis společnosti

všeobecný popis firmy, právní a majetkové uspořádání, forma podnikání (fyzická osoba, právnická osoba), místa podnikání, nájem provozních místností, smlouvy aj. Již **fungující společnost** se zaměří na konkrétní údaje o svém dosavadním působení a dosavadním vývoji společnosti. Nový, ještě **nerealizovaný projekt by měl být uvedený i v souvislosti se zamýšlenou** formou založení společnosti, včetně předpokládaného (založení) zahájení konkrétní činnosti.

Doporučené rozdělení do následujících 4 částí:

1. *Základní informace o společnosti*

- Druh podnikání a odvětví
- Právní subjektivita
- Vlastnictví firmy/management
- Založení podniku
- Lokace
- Majetek, zařízení a zázemí
- Relevantní historie (významné milníky, úspěchy)

2. *Vize – pohled do budoucnosti*

- Poslání
- Fáze, v níž se společnost nachází
- Plán realizace startupové fáze
- Budoucí rozvoj společnosti

3. *Partneři – společníci*

- Vyjmenování strategických partnerů
- Potencionální partneři
- Přínos spolupráce

4. *Investor*

- Nároky na investora
- Forma spolupráce
- Finanční/strategická pomoc
- Výše investice versus podíl ve společnosti

28.3. Produkt – služba

Základní otázkou, na kterou si musím umět odpovědět, zní: „Co (nového, nově) přináším klientům (zákazníkům) či jaký jejich problém či potřebu řeším?“ Na otázku však musím nahlížet optikou klientů a zákazníků. Tento pohled může generovat nové nápady. Popis by neměl být strohý a příliš odborný. Podrobné popisy, kresby nebo technické specifikace jsou vhodné až do přílohy podnikatelského plánu.

 Obyčejné věci neobyčejně provedené či nabízené jsou na trhu žádanější než věci či nabídky neobyčejné, když jsou obyčejně provedené.

Doporučené body (nemusí obsahovat vše níže uvedené):

1. Popis služby/produktu

- hlavní rysy produktu
- co je nové, čím se odlišuje od ostatních produktů
- potřebnost – poptávka
- výhody pro zákazníka
- popis získání zpětné vazby od zákazníků (hlavní důvod koupě)
- vztah mezi vývojem a potřebou trhů
- strategie

2. Konkurenční srovnání

- obecné srovnání produktů s konkurencí
- silné a slabé stránky produktů
- odlišení se od konkurence
- konkurenční výhoda (cena, kvalita, typ a provedení služby)

3. Technologie (pouze u projektů v kontaktu s technologií)

- technologické produkty
- výrobní procesy
- technologie jako zdroj konkurenční výhody
- zabezpečení produktu (patenty, licence, užité vzory)

28.4. Analýza trhu

Analýzou trhu prokážete **znalost prostředí, povahy podnikatelské činnosti a zařazení v rámci odvětví (sektoru). Je nutné znát hlavní směry a trendy a pracovat s nimi při sestavování obchodní strategie.** Je důležité průběžně testovat zákazníky. Ověření produktu zákazníkem je zlomovým bodem.

Neznáme-li svého zákazníka – klienta, snižujeme své šance na úspěšnost. Je tedy důležité znát strukturu své klientely popis cílové skupiny (věk, oblast, pohlaví, vzdělání, odvětví, zájem atd.). Musíme však provést také analýzu samotných dodavatelů, abychom znali jejich chování, ale i diverzifikaci dodavatelské sítě. Zaměřit se však musíme také na konkurenci, potenciální hrozby, sledovat její kroky a řádně pečovat o své konkurenční výhody.

28.5. Strategie a implementace

Tvorba samotné strategie vychází z **vize** společnosti a opírá se o již **provedené výzkumy a dostupné informace**. Strategie popisuje jednotlivé kroky jdoucí za sebou k dosažení vytyčených cílů. Strategie musí respektovat trendy a tendence vývoje trhu. **Implementace by měla** být jasně ohraničená přesnými termíny a přidanou hodnotou, kterou projekt produkuje.

PR a marketing nevychází jen z kreativního přístupu, ale z informací opřených o marketingový výzkum. Čím užší **zákaznický segment**, tím lepší možnost komunikace. Reakcí na marketingové otázky a odpovědi je například marketingový mix. Marketing je také cestou pro budování značky, takzvaného brandu.

Marketingové strategie se zabývají cenovou strategií (srovnávání cen, velikost marží, metody stanovování cen), komunikační politikou (získávání zákazníků, šíření povědomí o značce, logické kampaně, lokace, efektivita oslovení, formy marketingu) a realizací samotného marketingu (termíny implementací, náklady a rozpočet na marketing).

Posledním krokem je určení prodejní strategie, která se dělí na dvě základní části: **předpověď prodeje a prodej** samotný. Mezi klíčové faktory úspěšného prodeje patří také vhodná distribuce, včasné odhalení bariér a úskalí prodeje, správné nastavení distribučních kanálů, znalost historie lokace, cílové skupiny a prodejních výsledků, ale také poskytování bonusů a prémiových slev.

28.6. Tým

Nejúspěšnější firmy jsou vybudované na nejlepších lidech a tým je klíčovým faktorem rozhodujícím o přežití firmy. Investoři v první řadě investují právě do lidí. Tým musí mít své pozitivisty i negativisty, může mít i malé spory, ale nikdy nesmí postrádat týmový, tedy vzájemný respekt. Tým, kde jsou všichni dokonalí, nemá dlouhou životnost, podstatně dříve jsou ohroženi vyhořením. U člověka, který není sebekritický, můžeme očekávat to, že bude vždy přesvědčený, že věc udělal dobře, že práci odvedl v pořádku, neumí přijmout kritiku.

Je výhodné investovat do kompaktního skvělého týmu s průměrným nápadem než do skvělé myšlenky s průměrným týmem. Investoři chtějí vědět, proč tým uspěje v realizaci svého záměru. Přesvědčit je lze jen prokázáním kvalit týmu, jeho zkušeností nebo znalostí. Schopný tým představuje konkurenční výhodu, udržitelnou výhodu.

Startupy⁸ nemají příliš velké zdroje, ale potenciál. Pro jeho naplnění je potřeba schopného týmu. Nejlepší motivace a často jediná možná, je **motivace formou podílu** či partnerství na společnosti. Obecně jde o popis taktiky k upoutání a udržení nejlepších lidí pro podnik.

---

⁸ Startupy jsou nové projekty začínajících firem, které se vyznačují zajímavým nápadem, nízkými počátečními náklady a šancí na vysokou návratnost původní investice. V praxi však uspěje jen zlomek startupů.

28.7. Finanční analýza

Analýza zdrojů je analýza činností, v nichž primární úlohu hrají finance a čas. Cílem takovéto analýzy je odhalit silné a slabé stránky společnosti a zjistit její výkonnost. Tyto informace jsou sloužící k řádnému řízení podniku. Propracovaná finanční analýza a **fungující cash flow** pozitivně působí na investora. Finanční řízení musí obsahovat každý podnikatelský plán, i když se jedná pouze o projekt, který ještě není realizován. **Finanční plán pak představuje zdroje financování podniku, jejich alokaci a následnou ziskovost.** Finanční předpověď podniku se nejčastěji sestavuje na dobu pěti let.

Finanční analýza se zaměřuje především na tyto body:

- Vstupní kapitál
- Startupové náklady
- Náklady na produkt či službu
- Získávání zdrojů
- Marže, affiliate⁹
- Odhadovaný výkaz zisku a ztrát
- Odhadovaný výkaz cash-flow¹⁰
- Odhadovaná rozvaha
- Analýza bodu zvratu, ukazatele rentability, likvidity, aktivity, zadluženosti a další

28.8. Přílohy

Pod pojmem přílohy jsou myšleny všechny dokumenty nezařazené do předchozích sekcí, případně grafy a tabulky vztahující se k podnikatelské činnosti, ale i studie, **finanční výkazy, sondy a průzkumy, výrobní postupy, technologické údaje o výrobcích, životopisy zaměstnanců, výbava a zařízení podniku, smlouvy, reklamní letáky, brožury, directmail, katalogy a další.**

1. Formulář pro centrální registrační místo

Živnostenský úřad vykonává přenesenou působnost v oblasti živnostenského podnikání podle zákona o živnostenském podnikání č. 455/1991 Sb. Formulář lze získat na kterémkoliv obecním živnostenském úřadu. Je také volně dostupný na internetových stránkách Ministerstva průmyslu a obchodu ČR. Vyplněný a podepsaný formulář je možné podat v tištěné podobě na Centrálním registračním místě příslušného obecního živnostenského úřadu nebo jej zpracovat v rozhraní aplikace Interaktivního formuláře (on-line) na vybraných portálech. Doporučujeme webové stránky www.businessinfo.cz, které vždy garantují „vyvěšené“ formuláře.

Jednotné registrační místo slouží k evidenci následujících úkonů (pro podání): ohlášení živnosti, žádost o koncesi, oznámení změny, resp. doplnění údajů dle § 49, resp. § 56 živnostenského zákona, žádost o zrušení živnostenského oprávnění, oznámení o zahájení nebo ukončení provozování živnosti v provozovně, oznámení o přerušení provozování živnosti, oznámení o pokračování v provozování živnosti aj. před uplynutím doby, na kterou bylo provozování živnosti přerušeno.

---

⁹ partnerský marketing nebo provizní systém

¹⁰ příliv peněz, tok peněz

V ohlášení fyzická osoba uvádí níže uvedené údaje:

- Jméno a příjmení, příp. obchodní firmu, je-li fyzická osoba zapsaná v obchodním rejstříku, titul nebo vědeckou hodnost bude-li je při provozování živnosti používat.
- Státní občanství.
- Bydliště.
- Rodné číslo, bylo-li přiděleno, datum narození, místo narození a rodné příjmení.
- Provozuje-li se živnost prostřednictvím odpovědného zástupce, uvedou se údaje týkající se jeho osoby (jméno a příjmení, státní občanství, bydliště, rodné číslo, bylo-li přiděleno, datum narození, místo narození a rodné příjmení, titul nebo vědeckou hodnost bude-li je při provozování živnosti používat).
- Předmět podnikání v souladu s přílohou č. 1, uvedený v úplném nebo částečném rozsahu.
- Místo podnikání.
- Identifikační číslo (IČ), bylo-li přiděleno.
- Provozovnu/y, ve kterých bude provozování živnosti zahájeno bezprostředně po vzniku živnostenského oprávnění, vyjma mobilních provozoven a automatů.

2. Doklady předkládané při ohlašování živnosti:

- Formulář Ohlášení živnosti může podat fyzická osoba, občan jiného členského státu EU, Švýcarské konfederace nebo občan třetí země, kterému bylo členským státem přiznáno postavení dlouhodobě pobývajícího rezidenta (včetně jeho rodinných příslušníků, kterým byl povolen dlouhodobý pobyt na území České republiky), předkládá výpis z evidence trestů nebo rovnocenný doklad vydaný příslušným soudním nebo správním orgánem členského státu nebo členského státu posledního pobytu (je-li členským státem posledního pobytu Česká republika, živnostenský úřad si sám vyžádá výpis z evidence Rejstříku trestů).
- Výpis, doklad nebo čestné prohlášení o bezúhonnosti učiněné před notářem nebo orgánem členského státu, jehož je občanem, nebo před notářem nebo orgánem státu posledního pobytu (doklady nesmí být starší než 3 měsíce). Možné je také předložit dokladem o odborné způsobilosti, pokud prokazuje i bezúhonnost. Občan výše neuvedeného státu předkládá výpis z evidence trestů nebo rovnocenný doklad vydaný státem, jehož je občanem. V jiných případech předkládá čestné prohlášení o bezúhonnosti učiněné před notářem nebo orgánem státu, jehož je občanem, nebo posledního pobytu (doklady nesmí být starší než 3 měsíce). Tytéž doklady se týkají i ustanoveného odpovědného zástupce, a to všech případech, pokud je ustanoven. Neprovede-li podpis na místě, musí být úředně ověřen.
- Doklad prokazující odbornou způsobilost podnikatele, popř. jeho odpovědného zástupce.
- Doklad prokazující právní důvod pro užívání prostor (smlouva), do nichž fyzická osoba umístila místo podnikání, liší-li se od bydliště ohlašovatele nebo má-li bydliště na adrese sídla ohlašovny nebo na adrese sídla správního orgánu.
- Doklad o zaplacení správního poplatku, který je 1 000,- Kč za ohlášení živnosti při vstupu do živnostenského podnikání nebo 500,- Kč za další ohlášení živnosti bez ohledu na počet současně ohlašovaných živností. Poplatek se vybírá jen jednou, i v případě, že, je současně ohlášena živnost a podána žádost o koncesi. Poplatek je možno uhradit v hotovosti v místě sídla obecního živnostenského úřadu nebo poštovní poukázkou nebo bankovním převodem. Za přijetí (podání) kontaktním místem zaplatíte 50,- Kč. Lhůty pro provedení zápisu do živnostenského rejstříku
- Jsou-li splněny podmínky stanovené živnostenským zákonem pro ohlášení živnosti, živnostenský úřad ve lhůtě 5 pracovních dnů ode dne doručení ohlášení provede zápis do živnostenského rejstříku a vydá podnikateli výpis.

V ohlášení fyzická osoba uvádí níže uvedené údaje:

- ✓ Jméno a příjmení, příp. obchodní firmu, je-li fyzická osoba zapsaná v obchodním rejstříku, titul nebo vědeckou hodnost bude-li je při provozování živnosti používat.
- ✓ Státní občanství.
- ✓ Bydliště.
- ✓ Rodné číslo, bylo-li přiděleno, datum narození, místo narození a rodné příjmení.
- ✓ Provozuje-li se živnost prostřednictvím odpovědného zástupce, uvedou se údaje týkající se jeho osoby (jméno a příjmení, státní občanství, bydliště, rodné číslo, bylo-li přiděleno, datum narození, místo narození a rodné příjmení, titul nebo vědeckou hodnost bude-li je při provozování živnosti používat).
- ✓ Předmět podnikání v souladu s přílohou č. 1, uvedený v úplném nebo částečném rozsahu.
- ✓ Místo podnikání.
- ✓ Identifikační číslo (IČ), bylo-li přiděleno.
- ✓ Provozovnu/y, ve kterých bude provozování živnosti zahájeno bezprostředně po vzniku živnostenského oprávnění, vyjma mobilních provozoven a automatů.

Postup živnostenského úřadu po ohlášení živnosti:

- Nemá-li ohlášení náležitosti podle § 45 a 46, vyzve živnostenský úřad ohlašovatele ve lhůtě 5 pracovních dnů ode dne doručení ohlášení k odstranění závad. Ve výzvě stanoví přiměřenou lhůtu k odstranění závad, nejméně však 15 dnů. Ze závažných důvodů, může úřad na žádost podnikatele prodloužit lhůtu opakovaně.
- V tomto čase však neběží lhůta pro provedení zápisu do živnostenského rejstříku a vydání výpisu. Po odstranění závady ve stanovené lhůtě či ve lhůtě prodloužené, považuje se ohlášení od počátku za bez vadné. Pokud nedojde k odstranění závady ve stanovené či prodloužené lhůtě, živnostenský úřad zahájí řízení, ve kterém rozhodne, že živnostenské oprávnění ohlášením nevzniklo. Pokud ohlašovatel před vydáním rozhodnutí závady odstraní a živnostenský úřad zjistí, že jsou splněny podmínky pro vznik živnostenského oprávnění, řízení ukončí zápisem do živnostenského rejstříku a vydá výpis.

Kdy můžeme naši činnost považovat za vedlejší?

Pokud splníme minimálně jednu z následujících podmínek, můžeme naši činnost považovat za vedlejší:

- přiznání starobního důchodu
- plníme dohodu o provedení práce s odměnou vyšší než 10 tisíc Kč
- nárok na invalidní důchod
- nárok na rodičovský příspěvek, mateřskou nebo nemocenskou kvůli těhotenství a porodu z nemocenského pojištění zaměstnanců
- osobní péče o dítě mladší 10 let závislé na péči jiné osoby ve stupni I
- osobní péče o osobu závislou na péči jiné osoby ve stupni II – IV, pokud jde o osobu blízkou nebo osobu žijící s námi v domácnosti
- výkon vojenské či civilní služby v ozbrojených silách ČR, pokud nejsme voják z povolání
- jsme nezaopatřené dítě (jsme jím do 26 let, pokud se soustavně připravujeme na budoucí povolání)

Pokud nesplňujeme žádnou z uvedených podmínek, jsme Českou správou sociálního zabezpečení bráni jako s hlavní činností.

Některá fakta (podmínky) musíme České správě sociálního zabezpečení doložit dobrovolně ve svém zájmu, některé si zjistí sama. Veškeré rozhodné změny, které na naší straně nastanou, musíme vždy doložit, a to písemně, vždy do osmého dne po měsíci, v němž došlo ke změně.

28.9. Další povinnosti podnikatele

Po ohlášení živnosti přijímáme status podnikatele a přebíráme odpovědnost za svoji činnost a plnění všech zákonných povinností. Důležité je pro nás si ověřit, zda musíme platit zálohy na pojištění. Jestliže máme podnikání nebo jinou samostatně výdělečnou činnost jako svoji hlavní výdělečnou činnost, musíme od počátku platit měsíčně zálohy pojištění. Pokud charakter našeho podnikání vykazuje charakter vedlejší činnosti, máme možnost zdravotní i sociální pojištění doplatit až po skončení roku po podání daňového přiznání a Přehledu.

Evidence příjmů a pohledávek

Nemusíme ukládat doklady za výdaje a nevedeme daňovou evidenci, ale jen evidenci příjmů a pohledávek, ovšem pokud nejsme plátcí DPH. V průběhu roku musíme vést nebo alespoň po jeho skončení vytvořit některé typy evidencí. Příjmy a výdaje zapisujeme do toho kalendářního roku, kdy byly skutečně uhrazeny – hotově, bankou, fyzicky.

Evidovat můžeme hromadně, a i bez přesné datumové posloupnosti, důležité je dodržet zápis ve správném kalendářním roce.

Evidovat a ukládat musíme:

- příjmy peněžní i nepeněžní, které jsme obdrželi v hotovosti nebo na účet od 1.1. do 31.12.
- pohledávky související s naším podnikáním nebo jinou samostatnou výdělečnou činností a které trvají k 31.12.

Založíme případně další evidence například, pokud chceme uplatňovat výdaje na auto, musíme vést evidenci jízd, avšak pokud uplatňujeme výdaje na auto, musíme platit čtvrtletně zálohy na silniční daň a po konci roku podat daňové přiznání. Opomenout bychom neměli ani havarijní pojištění vozu.

Faktura a její evidence – z pohledu zákona o účetnictví

Účetní doklady musí obsahovat:

- označení účetního dokladu,
- obsah účetního případu a jeho účastníky,
- peněžní částku nebo informaci o ceně za měrnou jednotku a vyjádření množství,
- okamžik vyhotovení účetního dokladu,
- okamžik uskutečnění účetního případu, pokud není stejný jako okamžik vyhotovení účetního dokladu,
- podpisový záznam osoby odpovědné za účetní případ a podpisový záznam osoby odpovědné za jeho zaúčtování.

Faktura z pohledu obchodního zákoníku

Podnikatel je povinen uvádět údaj o své firmě, jménu nebo názvu, sídle nebo místu podnikání a identifikačním čísle; podnikatelé zapsaní v obchodním rejstříku navíc údaj o tomto zápisu, včetně spisové značky, a podnikatelé nezapsaní v obchodním rejstříku údaj o zápisu do jiné evidence, ve které jsou zapsáni.

Faktura z pohledu zákona o DPH

Běžný daňový doklad musí obsahovat:

- obchodní firmu nebo jméno a příjmení, popřípadě název, dodatek ke jménu a příjmení nebo názvu, sídlo nebo místo podnikání plátce, který uskutečňuje plnění,
- daňové identifikační číslo plátce, který uskutečňuje plnění,
- obchodní firmu nebo jméno a příjmení, popřípadě název, dodatek ke jménu a příjmení nebo názvu, sídlo nebo místo podnikání osoby, pro kterou se uskutečňuje plnění,
- daňové identifikační číslo, pokud je osoba, pro kterou se uskutečňuje plnění, plátcem,
- evidenční číslo daňového dokladu,
- rozsah a předmět plnění,
- datum vystavení daňového dokladu,
- datum uskutečnění plnění nebo datum přijetí platby, a to ten den, který nastane dříve, pokud se liší od data vystavení daňového dokladu,
- jednotkovou cenu bez daně, a dále slevu, pokud není obsažena v jednotkové ceně,
- základ daně,
- základní nebo sníženou sazbu daně nebo sdělení, že se jedná o plnění osvobozené od daně, a odkaz na příslušné ustanovení zákona o DPH,
- výši daně uvedenou v korunách a haléřích, popřípadě zaokrouhlenou na desítky haléřů nebo na padesátihaléře
- V praxi se na fakturu píše např. "VAT Registration Number" jako DIČ
- IČ se může psát jako "Company Registration Number".

Paušální výdaje

Vedeme-li podvojný účetnictví nebo daňovou evidenci, můžeme do daňového přiznání uplatnit výdaje paušálem. Zdaňuje skutečně obdržené příjmy (i zálohy), ne výnosy. Pro výpočet výdajů bereme příjmy v částce bez DPH.

 POZOR! Pokud uplatníme výdaje paušálem, již nemůžeme souběžně uplatnit daňovou slevu na dítě nebo na manželku či manžela. V případě, že jsme také zaměstnaní, týká se nás toto omezení jen tehdy, pokud výdělek z podnikání představuje více než polovinu našeho základu daně z příjmu. Doporučujeme tedy zamyslet se nad tím, zda není pro vás výhodnější uplatnění výdajů dle skutečnosti.

Paušální výdaje zahrnují veškeré výdaje včetně mezd a odpisů majetku. Více už uplatňovat nemůžeme. Paušál na auto si můžeme uplatnit jen tehdy, když uplatňujeme výdaje podle skutečnosti.

Paušální výdaje neuplatníme, když:

- jsme spoluvlastníky majetku, kde příjmy a výdaje nejsou rozděleny mezi spoluvlastníky podle spoluvlastnických podílů
- jsme účastníkem sdružení bez právní subjektivity a naše příjmy a výdaje nemáme rozděleny rovným dílem

Přechod na paušální výdaje

Pokud jsme předešlý rok uplatňovali výdaje podle skutečnosti v daňové evidenci, a nyní chceme výdaje paušálem, musíme upravit rozdíl mezi příjmy a výdaji předešlého roku, což lze provést dodatečným daňovým přiznáním – upravíme základ daně o pohledávky, závazky, zásoby a zůstatky rezerv vykázané k 31.12. předešlého roku. Nedodaňujeme drobný hmotný majetek s pořizovací cenou do 40 000 Kč, který jsme začali užívat do konce předešlého roku.

Základ daně neupravujeme o přijaté a zaplacené zálohy. Následné úhrady dodaných pohledávek nebudeme zahrnovat do zdanitelných příjmů. Při prodeji dodaných zásob bude daňovým příjmem pouze částka, která převyšuje dodanou cenu zásob.

Povinné úpravy základu daně jsou uvedeny v § 23 odst. 8 písm. b) zákona o daních z příjmů. Pozor v zákoně je přechod popsán velice nepřehledně, proto doporučujeme se svěřit do rukou odborníka. Stejně úpravy provádíme při ukončení podnikání nebo v případě přerušování činnosti. Pokud měníme daňový základ, musíme podat i opravný přehled o příjmech a výdajích na OSSZ.

Opravný přehled pro zdravotní pojišťovnu nepodáváme. Úpravami základu daně se příjmy ani výdaje předešlého roku nezmění, ty se do výpočtu pojistného na zdravotní pojištění promítnou až při skutečné úhradě.

Paušál buď na všechno, nebo na nic

To platí pro příjmy v rámci jednoho dílčích o základu daně (§7 zákona o daních z příjmů). Pokud máme vedle toho i příjmy z pronájmu (§ 9 zákona o daních z příjmů), tak kombinovat můžeme. Ke všem příjmům podle § 7 si uplatníme výdaje podle skutečnosti a k příjmům z pronájmu uplatníme paušální výdaje, nebo naopak.

Více druhů příjmů

Máme-li příjmy z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti, pro která platí různá procenta výdajů, evidujeme je zvlášť. V daňovém přiznání je tabulka, do které rozepíšeme příjmy podle druhu činnosti a uplatníme si k nim příslušné procento výdajů. Nemůžeme kombinovat a uplatnit pro jedny příjmy paušál a pro druhé příjmy výdaje podle skutečnosti.

Finanční úřad a (ne)plátcí daní

Osoba samostatně výdělečně činná má povinnost dle zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, v platném znění, přihlásit se jako plátcе daně. Tuto povinnost splní buď prostřednictvím JRF (viz výše) nebo osobně na finančním úřadě podle místa trvalého pobytu¹¹.

28.10. Nízké příjmy z podnikání (OSVČ)

Pokud máme příjmy z podnikání nebo z jiné samostatné výdělečné činnosti a přihlásili jsme se tím pádem na finanční úřad jako poplatníci daně z příjmů, tak nám většinou vznikne povinnost podat daňové přiznání.

Přiznání nemusíme podat jen tehdy, když

- máme příležitostné příjmy, které plynou z příležitostných výdělečných činností nebo z příležitostného pronájmu movitých věcí, včetně příjmů ze zemědělské výroby, jejichž úhrn nepřesáhne za rok 2013 hranici 20 000. Kč,
- jsme vedle podnikání též zaměstnaní a podepsali jsme u zaměstnavatele (nebo postupně u více zaměstnavatelů) prohlášení k dani a zároveň náš hrubý příjem z podnikání nepřesáhl 6000 Kč za rok (pozor nikoli zisk),
- pokud vykážeme daňovou ztrátu, tak daňové přiznání podat **musíme**.

Podat daňové přiznání by měl podat zaměstnanec, který byl v pracovním poměru jen po část roku a zbylou část byl nezaměstnaný a registrovaný na úřadu práce (podpora v nezaměstnanosti je příjmem osvobozeným od daně z příjmu). Výhodné je také pro ženu, která v průběhu roku odešla na mateřskou dovolenou, a to to kvůli **slevě na poplatníka**. Slevu může využít poplatník, který měl zdanitelné příjmy alespoň po část roku. Sleva se vždy uplatňuje v roční výši. Pro každý kalendářní rok je stanovena výše **slevy na poplatníka, která (pro rok 2018 činila 24 840 Kč)**.

Slevy a zvýhodnění pro zaměstnance

- Základní sleva na poplatníka (v roce 2018 činila 24 840 Kč)
- Sleva na manželku (manžela) žijící s poplatníkem v domácnosti (roční sleva)
- Sleva z titulu pobírání invalidního důchodu
- Sleva držitele průkazu ZTP/P
- Sleva pro studenta
- Sleva za umístění dítěte (roční sleva)
- Sleva na evidenci tržeb (pouze v daňovém přiznání)
- Daňové zvýhodnění na vyživované dítě

Pokud nám nevzniká povinnost podat daňové přiznání, tak do termínu pro podání přiznání sdělíme finančnímu úřadu, že nám nevznikla povinnost k dani, ke které jsme registrováni, a to formou sdělení, které má náležitosti jasné identifikace subjektu.

Česká správa sociálního zabezpečení

Pro osobu samostatně výdělečně činnou (OSVČ) je, při splnění zákonem stanovených podmínek, povinná účast na důchodovém pojištění a platba příspěvku na státní politiku zaměstnanosti. Nemocenské pojištění je dobrovolné a je z něj plátcům poskytováno nemocenské a peněžitá pomoc v mateřství.

OSVČ má povinnost [oznámit zahájení a ukončení podnikání](#). Státní správě sociálního zabezpečení [podle místa trvalého pobytu](#) nejpozději do osmého dne kalendářního měsíce

¹¹ <http://www.financisprava.cz/cs/financni-sprava/organy-financni-spravy/financni-urady>

následujícího po měsíci, v němž bylo zahájeno, případně ukončeno. Osoba vykonávající SVČ je povinna platit zálohy na pojistné a na důchodové pojištění alespoň v minimální výši.

Zdravotní pojišťovny

Osoba samostatně výdělečně činná je povinna oznámit příslušné zdravotní pojišťovně¹² zahájení a ukončení samostatné výdělečné činnosti, a to nejpozději do 8 dnů. Pojištěnec podnikající na základě živnostenského oprávnění splní tuto povinnost i tehdy, učiní-li oznámení příslušnému živnostenskému úřadu. OSVČ je dále povinna odvádět na zdravotní pojištění pojistné. Pokud pojistné neuhradí ve stanovené lhůtě nebo ho uhradí v nesprávné výši, je povinna platit penále.

Plátcí DPH

Jsme-li plátce DPH, podáváme vždy do 25. dne po skončení zdaňovacího období (měsíce nebo čtvrtletí) kromě daňového přiznání také kontrolní hlášení. Nejsme-li plátce DPH nebo jsme jen identifikovaná osoba, kontrolní hlášení nepodáváme.

On-line podávání hlášení DPH

Kontrolní hlášení podáme jedine elektronicky, na elektronickou adresu finančního úřadu. Pokud pro vyplnění používáme aplikaci EPO, hlášení odešleme v závěru procesu aplikace. Pokud nám hlášení vytvořil náš účetní software, můžeme je odeslat rovněž pomocí aplikace EPO, nebo xml dokument odešleme sami na adresu finančního úřadu s elektronickým podpisem. Pokud nemáme datovou schránku ani elektronický podpis, pošleme hlášení pomocí aplikace EPO online a doručíme na finanční úřad vytištěné potvrzení o odeslaném podání (vygeneruje taky aplikace EPO), a to do konce lhůty pro podání kontrolního hlášení. Podrobněji viz online, elektronicky.

Náležitosti kontrolního hlášení

V úvodu hlášení uvedeme kromě své identifikace také datovou schránku, nemáme-li ji, tak alespoň email. Dále uvádíme svá zdanitelná plnění v ČR, tedy prodeje komukoliv a nákupy od plátců DPH. Neuvádíme nákupy od neplátců ani plnění osvobozená. Většinu plnění uvedeme kumulativně za celé zdaňovací období, některá jednotlivě s podrobnými údaji, viz níže. Většinou budeme vyplňovat jen části [A4 a A5](#) pro uskutečněná zdanitelná plnění a [B2 a B3](#) pro přijatá zdanitelná plnění.

---

¹² dle zák. č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění

Povinnost EET (elektronické evidence služeb)

Od 1. prosince 2016 se EET týká segmentu [Ubytování, Stravování a pohostinství: CZ-NACE skupina 55 a 56.](#)

- **NACE 55** - Ubytování (převážně krátkodobé ubytování, hotely, kempy, penziony, tábořiště, ubytovny...)
- **NACE 56** - Stravování a pohostinství, jde-li o stravovací služby - (podnikatelé, kteří nabízejí jídla a nápoje k okamžité konzumaci na místě, tj. restaurace, hospody, kavárny, kantýny...)

Některé modely stravování či prodeje jídel a nápojů však mohou spadat do 2. fáze EET od 1. 3. 2017 nebo 3. fáze EET od 1. 3. 2018

Od 1. března 2017 se připojil segment [Maloobchody a velkoobchody: CZ-NACE skupina 45, 46 a 47](#)

Ve třetí fázi od **1. 3. 2018** se měli zapojit podnikatelé provozující všechny ostatní činnosti, které nejsou vyjmenované v 1., 2. nebo 4. fázi, tj. např. svobodná povolání (lékaři, právníci, účetní), autoservisy a pneuservisy (CZ NACE 45.2 - Opravy a údržba motorových vozidel, kromě motocyklů a CZ NACE 45.4 - Opravy a údržba motocyklů, jejich dílů a příslušenství) dále doprava či zemědělství, výroba potravin či nápojů a další výrobní činnosti, pořádání sportovních a kulturních akcí atd.

Od **1. 6. 2018** se jako poslední do evidence měli zapojit podnikatelé provozující vybraná řemesla a výrobní činnosti: [Čtvrtá fáze: CZ-NACE skupina 13-17, 20.4, 22, 23, 25, 31-33, 43, 95, 96.](#) příklady jednotlivých činností ke každému CZ-NACE a jejich podrobný popis z materiálu ČSÚ ke stažení [ZDE](#).

Pro ověření, zda se vás elektronická evidence tržeb týká (a od kdy) je třeba zařadit se do příslušné kategorie CZ-NACE .

Co je CZ-NACE?

Jde o standardní klasifikaci ekonomických činností Evropské unie. CZ-NACE tedy dělí ekonomické činnosti (oblast ekonomických činností) tak, že každé statistické jednotce, která vykonává nějakou ekonomickou činnost, lze přiřadit kód CZ-NACE. CZ-NACE je národní verze NACE.

28.11. Všeobecné podmínky pro založení živnosti

O vydání živnostenského oprávnění může požádat každý, pokud splní níže uvedené. Obecně platí, že žadatel:

- ✓ dosáhl věku 18 let,
- ✓ má způsobilost k právním úkonům (prokazuje se na základě platného občanského průkazu),
- ✓ je bezúhonný (dokládá se výpisem z Rejstříku trestů – žádá sám živnostenský úřad);
- ✓ bezúhonným se pro účely živnostenského zákona nepovažuje ten, kdo byl pravomocně odsouzen pro trestný čin spáchaný úmyslně (samostatně nebo v souběhu s jinými trestnými činy), a byl mu uložen nepodmíněný trest odnětí svobody v trvání nejméně jednoho roku, nebo pro trestný čin spáchaný úmyslně, jestliže byl spáchán v souvislosti s podnikáním, pokud se na něho nehledí, jako by nebyl odsouzen,
- ✓ nemá daňové nedoplatky u finančního úřadu ani nedoplatky na sociální a zdravotní pojištění (nutno doložit, pokud na území České republiky podnikáte nebo jste již podnikali).

Nač ještě nezapomenout!

Povinnosti podnikatelů ve vztahu k provozovně.

Zákony stanovují povinnosti podnikatele, které se k provozovně, kde je provozováno podnikání. Kontrolou nad dodržováním stanovených právních předpisů jsou pověřeny živnostenské úřady. Prostory vždy musí splňovat náležitosti stanovené zákonem do § 17 zákona č. 455/1991 Sb. (např. označení, z hlediska hygieny, požárního zabezpečení, stavebních úprav atd.).

- Provozovna musí být trvale a zvenčí viditelně označena obchodním jménem, k němuž může být připojen název provozovny nebo jiné rozlišující označení, nebo jménem a příjmením podnikatele, identifikačním číslem podnikatele (IČ).
- Podnikatel má povinnost zajistit, aby provozovna odpovídala zvláštním předpisům, zejména tedy stavebním, požárním a hygienickým.
- Na provozovně, ve které je prodáváno zboží nebo poskytována služba, byly kontrolnímu orgánu na jeho žádost a ve lhůtě jím stanovené k dispozici doklady prokazující způsob nabytí prodáváného zboží nebo materiálu používaného k poskytování služeb.
- Provozovny, ve kterých je poskytováno přechodné ubytování musí být dále označeny kategorií a třídou ubytovacího zařízení.
- U vstupu do provozovny sloužící jako zařízení společného stravování provozovaného na základě hostinské činnosti je jeho provozovatel povinen viditelně označit, zda jde o nekuřácké zařízení, kuřácké zařízení nebo zařízení s vyhrazenými prostory pro kuřáky a nekuřáky.
- Při dočasném uzavření provozovny je podnikatel povinen, nebrání-li tomu závažné důvody, alespoň 3 dny předem označit též počátek a konec uzavření.
- V prodejní nebo provozní době určené pro styk se spotřebiteli přítomna osoba splňující podmínku znalosti českého nebo slovenského jazyka.
- Podnikatel je povinen pro každou provozovnu ustanovit osobu odpovědnou za její činnost.

28.12. Jiná doporučení

Nezapomeňte na povinnosti při placení rozhlasových a televizních poplatků.

Pokud součet našich příjmů z příležitostných činností (bez odečtení výdajů) nepřesáhne v kalendářním roce 20 tisíc Kč, nemusíme tyto příjmy danit ani uvádět v daňovém přiznání (příležitostný pronájem movitých věcí, zemědělská výroba, pokud není provozována podnikatelem, příjem včelařů, pokud jsme během roku měli maximálně 40 včelstev). Pokud součet všech příjmů (před odečtením výdajů) z příležitostných činností přesáhne za rok 20 000 Kč, musíme zdanit všechny tyto příjmy, jako ostatní příjmy. Speciální skutkové podstaty nekalé soutěže jsou zejména:

- klamavá reklama,
- klamavé označování zboží a služeb,
- vyvolávání nebezpečí záměny,
- parazitování na pověsti podniku, výrobků či služeb jiného soutěžitele,
- podplácení,
- zlehčování,
- srovnávací reklama,
- porušování obchodního tajemství,
- ohrožování zdraví a životního prostředí.

Klamavé označení zboží a služeb se nevylučuje

Podle § 46 obchodního zákoníku se klamavým označením zboží a služeb rozumí každé označení, které je způsobilé vyvolat v hospodářském styku mylnou domněnku, že jím označené zboží nebo služby

- pocházejí z určitého státu, určité oblasti či místa nebo
- od určitého výrobce, nebo
- že vykazují zvláštní charakteristické znaky nebo zvláštní jakost.

Není rozhodné, zda ke klamavému označení došlo přímo nebo nepřímo a jakým prostředkem se tak stalo. Klamavým označením je i takové nesprávné označení zboží nebo služeb, k němuž je připojen dodatek sloužící k odlišení od pravého původu, jako výrazy „druh“, „typ“, „způsob“ a označení je přesto způsobilé vyvolat o původu nebo o povaze zboží či služeb mylnou domněnku. Klamavým označením není uvedení názvu, který se v hospodářském styku všeobecně vžil.

Parazitování na pověsti je zneužití

Parazitováním je využívání pověsti podniku, výrobků nebo služeb jiného soutěžitele s cílem získat pro výsledky vlastního nebo cizího podnikání prospěch, jehož by soutěžitel jinak nedosáhl. Využití pověsti se musí týkat pouze podniku, výrobků nebo služeb, jiné hodnoty nejsou zákonem postižitelné.

28.13. Typy společností

Veřejná obchodní společnost

Veřejnou obchodní společností je společnost, ve které společníci ručí za závazky společnosti celým svým majetkem. Společníkem může být osoba fyzická i osoba právnická.

Družstvo

Družstva může být založeno za účelem podnikání nebo zajišťování hospodářských, sociálních a jiných potřeb. Počet členů družstva je neuzavřený – do družstva mohou přistupovat další členové a jiní členové vystupovat, a to bez nutné změny zakládací smlouvy nebo stanov. Společníkem může být osoba fyzická i osoba právnická. Základní kapitál tvoří členské vklady. Jejich výši určují stanovy. Celkově musí činit **nejméně 50 000 Kč**.

Komanditní společnost

Komanditní společnost tvoří komanditisté a komplementáři. Komanditista ručí do výše nesplaceného vkladu, komplementář celým svým majetkem. Komplementář může jednat jménem společnosti, komanditista nikoli. Společníkem může být osoba fyzická i osoba právnická. Komplementáři nemusí do společnosti vkládat žádný vklad, komanditisté musí vložit **minimálně 5 000 Kč**, pokud není stanoveno jinak.

Akciová společnost

Akciovou společností je společnost, jejíž základní kapitál tvoří akcie. S nimi jsou spojena práva akcionáře jako společníka podílet se na jejím řízení, zisku a likvidačním zůstatku. Společnost odpovídá za porušení svých závazků celým svým majetkem. Společníkem může být osoba fyzická i osoba právnická. Minimální výše základního kapitálu činí **2.000.000 Kč**, resp. **20.000.000 Kč** při založení společnosti s veřejnou nabídkou akcií.

Společnost s ručením omezeným

Firma musí obsahovat označení „společnost s ručením omezeným“ či zkratku „**spol. s r.o.**“ nebo „**s.r.o.**“. Subjekt, za jehož dluhy ručí společníci společně a nerozdílně, a to do výše, v jaké nesplnili vkladové povinnosti (dle stavu zapsaného v obchodním rejstříku) v době, kdy byli věřitelem vyzváni k plnění. Zisk společnosti se rozdělí podle výše vkladů, pokud ze společenské smlouvy nevyplývá něco jiného. Zisk společnosti se daní sazbou daně z příjmů právnických osob, podíly musí společníci zdanit sazbou daně z příjmů fyzických osob.

Sepsání zakladatelské listiny nebo společenské smlouvy

Zakládá-li s.r.o. jediný společník, sepíše zakladatelskou listinu. Pokud je více společníků, je nutné sepsat společenskou smlouvu. Listina či smlouva musí obsahovat níže uvedené náležitosti:

- název společnosti a její sídlo
- předmět podnikání a/či činnosti společnosti
- určení společníků uvedením jména a bydliště nebo sídla,
- vymezení druhů podílů každého společníka a práv a povinností s nimi spojených, a pokud to společenská smlouva umožňuje, uvede se vznik různých druhů podílů,
- výši vkladu nebo vkladů připadajících na podíl nebo podíly,
- výši základního kapitálu,
- počet jednatelů a jejich práva, tedy způsob jejich jednání za společnost
- vkladovou povinnost zakladatelů, včetně lhůty pro její splnění,
- koho zakladatelé určují jednatelem/jednateli a případně také členy jiných orgánů společnosti, kteří jsou voleni valnou hromadou,
- správce vkladů (jeho určení),
- popis nepeněžitého vkladu, jeho ocenění a částku, která se započítává na emisní kurs, a určení osoby znalce, který provedl ocenění nepeněžitého vkladu,
- povinnosti a práva společníků,
- způsob zániku společnosti a jeho následky.

Před podáním návrhu na zápis společnosti do obchodního rejstříku musí být splaceno celé emisní ážio a peněžitý vklad (jednotlivců – společníků) musí být splacen nejméně 30 %. Zakládá-li společnost jediný vlastník (zakladatel), může dojít k zapsání do obchodního rejstříku až po splacení celého základního kapitálu. Před vznikem společnosti zpravidla spravuje splacené vklady či jejich části zakladatel, který tím byl pověřen dle společenské nebo zakladatelské smlouvy.

Návrh na zápis do obchodního rejstříku

Návrh na zápis do obchodního rejstříku se musí podat do 90 dnů od založení společnosti.

Návrh na zápis společnosti do obchodního rejstříku **musí obsahovat:**

- společenskou smlouvu, nebo zakladatelskou listinu ve formě notářského zápisu s podpisy všech oprávněných,
- podnikatelská oprávnění (živnostenské listy, výpis z živnostenského rejstříku),
- doklad o splacení základního kapitálu (potvrzení správce vkladu – potvrzení banky)
- doklad o právním titulu užívání nemovitosti, ve které je umístěno sídlo (např. nájemní smlouva o užívání nebytových prostor nebo doklad o vlastnictví výpisem z katastru nemovitostí),
- čestné prohlášení a podpisové vzory budoucích jednatelů (notářsky ověřené),

28.14. **Důležité adresy: Úřad živnostenský Praha**

- Praha 1: Vodičkova 18, 222 231 640, 221 097 111
- Praha 2: nám. Míru 20, 236 044 257, 236 044 148
- Praha 3: Lipanská 14, 222 116 419
- Praha 4: Antala Staška 80b, 261 192 111
- Praha 5: nám. 14. října 4, 257 000 458, 257 322 573
- Praha 6: Čs. armády 23, 220 189 850, 233 340 715
- Praha 7: Nábř. kpt. Jaroše 1000, 220 141 111
- Praha 8: U Meteoru 6, 222 805 344
- Praha 9: Sokolovská 14, 283 091 280, 283 091 282
- Praha 10: Vršovická 68, 267 093 615, 267 312 360
- Praha 11: Vidimova 1324, 267 902 509, 267 902 512
- Praha 12: Hausmannova 3, 244 402 491, 241 760 828
- Praha 13: Sluneční nám. 13, 235 011 483
- Praha 14: Bratří Venclíků 1073, 225 295 302, 225 295 303
- Praha 15: Boloňská 1, 281 003 409
- Praha 16: U Starého stadionu 1379, 234 128 410, 234 128 411
- Praha 17: Španielova 1280, 234 683 296, 234 683 273
- Praha 18: Bechyňská 639, 284 028 175
- Praha 19: Semilská 1, 286 852 632
- Praha 20: Jívanská 635, 271 071 625, 271 071 626

28.15. Weby, kde je možné hledat zaměstnání

- @ www.prace.cz
- @ www.neziskovky.cz
- @ www.ecn.cz
- @ www.jobs.cz
- @ www.monster.cz
- @ www.praceprozp.cz
- @ www.appn.cz
- @ www.burzaprace.kontobariery.cz
- @ www.sprace.cz
- @ www.praceprace.cz
- @ www.uradprace.cz
- @ www.inzerce.idnes.cz
- @ www.job.centrum.cz
- @ www.prace.centrum.cz
- @ www.prace.avizo.cz
- @ www.prace.bazos.cz
- @ www.workline.cz
- @ www.pracovnisila.cz
- @ www.amod.aznet.cz
- @ www.pov.cz
- @ www.help.cz

28.16. Odkazy na tematicky příbuzné portály

- @ Ministerstvo práce a sociálních věcí – www.mpsv.cz
- @ Národní rada osob se zdravotním postižením ČR – www.nrzp.cz
- @ Česká správa sociálního zabezpečení – www.cssz.cz
- @ Portál neziskových organizací – www.neziskovky.cz
- @ Informační server nestátních neziskových organizací – www.ecn.cz
- @ Agentura Osmý den - www.osmyden.cz
- @ Centrum sociálních služeb Praha – www.csspraha.cz
- @ Helpnet - www.helpnet.cz
- @ Rady pro zaměstnavatele - www.nahradniplneni.cz
- @ Internetová poradna nejen pro lidi s mentálním postižením - www.dobromysl.cz
- @ Internetporadna – www.iporadna.cz
- @ Časopis Můžeš – www.muzes.cz
- @ Internetový portál nejen pro zdravotně a tělesně postižené - amod.aznet.cz

28.17. Legislativa – související předpisy

- Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění
  - pozdějších předpisů.
  - Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů;
  - Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů;
  - Zákon č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, ve znění pozdějších předpisů;
  - Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů;
  - Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů;
  - Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů;
  - Zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů;
  - Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů;
  - Zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů;
  - Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů;
  - Zákon č. 18/2004 Sb., o uznávání odborné kvalifikace a jiné způsobilosti státních příslušníků členských států Evropské unie a o změně některých zákonů (zákon o uznávání odborné kvalifikace) ve znění pozdějších předpisů;
  - Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů;
  - Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů;
  - Zákon č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání), ve znění pozdějších předpisů;
  - Zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy, ve znění pozdějších předpisů;
  - Zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, ve znění pozdějších předpisů;
  - [Vyhláška č. 518/2004 Sb., kterou se provádí zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů,](#)
- a řada dalších právních předpisů technického charakteru podle druhu provozované živnosti.

28.18. Poskytovatelé podporovaného zaměstnávání v Praze

Česká unie podporovaného zaměstnávání – Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů

 Václavské náměstí 21, 113 60, Praha 1

 222 324 985, fax: 224 109 374

 kzps@kzps.cz

Agentura Profesního Poradenství pro Neslyšící (APPN)

 Světova 1051/15, 180 00 Praha 8

 222 519 835, SMS: 739 245 161

 appn@appn.cz, www.appn.cz

APLA Praha, Střední Čechy, o.s.

 V Holešovičkách 593/1A, 182 00 Praha 8

 284 684 959

 gnanova@apla.cz, www.praha.apla.cz

Asistence o.s.

 V Pevnosti 4, 128 41 Praha 2

 241 083 573, 605 295 019

 stredisko@asistence.org, www.asistence.org

Eset Help

 Hekrova 805, 149 00 Praha 11

 272 937 712

 esethelp@volny.cz, www.esethelp.cz

Fokus Praha

 Dolákova 24, 181 00 Praha 8

 233 533 303

 cppz@fokus-praha.cz, www.fokus-praha.cz

Formika

Filipova 2013/3, 148 00 Praha 4

271 910 016

formika@formika.org, www.formika.org

O.s. Green Doors

Jelení 196/15, 118 00 Praha 1

220 951 468

greendoors@greendoors.cz, www.greendoors.cz

Máme otevřeno?

Hradešínská 2144/47, 101 00 Praha 10

222 511 216

tranzit@mameotevreno.cz, www.mameotevreno.cz

Rytmus Bruselská

Bruselská 16, 120 00 Praha 2

224 251 610

bruselska@rytmus.org, www.rytmus.org

Rytmus Dejvice

Studentská 3, 160 00 Praha 6

224 324 639

dejvice@rytmus.org, www.rytmus.org

Společnost DUHA

Zborovská 38, 150 00 Praha 5 – Smíchov

274 867 370, 602 416 506

pz@duha.nsnet.cz, www.spolecnostduha.cz

Tyflo Centrum – Praha, o. p. s.

Krakovská 21, 110 00 Praha 1

221 462 498, 774 033 497

zamestnani-praha@tyflocentrum.cz, <http://praha.tyflocentrum.cz>

29. Použité zdroje

- <http://www.klarapomaha.cz/vyhody-pro-drzitele-prukazu-ztpp/>

- http://www.praha.eu/jnp/cz/home/doprava_v_praze/automobilova/parkoviste_a_garaze/
- http://www.mdcr.cz/cs/Silnicni_doprava/Silnice+dalnice+mosty/ZPOPLATNENI_PK/VYJIMKY_ZE_ZPOPLATNENI/
- <http://ligavozick.skynet.cz/ip/prispevky.php?oblast=9000094>
- <http://www.mpsv.cz/cs/8#zozp>
- <https://tvp.ceskatelevize.cz/poplatky/faq.php?id=10>
- <https://zis-ext.rozhlas.cz/PagesFO/FAQFO.aspx#11>
- <http://www.eurokeycz.com/>
- <http://portal.mpsv.cz/sz/obcane/jobclub>
- <http://www.cssz.cz/cz/pojisteni-osvc/druhy-svc/dokladani-duvodu-vedlejsi-samostatne-vydelecne-cinnosti-pro-ucely-duchodoveho-pojisteni.htm>
- http://portal.mpsv.cz/upcr/kp/olk/poradenstvi/Zahajeni_podnikani.pdf
- <http://www.financnisprava.cz/cs/financni-sprava/organy-financni-spravy/financni-urady>
- <http://www.cssz.cz/cz/tiskopisy/>
- <http://www.cssz.cz/cz/kontakty>
- http://portal.mpsv.cz/upcr/kp/jhm/apz/spolecensky_ucelna_pracovni_mista
- <http://www.cssz.cz/cz/kontakty>
- http://www.mpsv.cz/files/clanky/2436/Vekova_kalkulacka_110711.xls
- http://www.cssz.cz/NR/rdonlyres/122A1572-94DE-41A5-8612-00AA58A1D8AE/0/zadost_IOLDP.pdf
- <http://www.cssz.cz/cz/duchodove-pojisteni/davky/invalidni-duchody.htm>
- http://www.cssz.cz/cz/casopis-narodni-pojisteni/archiv-vydanych-cisel/clanky/soubeh_naroku_na_vyplatu_dvou_ci_vice_duchodu.htm

30. Seznam literatury související s problematikou zaměstnávání OZP

Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách

Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce

Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti

Vyhláška č. 182/1991 Sb., kterou se provádí zákon o sociálním zabezpečení

Vyhláška č. 505/2006 Sb., kterou se provádí zákon o sociálních službách

Vyhláška č. 359/2009 Sb., o posuzování invalidity

Adresář pro osoby se zdravotním postižením. Praha: CSSP, 2007

Desatero pro lepší komunikaci pracovníků veřejné správy s osobami se zdravotním postižením. Praha: NRZP ČR

Desatero pro lepší komunikaci pracovníků ve zdravotnictví s osobami se zdravotním postižením. Praha: NRZP ČR

HRDÁ, J., Osobní asistence, poradenství a zprostředkování. 1. vyd. Praha: APZP, 2004. ISBN 80-239-6415-1

HUTAŘ, J., Sociálně právní minimum pro osoby se zdravotním postižením. 10. vyd. Praha: NRZP ČR, 2009. ISBN 978-80-87181-02-7

Jak na trh práce, Informační brožura pro neslyšící uchazeče o zaměstnání. Praha: NRZP ČR

JOUZA, L., Zákoník práce s komentářem. Praha: POLYGON

KOLEKTIV AUTORŮ. Poradenství pro uživatele sociálních služeb. 3. vyd. Praha: NRZP ČR, 2009. ISBN 9788087181010

KOPŘIVA, K. Lidský vztah jako součást profese. 4. vyd. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-429-X

MICHALÍK, J. Smluvní vztahy v sociálních službách. 1. vyd. Olomouc: VCIZP, 2008. ISBN 80-903658-1-7

MICHALÍK, J. a kol. Poradenství pro uživatele sociálních služeb. 1. vyd. Praha: NRZP ČR, 2008. ISBN 978-80-903658-2-7

Nápadník, sborník informací a rad pro život s postižením. 3. vyd. Brno: Liga za práva vozíčkářů, o.s.,

Národní plán vytváření rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2010-2014. Praha: ÚV ČR, 2010. ISBN 978-80-7440-024-7

NOVOSAD, L. Poradenství pro osoby se zdravotním a sociálním znevýhodněním. 1. vyd. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-509-7

Poradenství pro uživatele sociálních služeb. 4. vyd. Praha: NRZP ČR. ISBN 978-80-87181-03-4

PIPEKOVÁ, J. Kapitoly ze speciální pedagogiky. 1. vyd. Brno: Paido. ISBN 80-85931-65-6

SEEMANÁ, J., MRZÍLKOVÁ SUSOVÁ, I., Nebojíte s úřady a zaměstnavateli. Průvodce pro rodiče. 4. vyd. Praha: APERIO, 2008. ISBN 978-80-903087-7-0

SICHROVÁ, E., Adresář služeb nejen pro neslyšící 10. vyd. Praha: FRPSP. ISBN 978-80-86792-25-5